

Uvodne opaske

Ovaj dokument je prijevod uratka Lyndona H. LaRouchea pod izvornim naslovom:

"The Dialogue of Eurasian Civilizations - Earth 's Next Fifty Years"

Dokument je objavljen u tjedniku [Executive Intelligence Review \(EIR\)](#), vol. 32, No.1 od 7. siječnja 2005.

Zemljinih sljedećih pedeset godina

Lyndon H. Larouche jr.

19. prosinca 2004.

Razlog pisanja ovog relativno cjelovitog izvješća je važna i hitna potreba usmjeriti pažnju na dosad slabo shvaćen no bezodvlačni nasrt opasnosti po civilizaciju u cjelosti. Namjera mi je ovdje uglavnom ispraviti prijetnju koja visi nad nama zbog nedostatka opće svjesnosti određenih najhitnijih i potencijalno smrtonosnih praktičkih implikacija kad se radi o sadašnjim vjerojatno neuspješnim naporima provođenja neophodnog dijaloga kultura. Potrebu prati velika vjerojatnost da će se napori glede tog dijaloga pokazati danas katastrofalno neuspjelim za čovječanstvo ako se ne ukaže na određene važne, krive no trenutno popularne pretpostavke o tom dijalogu i ako se neke grješke u tome ne otklone mukotrpnom strogoćom prema pojednostima, kao što to činim ovdje.

Naš plan napada u ovom izvješću mora biti odrediti izvore i narav sadašnje smrtonosne prijetnje civilizaciji na čitavom ovom planetu i nakon toga pružiti kritičku procjenu grješaka i mogućnosti u sadašnjim pokušajima korištenja dijaloga kultura kao možebitnog lijeka sadašnjoj opasnosti.

A kod toga sudjelovanje u dijalogu ne može se ograničiti samo na pokoljenje koje se okrunilo uglavnom neuspjehom, a igralo je sve veću ulogu u upravljanju gibanja svijeta i njegovih naroda pravcem smrtonosnog, sadašnjeg kulturnog kaosa niknulog iz razvoja događaja zadnjih četiriju desetljeća. Ne bismo uspjeli u našoj namjeri kad ne bismo još rekli sve što treba reći posebice sadašnjem nadolazećem naraštaju odraslih mladih pogotovo onima u dobi od 18 – 25 u čije ruke posredno polažemo budućnost čovječanstva. Moramo tom mladom naraštaju odraslih reći sve što moraju znati i što moramo uvijek međusobno govoriti kad nas taj čitav naraštaj mladih odraslih ljudi, u čije ruke kanimo istresti izvršenje rješenja ovog problema koji strši pred nama, sluša.

Nažalost, u određenim sadašnjim problematičnim raspravama, koje bi neki od nas radije izbjegli, nego se pozabavili njihovim rješavanjem, uobičajeno je danas kod pokušaja vođenja dijaloga kultura pokazati određenu sklonost prema iscrpnim općenitostima i sentimentalnostima, prema programu koji mimoilazi kontroverzno, konkretno obraćanje pažnje na tko, kako,

što, kada i gdje. U tom slučaju prevelika pažnja na obzirnost nažalost dovodi veoma često do izbjegavanja pitanja ne samo o "odlikama osobe" s kojima se trebamo suočiti nego, iz obzirnosti, čak izbjegava neophodnu preciznost u određivanju konkretnih, bitnih lijekova za probleme kojima se moramo iskreno pozabaviti ako želimo vidjeti trajan napredak. Sadašnje prilike zahtijevaju, i to hitno, konkretne lijekove čak iako su kojiput kontroverzni. Kojiput pobjeda leži u pravcu teškog uspona uzbrdo.

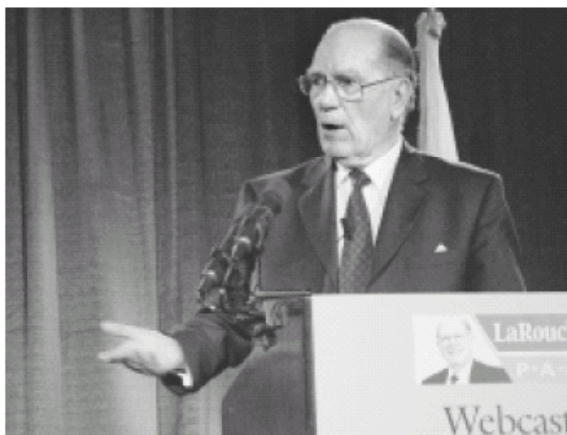
Rekavši to, neposredna kriza koja diktira hitnost dijaloga kultura može se i mora precizno odrediti pomoću konkretnih a kojiput i bolno oštih zapažanja na sljedeći primjereni način.

Zbignjew Brzezinski i Samuel P. Huntington, plodovi rada pok. profesora Harvardskog sveučilišta Williama Yandella Elliotta, kuhali su spletke često sporazumno s Bernardom Lewisom, bivšim ravnateljem Arapskog Ureda Ujedinjenog Kraljevstva želeći izgraditi fašističku, svjetsku anglo-američku parodiju Rimskog carstva. Ti uglednici i drugi razrađivali su planove "globalizacije" kao što je bio nastavak Huntingtonovog plana, njegov *Vojnik i država* u romanskom stilu, koji u biti, unatoč njegovog upitnog pokušaja poricanja te činjenice, predstavlja međunarodni fašistički SS sustav. Njegov pogubni 'repertoire' sadrži i *Krizu demokracije*, djelo koje je potpomoglo pri porodu sofistiranja u "Projektu demokracije" i u National Endowment for Democracy [Nacionalnom prilogu demokraciji] kao i njegov recept svjetskog vjerskog rata *Clash of Civilizations [Sraz civilizacija]*¹. Važna izdanja o strategiji i stalnom međunarodnom djelovanju Brzezinskog, začetnika Trilateralnog povjerenstva, u potpunom su skladu u svojim ciljevima i rasporedbi čistog zla s djelima njegovog dugogodišnjeg prisnog prijatelja Huntingtona².

¹ Samuel P. Huntington, *Vojnik i država: Teorija i politika građansko-vojnih odnosa* (Cambridge: Belknap Press of Harvard University Press 1957); *Sraz civilizacija i ponovna izgradnja svjetskog poretka* (New York: Simon and Schuster, 1996).

² Današnje operacije Brzezinskog kao na pr. iz Sjevernog Kavkaza u Ukrajinu nastavak su njegove uloge Savjetnika za nacionalnu sigurnost za vrijeme Carterove administracije u započinjanju

Najviše nade za napredak i razvoj Euroazije u sljedećih 50 godina ulijevaju zamisli ljudi (odozgo u smjeru kazaljke na satu): Lyndon H. LaRouche jr., Franklina D. Roosevelta i Vladimira I. Vernadskog. LaRouche ukazuje kako će FDR-ov pristup gospodarskom razvoju, preinačen zamislama noosfere Vernadskog, iznjedrili "novu hitno potrebnu preobrazbu, od razdiobe na europsku i azijsku kulturu na nastanak danas neophodne prave euroazijske kulture".

Sadašnje spletke za tobože novi, globalni novo-feudalni oblik *ultramontane tiranije* često se sasvim krivo tumače kao neobične izlučine SADA. Baš kao što je britanski Arapski Ured rebro izvađeno iz britanskog carskog Indijskog Ureda, đavolske lakrdije tog para [Brzezinskog i Huntingtona] i njihovih ortaka ustvari su izdanci neprekinute tradicije notornog Pariškog ugovora iz 1763. koji je stvorio Britansko carstvo čijoj je službi Elliott, stari Fagin[†] Brzezinskog i Huntingtona i njihovog razreda učenika u stilu Artful Dodgera [džepar iz *Olivera Twista*], harvardski profesor nashvil-

leskih Agraraca[‡], posvetio moglo bi se iskreno reći svoje životno djelo. Protiv tog carstva vodio se Američki rat za neovisnost [War of Independence], a to isto carstvo je opetovano nastojalo uništiti SAD uglavnom putem uporabe sile ili subverzije koju profesor Elliott i njegovi učenici predstavljaju danas³.

U radu američke ministrice vanjskih poslova Madeleine Albright, prisno vezane uz Brzezinskog, i njenih suradnika kao Richarda Holbrookea može se naći isto načelo zla kojeg

rata na području Afganistana koje je on definirao kao "mekani ranjivi dio trbuha" Sovjetskog Saveza. Ta operacija i strahovito pojačani međunarodni promet trgovanja drogom, koji je nastao kao dio logističke osnovice te operacije, nastavlja se u vidu sadašnjih stalnih napora uništenja Rusije i Ukrajine kroz teroristički način djelovanja sa sjedištem na području Sjevernog Kavkaza. Brzezinskog bi se moglo opisati kao luđaka no ludilo ne može umanjiti značenje istinske opasnosti za civilizaciju jer oni su poput ludih rimskih careva kao Kaligula i Neron.

[†] Lice iz Charles Dickensonovog *Olivera Twista*, podmukli lopov koji hvata beskućnu djecu, uči ih džeparenju i tjera ih krasti za njega. On se vrlo rijetko sam upušta u kriminal prepuštajući to radije drugima te tako budu zakonski gonjeni i kažnjavani umjesto njega.

[‡] Nashville Agrarians – učenici ljudi južnjačke američke Konfederacije, zagovornici robovlasničkog sustava u kojem su crnci bili roblje.

³ Za svrhe ovog izvješća ne smije se nikad zaboraviti da je Konfederacija plod operacije Jeremyja Benthama i njegovog glavnog štićenika lorda Palmerstona iz britanskog Ministarstva vanjskih poslova [Foreign Officea]. Jezgra tvorbe Konfederacije bila je Mlada Amerika, grana Palmerstonovog agenta i vođe Mlade Europe Giuseppea Mazzinija. Predsjednika Theodora Roosevelta poučavao je njegov ujak, upravitelj obavještajne službe Konfederacije sa sjedištem u Londonu a Predsjednik i britanski liberalac Woodrow Wilson bio je gorljivi zagovornik Ku Klux Klana čiju obnovu je on vodio iz Bijeke Kuće dok je bio Predsjednik. Nashvilleske Agrarce, čiji je vođa bio harvardski Elliot osnovali su u razdoblju od 1920. – 29. uglavnom unuci utemeljitelja Ku Klux Klana.

su Brzezinski i Huntington izražavali, u orkestraciji recepata "novog mračnog vijeka" iskušanih u Balkanskom ratovanju kad je ona bila na tom položaju. Ironično, za isto to vrijeme ona je održala govor u New Yorku u kojem je kao tadašnja Ministrica vanjskih poslova ne samo priznala nego se i hvalisala svojom vlastitom kao i očevom povezanosti s fašističkim britanskim imperijalnim utopijskim zamislima Bertranda Russellovog sukrivca H. G. Wellsa, mrzitelja SADA⁴.

Važnost koju pridajem tom ansamblu lica nije izmotavanje. Baš kao što je postala životna nakana harvardskog profesora Elliotta i njemu sličnih sažvakati SAD unutar Hobbezijskog[†] crijeva budućeg oblika Britanske imperijalne zajednice naroda [British Commonwealth] tako je i nakana Brzezinskog, Huntingtona i drugih bila u svim svojim radovima uništiti postojanje ustanove države nacije diljem planeta uključujući i same SAD. Sve to i još više radili su u korist sadašnje parodije oblika svjetskog imperijalnog poretka kojeg je Gibbon, slugan lorda Shelburnea, predlagao u svom djelu *Pad i propast Rimskog carstva*.

Ta carska nakana se danas vidi u pokušaju povratka na istu vrstu imperijalnog poretka kao što je bio europski srednjovjekovni *ultramontanski* sustav koji je vukao svoje stoljetne korijene iz partnerstva mletačke vladajuće oligarhije s normanskim vitezovima ozloglašanim po Križarskim ratovima. Takva vrsta svjetskog poretka odražavala se u pokušajima oživljenja ultramontanskog sustava iz 1492. godine na inicijativu Velikog inkvizitora Tomása de Torquemada koji je postavio presedan Hitlerovom istjerivanju židova i započinjanja vjerskih ratova širom Europe, a sve to kao dio pokušaja ugušiti u koljevki ondašnju novorođenu modernu europsku državu naciju. Taj oblik ultramontanog imperijalizma nalazi danas svoj izraz u pohodu prema "globalizaciji", protu-SAD doktrini imperijalizma, pohodu koji želi iskorijeniti tradiciju Westfalijjskog ugovora⁵ iz 1648.

⁴ Ministrica vanjskih poslova Madeleine Albright, govor na Institute of International Education u New Yorku, 14. listopada 1999. citirajući H.G. Wellsovu Otvorenu zavjeru [Open Conspiracy] (1928). Izuzev britansko-japanske zavjere u ranim dvadesetim godinama 20. stoljeća po kojoj je Japan trebao napasti Pearl Harbor, pobjeda Predsjednika Abrahama Lincolna ponukala je Britaniju na napuštanje ranije namjere izravnog vojnog napada na kopno SADA i oslanjanje umjesto toga na subverziju po uzoru na doktrine koje su propagirali Bertrand Russell, H.G. Wells i profesor Elliott

[†] Misli se na zamisli Thomasa Hobbesa (1588. – 1679.)

⁵ Isti primjer pokazuju i britansko liberalno imperijalističke sprege s gđom Lynne Cheney kao

godine, što se može vidjeti u sadašnjim zahtjevima vodećih krugova, koji bi, imajući u sjećanju svoja iskustva s podvizima Adolfa Hitlera, trebali znati bolje.

Kao što još uvijek relevantna djela martinističkog masona grofa Josepha de Maistre, kreatora grabežljivog galicijskog tiranina i romantičarskog Napoleona Bonaparte⁶, jasno pokazuju, uzor kojeg predstavlja Torquemada, počelo je nastanka modernog fašizma povezanog uz stvorenja kao pokojni Benito Mussolini i Adolf Hitler. Brzezinski i Huntington zajedno s duhom svog profesora Elliotta koračaju u stilu te tradicije.

Kao sastavni dio borbe protiv širenja zla vjerskog ratovanja kojim nas Brzezinski, Huntington i njima slični snabdjevaju danas, snage koje se opiru njihovim spletkama, kao što je Papa Ivan Pavao II, promicale su i promiču svježije napore prema istinskom ekumenskom bratstvu u vidu *agape* između svjetskih vodećih religija, oživljujući trud kojeg su tijekom europske Renesanse 15. stoljeća započeli veliki vođe katoličke Crkve, kao što je bio kardinal Nikola Kuzanski.⁷ Drugi su nanovo definirali tu zadaću kao trud potpore "dijaloga civilizacija", no ta izmjena tehničke terminologije ne uvodi ništa novog u europskoj politici, ne daje joj širi doseg, jer tek prisiljava dijalog natrag u isti kategorički oblik rasprave, možda na malo široj osnovici, kao Kuzin izvorni prijedlog iz 15. stoljeća za mir vjera između kršćanskih, muslimanskih i židovskih vjera⁸.

jekom Mary Wollstonecraft Shelley, gđe koja je zapravo stvorila svog frankenštajnskog monstruma sa žvakaćom gumom, svog bjesomučnog imperijalističkog neokonzervativnog Golema i podpredsjednika Dicka Cheneya iz blata do kojeg je tako reći došla metući nogometno igralište. [Njen muž, Dick (Richard) Cheney bio je igrač američkog nogometa!].

⁶ Vidi *The Children of Satan [Djeca sotone]*, LaRouche PAC, 2004. Sličnost galikanske crkve cara Napoleona Bonaparte^a i one "kralja sunca" Luja XIV ostaje upadljivi sastojak opetovane, romantičarske moglo bi se reći *frondske* mrlje izopačenosti u kulturi Francuske sve do današnjeg dana. ['Romantičarski' se u ovom tekstu koristi u svom izvornom smislu nostalgije za Rimskim ('Romanskim') carstvom].

⁷ Vidi Nikola Kuzanski, *De Pace Fidei [O vjerskom miru]*. Odlika *agape* koju izražava Sokrat u Platonovoj *Republici* ista je *agape* kršćanskog apostola Pavla u poslanici I *Korinćani* 13, kao i ustavno načelo Leibnizovog "traganja za srećom", izraz koji se nalazi u američkoj Objavi neovisnosti iz 1776. godine i sveobuhvatnom Uvodu [Preamble] Američkog saveznog ustava iz 1787. – 89.

⁸ *De Pace Fidei* Kuzanskog sastavni je dio istog paketa kao i kad je započeo europsku kampanju transoceanskog dodira preko Atlantika i Indijskog Oceana. Rad Kuzanskog i njegovih prisnih suradnika lično je nadahnuo i vodio plan Kristofora

Adolf Hitler

Napoleon Bonaparte

Tomás Torquemada

Benito Mussolini

Kao što djela grofa Josepha de Maistre, tvorca tiranina i romantičara Napoleona Bonaparte jasno očituju uzor kojeg predstavlja Veliki inkvizitor Torquemada početak je nastanka modernog fašizma povezanog uz stvorove kao pokojni Benito Mussolini i Adolf Hitler, a Brzezinski i Huntington kroče u stilu iste tradicije zajedno s duhom svog profesora Elliotta.

Zbigniew Brzezinski

Samuel Huntington

Iste ekumenske napore vođâ europske Renesanse 15. stoljeća i njihovu važnost bolje se može razumijeti u sadašnjim sukobima, istaknuvši u krvi ogrezlu protivnost Velikog inkvizitora Torquemade protiv ekumenizma kršćanske Crkve iz sredine 15. stoljeća kao i njegove protivnosti prema Kuzi i drugima.

Kod Torquemade bilo je razvidno oslanjanje na isto ideološko oružje rasizma koje kipi mržnjom i kojim se služe Huntington i drugi, a koje je bilo tipično i starom Rimskom carstvu i srednjovjekovnom *ultramontanom* sustavu mletačkih financijera i normanskog viteštva i njihovih Križarskih ratova, jer je Torquemada započeo šablonu vjerskih ratova kao što je bio izgon židova iz Španjolske 1492. godine. Taj čin iz 1492. doveo je do naknadnog početka bratoubilačkog vjerskog rata protiv postojanja moderne suverene države nacije izrasle iz Renesanse 15. stoljeća, a to ratovanje je prevladavalo razdobljem 1511. do 1648. sve do mirovnog Westfalijskog ugovora. Sad je to opet osnovica nakane iskorijeniti i izbrisati baštinu westfalijskog sustava, nakane koja je znak u biti požude za fašističkim svjetskim carskim sustavom, koji

se može nazočiti u doktrinama Brzezinskog i Huntingtona danas. To je sadašnja kampanja za takozvanu "globalizaciju", a protiv westfalijskog sustava te ona predstavlja sadašnje naglo posrtanje planeta prema svom prijetećem novom mračnom vijeku.

Sadašnje okolnosti

Samo na jedan način članovi nekog odabranog sporazuma nacionalnih kultura mogu svaki sa svoje strane kompetentno mjeriti svoje vlastito prosuđivanje naravi budućnosti koju predloženi odabir poticaja u tom sporazumu može dovesti do ostvarenja. Zadatak bi bio pratiti i prosuđivati slijed kvalitativnih promjena u svijetu kao cjelini koje bi upućivale na to da će slog poticaja iz samog tog sporazuma proizvesti nove oblike kobnih sukoba koje smo u prvom redu takvim sporazumom željeli spriječiti. Postavlja se dakle pitanje: *Uzevši u obzir te i te pojave na koji način moramo prosuđivati i time dopuniti svaki trenutno predloženi sporazum naših mišljenja?*

Zadatak sadržan u tom pitanju bio bi na pr.: predočiti očekivani ishod u pokusnom vremenskom tijeku nešto većem od dva naraštaja unaprijed, od poroda djeteta danas do poroda unuka tog djeteta. U današnjim okolnostima vjerojatno bi svaki ekumenski dogovor među narodima, kojeg bi postojeće institucije vjerojatno odabrale iz prve ruke, sadržavao sastojke koji bi doveli do posljedica koje bi potomci današnjice s

Kolumba u ponovnom otkriću Amerika. Iz istih razloga mletačka oligarhija je pokazivala mržnju prema Kuzanskom od tada pa sve do današnjeg dana, kao što potvrđuju djela Francesca Zorzija, mletačkog bračnog savjetnika engleskog kralja Henrika VIII.

razlogom proklinjali dva ili tri naraštaja kasnije.

Takva vrsta ironičnog ishoda bila je na primjer povijest pokušaja stvoriti Ligu Naroda, koja se temeljito diskreditirala za manje od jednog naraštaja i koja je uvelike pomogla dolasku Drugog svjetskog rata. Sličan ishod mogao bi se vidjeti u radu Organizacije Ujedinjenih Naroda (UNO) koja je bila mnogo korisnija od Lige Naroda čak i u nekim trenucima nepohodno potrebna, no koja je u ovom času, oko dva naraštaja nakon svog postanka, postala primjerom strašnog neuspjeha u svojim prvenstvenim kategoričkim ciljevima postavljenim pred skoro 60 godina, kao što to pokazuje slučaj Iraka.

Kao primjer razočaravajuće kvalitete rada UNOa uzmimo odluku iz 1962. – 66.

Liga Naroda, koju vidimo ovdje na svom prvom sastanku u Ženevi, bila je temeljito samo-diskreditirana za manje od jednog pokoljenja, a čak je i uvelike pridonijela nastanku Drugog svjetskog rata. Sličan ishod se može nazrijeti u radu Organizacije Ujedinjenih Naroda koja sad, kao što to slučaj Iraka pokazuje, doživljava strahovit neuspjeh u ostvarenju svojih temeljnih ciljeva.

anglo-američkog establišmenta i drugih, naglo uletjeti u "poslije-industrijsku" utopijsku budućnost. Ta je odluka, za koju predlažu naziv "ekološki ekumenizam" koji je imao svoj razvoj u razdoblju od 1964. – 81., glavni razlog i ključna kulturna paradigma koja nam je dala upravo sada sadašnju, prijetuću samo-zadanu propast američkog i europskog gospodarstva. U ovom času lančana reakcija posljedica te ranije odluke prijeti sama po sebi odvući čitav planet u novi mračni vijek.

Trebalo bi biti bjelodano da je taj protukulturni poticaj ujedno i smrtonosna prijetnja svakom trudu određivanja "dijaloga kultura", jer ga utapa u okolnosti koje u ovom času prijete postati njegova vlastita

samonanesena proturječja. Ipak, to je samo primjereni vid većih prepreka uspijehu unutar sadašnjih pokušaja dijaloga kultura. Opće prepreke su uglavnom dvije vrste.

Prvo, u općem smislu pogreška koju gotovo sve glavne vrste utopista, sudionika u tim pokušajima, prišivaju diskusijama bila je od samog početka njima svojstvena pretpostavka kako bi odabir najboljeg dogovora morao biti neka vrsta *minestrone juhe*, plod kombiniranja eklektički formirane revije "demokratskih" oblika prijedloga od svakog sudionika. Bio bi to dogovor koji nastoji izazvati relativno minimalni broj prigovora od prije postojećih kulturnih i srodnih pretpostavki drugih sudionika.

Takvom sklonosti prema sofistikeriju kojeg katkad zovemo "demokracijom"⁹ stano-

vita odsudno funkcionalna pitanja, kao pitanje funkcionalne odlike nedostatka stručnosti nekih uobičajenih kulturnih poriva kod pojedinih nacija i slično, ne bi bila stavljena pred izazov ni na kakav učinkoviti znanstveni način. Ako se stvari nastave tim načinom to će onda vjerojatno postati izrada pakta kojeg sastavlja soj odvjetnika u kompeticiji koji nemaju nikakvo zajedničko funkcionalno načelo onog što nazivam *naravni zakon*, na kojem bi započeli posao. Glede naravnog zakona kasnije ću koristiti svoj vlastiti odabir argumenata u njegovoj definiciji. Pod tako pripremljenim okolnostima dijaloga kultura, što se dogovori čine bliži rješenju konflikta to više se on ponovno javlja u novim oblicima. Uobičajena pogreška danas je pokušaj prosuđivati znanost sa

stajališta tradicije *per se*, radije nego poduzeti hitne mjere prosuđivanja tradicije i dijeljenja njenih dobrih strana od loših, odijeljujući ih sa stajališta kompetentne znanosti.

Najubojitija laž počinjena obmanjujućim pristupom dijalogu kultura jest predodžba da se religije mora kategorički postaviti kao protutežu znanosti. Na tu smrtonosnu grješku u pretpostavci, koja uvažava

⁹ Klasičan primjer izjednačavanja "demokracije" sa "sofisterijem" je primjer samozvane Demokratske stranke Atene koja je počinila sudbeno umorstvo Sokrata, umorstvo počinjeno u ime obrane "fundamentalističkih" religioznih vjerovanja tog vremena i prostora.

navodne, ili još gore, uvažava ono u što mnogi vjeruju a to je sukobe između vjere i znanosti, osvrnut ćemo se i ispraviti je a to će ujedno biti posebno obilježje isticanja tog problema na prikladnim mjestima unutar ovog izvješća.

Međutim, stavivši na stranu izvore puke zbunjenosti, sastojak čistog zla kojeg ma kako to bilo nenamjerno podgrijavaju navedene, svojstvene pogrešne vrste zagovaranja "demokracije", tipično se može vidjeti u izopčanosti svojstvenoj egzistencijalističkom iracionalizmu pristaša Kongresa kulturne slobode [Congress for Cultural Freedom] pro-nacističkog Allena Dullesa¹⁰. Primjerena pro-fašistička odlika Kongresa kulturne slobode je takozvana "Frankfurtska škola" egzistencijalizma nacističkog filozofa Martina Heideggera te Hann(ah)e Arendt i Theodora Adorna i drugih, njegovih židovskih prijatelja iz Frankfurtske škole¹¹, koji su zajedno sa svojim pristašama egzistencijalistima i svojim saveznicima u Američkoj zakladi za obitelj [American Family Foundation] i njenim suradnicima ujedinili snage u naporima opravdanja fašizma zloglasnih bliskih drugova Allena Dullesa i ostalih iz operacije "ratline"[†] pod krinkom izlike da se bore protiv kulturnih opačina komunizma!¹²

I tako se trud pretvorio u pokušaj kompromisa među kulturnim grupama, gdje

¹⁰ Vidi *Djeca sotone*, navedeno prije.

¹¹ Krajnji sotonizam Frankfurtske škole, Brechtovska tradicija egzistencijalističkog iracionalizma unesena je u Allen Dullesov Kongres kulturne slobode kroz politiku koju su Theodor Adorno i drugi obznanili u *Autoritativnoj ličnosti [Authoritarian Personality]* (New York: Harper, 1950).

[†] *Vjesnik*, subota 12. svibnja 2001., "Slijediti savjet SAD-a glede ratnih zločina?": Isto se može kazati i za postupanje Sjedinjenih Država prema nacistima i njihovim suradnicima. Operacije 'Paperclip' i 'Ratline' implicirale su da je Amerika zapošljavala, krila ili pomagala nacističkim zločincima, špijunima Hitlerovi glavni znanstvenici koji su radili s porobljenim zarobljenicima, čak i Klaus Barbie, uživali su posebne pogodnosti.

¹² Lako se može pri procjeni današnjih posljedica iz 1989. godine pokazati, da su moralne i materijalne štete nanesene današnjoj kulturi u posljedsovjetskoj svjetskoj civilizaciji oštrije i rasprostranjenije jer se pokušalo ozakoniti egzistencijalizam kroz mreže povezane s Kongresom kulturne slobode (CCF – Congress for Cultural Freedom) nego navodne štete koje bismo mogli zamisliti od sovjetskog marksizma. Uistinu, najgora svojstva kulturnih utjecaja pod komunizmom bila su ideologije onih članova CCFa koji su se proglašavali bivšim marksistima CCFa a koji su igrali vodeću ulogu, kao intelektualni kopači rovova, u izgradnji propagandnih kampanja CCFa. Najgori filozofski marksisti slijedili su dogmu britanskog Engelsa o majmunskoj 'objektivnosti', poričući postojanje spoznaje. Egzistencijalisti CCFa, kao sustavni mrzitelji istine, Adorno i Arendt nisu zanemarili spoznaju, oni su je 'redalicom' silovali do smrti.

je svaka pretpostavila da se jezgru njihovih sadašnjih kulturno informiranih želja treba razmatrati samoočitim pravom. Oni tako nasamareni koji su prihvatili karakteristični iracionalizam Kongresa, uzeli su za sigurno svoje proturječne predodžbe "prava" jer su im to u svakom slučaju predstavili kao činjenicu koja *a priori* postoji. Najgori fašističko egzistencijalistički filozofi, kao profesor Leo Strauss, svojedobni štićenik nacističkog krunskog pravника Carla Schmitta i Straussovi sljedbenici u današnjoj administraciji Georgea W. Busha, usvojili su filozofsku bestijalnost kombinacije stvarnog lika i literarnog Trazimaha da je moć svojevolumno vladati odlika zakonitog prava koju si prigrabe uzurpatorski, tiranski režimi kao vlade Hitlera ili Georgea W. Busha.¹³

Drugo, moramo se zapitati da li je pitanje hoće li predloženi rezultat u stvarnosti funkcionirati ili ne, možda bilo aksiomatski isključeno iz ozbiljnih razmatranja. Tu grješku isključenja iz razmatranja počinili su manje-više na temelju svestranog poštivanja prema aksiomatskim, uzajamno nesuvislim senzibilitetima. Isključili su ga stoga na temelju mogućnosti da bi takva razmatranja značila osuđivanje "izvana" važnih sustava vrednota svake, ili barem nekih sudjelujućih strana. *Najgori vid takvih pokušaja bio je prijedlog da se urođena nesuvislost načela pripisanih pojedinim sustavima kulturnih vrednota, kao na primjer arbitrarni sukob za koji se tvrdi da je svojstven konfrontaciji europskih i azijskih duhovnih vrednota, uzme kao pozitivno načelo!*

Posljedice takvih traganja za relativno bezbolnim neprincipijelnim dogovorom gdje se strane ne slože u načelu, ima svoje uzroke u izbjegavanju odsudne činjenice, ako nešto uzmemo za stvarno načelo ono mora biti načelo istog smisla koji povezujemo s izrazom "zakonitost" u fizičkim zakonima našeg svemira.

Drugim riječima, *moramo shvatiti "načelo" u onom smislu u kojem Klasična tradicija Platona i tradicije moderne znanosti Kuzanskog, Keplera, Leibniza, Gaussa*

¹³ Relativno malo američkih građana među onima koji nisu potvrđeni luđački članovi mahnitog vjerskog kulta u tradiciji Jonathana Edwardsa, nashvilleskih agraraca ili Torquemada, ustvari prihvaćaju Predsjednika Georgea W. Busha kao dragu osobu. No nakon 9/11 i Domoljubnog čina [Patriot Act] mnogi prestrašeni i kukavički puzavi moralni slabići su pobožno prestravljeni da bi ih se moglo zateći kako ga ne obožavaju, kao što su to bili Nijemci koji su prezirali Hitlera ali ih se usprkos toga privolilo poduprijeti ga nakon jedinstveno stravičnih događaja u razdoblju od 1933. – 34. To je načelo Trazimaha koje je obožavao Leo Strauss i njegovi neo-konzervativni sljedbenici. To načelo je načelo zla koje je Platon točno razotkrio u *Republici*.

definiraju znanstvenu metodu: u smislu u kojem eksperimentalno načelo Noosfere V.I. Vernadskog definira znanost prikladnu znanosti koja mora postati nova, euroazijska kultura. Izbjeći pravo načelo ili nametnuti lažno kao što je masovno-ubojstveni olimpski "ekološki kult"¹⁴ zadnjih četiriju desetljeća, povlači za sobom efektne kazne čitavom čovječanstvu, kao što se to pokazalo u apokaliptičkim rezultatima utjecaja i prakse takvih obmanutih vjerovanja u razdoblju od četrdeset godina do danas. Prvi i Drugi svjetski rat korisna su slika zakonitih posljedica neobaziranja na tu sponu.¹⁵

Ishod takvog pribjegavanja vrsti pogrešnih, sentimentalnih a priori pretpostavki protiv kojih sam sad ovdje upozorio bio je, kao u slučaju Lige Naroda i UNOa, krivo usmjereni poticaj traganja za spriječavanjem prošlih svjetskih ratova i raznih drugih prijašnjih tlačenja odabravši ustvari, svojevolumno ili ne, stvaranje unaprijed dogovorenih pravila igre koja mogu biti, u relativno najboljem slučaju, u suprotnosti s određenim nakanama, osnovicama određenih prijašnjih sukoba, ali koje bi ustvari postigle malo osim što bi pružile novi sklop pravila igre koja bi narodi, hotimično ili ne, dogovorno prihvatili kao nit nove staze ka sljedećem, novom obliku brutalnog svjetskog sukoba. Do tog je ishoda došlo, i to brzo, pred završetak oba takozvana "svjetska rata" dvadesetog stoljeća. Takav bi ishod bio i sad.

Stoga je razdoblje uzeta prema Drugom svjetskom ratu od 1922. – 1939. bilo plod financijsko-oligarske fašističke spletke Sinarhističke internacionale¹⁶, spletke koja je počivala na pretpostavkama novog sklopa anglo-holandskih pravila financijske igre. Ta su pravila glavne sile tog doba sporazumno ugradile u stavke Versailleskog ugovora. Rat nisu izazvali neki desničarski fanatici kao Mussolini i Hitler. Financijeri oligarsi

¹⁴ Vidi Eshil, *Okovani Prometej*. 'Olimpski' se odnosi na svirepog Zeusa iz Eshilove Prometejske Trilogije i Zeusovu zabranu saznanja univerzalnih fizičkih zakonitosti.

¹⁵ Iako su monetarno-gospodarske mjere, nastavak prakse doktrine "kontroliranog raspada gospodarstva" Trilateralne komisije iz 1970.- 75., predstavljale temeljnu promjenu monetarno-financijske politike koja je stvorila sadašnju nadolazeću svjetsku depresiju odnosno, pod utjecajem ekoloških kultova, sustavno uništenje politike stvaranja kapitala zasnovanog na vodećim gospodarskim načelima znanstvenog i tehničkog napretka, ta je politika uništenja sadašnje svjetske monetarne financijske krizi podala atribute predstojeće opće krize sloma sadašnjeg svjetskog sustava kao cjeline. Očito, priroda je glasno i bezobzirno pokazala da ne će dobronamjerno podnositi ekološke kultove.

¹⁶ O Sinarhizmu, vidi *Djeca sotone*, spomenuto ranije.

Sinarhističke internacionale, arhitekti Versailleskih ugovora, ujedno su stvorili i koristili te fanatike i njima slične kao izrađene instrumente pomoću kojih je započeo rat, što je i bila njihova nakana, a svi aktualni poznavaoци stvarnosti politike tog doba su to dobro znali.

Nakon Versaillesa *Otvorena zavjera [The Open Conspiracy]* utopijskog fanatika H.G. Wellsa objavljena 1928. i njegov film "Kako će budućnost izgledati [The Shape of Things to Come]" poslužili su kao utopijski scenarij ideološke generalne probe za skok u Drugi svjetski rat kao i nakon toga ulazak u sada neposredno prijeteći globalni novi mračni vijek koji će uskoro nastupiti nakon sadašnjeg angloameričkog iračkog rata. Taj mračni vijek bit će rana posljedica toga, osim ako ne dođe do score promjene sadašnjeg para vlada Ujedinjenog Kraljevstva i SADA koje guraju ovakve "neo-konzervativne" postavke u duhu Wellsa¹⁷. U ovom času ako do tih promjena ne dođe sada, novi svjetski rat i njegova kulminacija u planetarni novi mračni vijek već sad je praktički neizbježiv, brz kao što biste mogli izgovoriti riječi "Adolf Hitler" ranije 1935. – 36. godine, ma kako živopisno bi činjenicu te djelotvorne spone današnje romantičarske lude mogle pobijati.

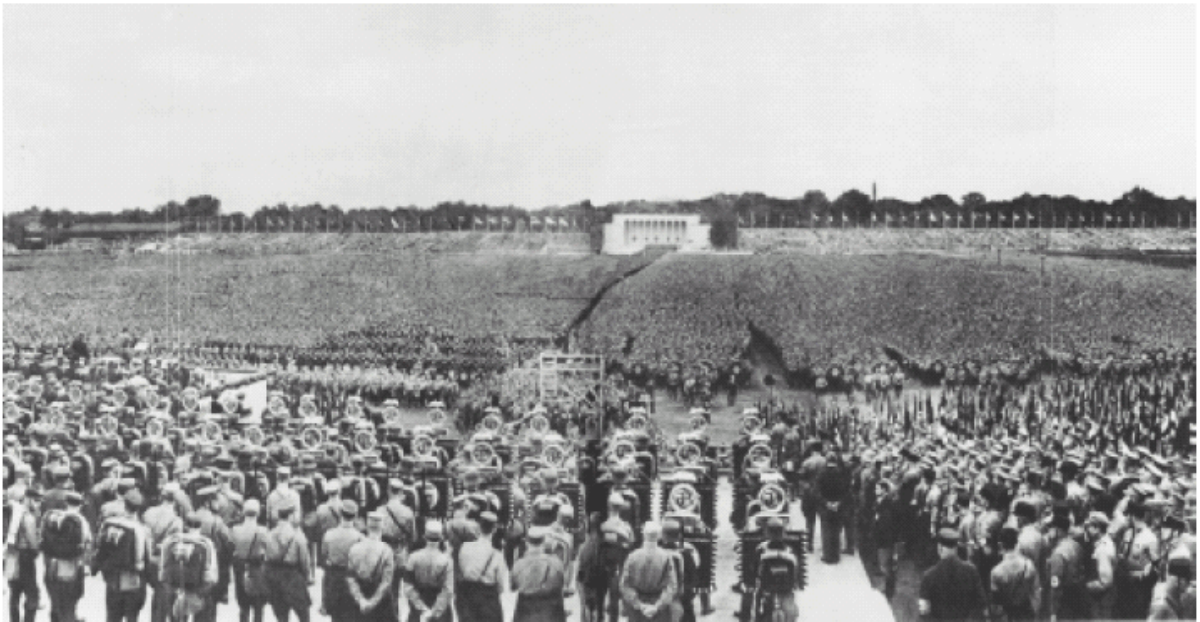
Ova šablona paradoksa nije bila nova modernim vremenima. Sve velike tragedije u povijesti globalno rasprostranjene europske civilizacije, kao pad Atene u vrijeme njenih Peloponeskih ratova, ili moderno stradanje kontinentalne Europe nakon priprema britanskog Edwarda VII za rat koji je postao poznat kao dva "svjetska rata" prošlog stoljeća, slika su istog načela¹⁸. Dugi zamah prošlosti azijskih kultura još je gori u tome

¹⁷ Vidi napomenu o Ministrici vanjskih poslova Madeleine Albright za uvid u Balkansko ratovanje koje su moćnici započeli nakon "Pustinjske oluje".

¹⁸ Suprotno popularnim basnama još živim u današnjoj diplomaciji: -- kao posljedica poraza interesa lorda Palmerstona i pobjede SADA [Unije] nad Konfederacijom postalo je bjelodano da su kontinentalne SAD razvile dinamiku, koja je pribjegavanje Britanskog carstva novim izravnim ili posrednim [putem surugata kao što je bila Konfederacija] napadima na tu republiku učinila nerazboritim. Zbog toga je došlo do razvoja novih britanskih imperijalnih strategija poput postepene pojave Liberalnog imperijalizma, jednog od oblika imperijalizma Fabijanskog društva, koje se trenutno sakriva iza vlade Tonyja Blaira. "Vladar Otočja [Lord of The Isles]" i kasniji Eduard VII, kojeg je lord Palmerston odgojio, vratio se počecima britanske imperijalne moći, njenoj orkestraciji Sedmogodišnjeg rata koji je doveo do britanskog imperijalnog trijumfa 10. veljače 1763. Ishod, u biti poklon Edwarda VII svojim nasljednicima, postao je poznat kao 1. svjetski rat, koji je zatim iskonstruiran u 2. svjetski rat, pa nakon toga u takozvani "Hladni rat" u razdoblju od 1946. – 1989.

nego što je slučaj Europe. Na prvi pogled Europa mnogima izgleda mnogo gora samo zato jer je moderna europska kultura bila moćniji instrument, po glavi stanovnika, od azijske, barem do sadašnjeg vremena. *Sad, s atomskim naoružanjem nepovratno u rukama azijskih sila i njegovog širenja na druge, te uz globalno asimetrično ratovanje koje je sad sve više uzelo maha, pred nama je vidik, ne ratova između civilizacija nego, kao što možemo vidjeti u politici Busheve američke administracije na djelu u Iraku danas, opći rat protiv nastavka postojanja same civilizacije, globalni rat plesnih partnera, kao onaj kojeg su već zaplesali Busheva američka administracija i Blairova vlada danas. Već je odavno prošlo vrijeme govoriti o tome, radije nego poniziti se i povjerovati današnjim uobičajenim diplomatskim banalnostima.*

protiv strane tiranije. To iskustvo osvježuje, na izniman način, snagu kulture u svrgnuću režima nespojivog s narodom kojim vlada. To iskustvo, kao i oprečni ustaljeni običaj slugana koji daju povjerenje tiraniji, kao što je bilo u Njemačkoj nakon Göringovog požara Reichstaga i SADu nakon 11. rujna 2001., načelno je svojstvo odsudnog dualizma znane povijesti dosad. *Međutim, ružnija istina stvari, uobičajenije iskustvo su izopačeni režimi, kao što je bila vladavina rimskih cezara, odraz kulture samog naroda, kao što je Shakespeare dramatisirao tu pojavu tako elegantno u uvodnim scenama na primjer, Julija Cezara i Hamleta. U oba slučaja Shakespeareov pronicavi genij donosi izopačenost kulture na pozornicu u vidu tiranina ili okrvavljene budale, koja je proizvod zla unutar naroda. Na način prikazan Shakespeareovim karakterom Julija Cezara i Hamleta na pozornici, kultura samog*

Nürnbergski skup u nacističkoj Njemačkoj. Izvor katastrofa kao nacistički režim bila je "kultura i to ne samo kultura vođa nego, što je značajnije, samog naroda".

Oni koji ne shvaćaju povijest, nalaze ispriku za svoju sukrovnju u okrivljavanju šake vodećih pojedinaca, uglavnom onih koji su se ustvari predobro i oportunistički prilagodili sadašnjoj popularnoj kulturi. Te isprike previđaju činjenicu da je izvor svih tih katastrofa bila kultura, ne samo kultura vođa nego, značajnije od toga, kultura samih ljudi. Sami ljudi su *obično* na ovaj ili onaj način odabrali takvu odliku vodstva svojih vodećih institucija, odabir koji je nastao ili zbog prigovora protiv svake ponuđene alternative ili, još gore, zbog nedostatka vodstva koje bi bilo stvarni raspoloživi odabir sposobne alternative.

Treba priznati, združeno posredovanje naročito Tilaka i Mahatme Ghandija, pokazalo je put prema oslobođenju Indije

naroda često iznjedri tirane koji dođu i zavladaju njime¹⁹.

Pa tako, muškarci i žene ne razmišljaju bistro, muškarci i žene poput oportunistu u duhu Hamleta što i jesu, daju prednost nečemu što odabiru unutar granica trenutno prihvatljivog popularnog mnijenja, radije nego da razmotre aktualne posljedice koje sadašnjost nameće onoj budućnosti "iz koje se", mislilo se, "nijedan putnik ne vraća". Stoga, to je postalo popularno,

¹⁹ "Pogreška, dragi Brute, ne leži u našim zvjezdama nego u nama samima, jer smo sluganskog karaktera". Tko god ne shvati ovu misao onako kako ju je Shakespeare naumio, tek mora početi shvaćati sve bitno u politici, povijesti ili duhovnoj naravi čovjeka.

intelektualno, duhovno kukavično vjerovanje čvrsto ukorijenjeno u samu kulturu, te je bilo izvor strahovitih nesreća koje je kultura pretrpjela. Tim načinom društva često stvore utopijske scenarije, kao sada, te iz toga natovare budućim pokoljenjima, zbog propusta ili čega drugog, usud da moraju snositi njihove opasne posljedice²⁰.

Odsudni paradoks

Bilo je moguće otkriti znanstvene zakonitosti koje bi pomogle izbjeći opetovano glupe ishode utopijskih scenarija. Moram ponovno istaknuti, problem kojeg trebamo nadvladati je obično, a kojiput i kobno, utvaranje da su nam načela priželjkivane utopije već pri ruci, načela koja kao da su kao nagli izljev topline iz dubine srca, poput tradicije. Te oblike moralne samoizopačenosti ljudi treba prepoznati kao nepromišljenu pretpostavku nekakvog samoočitog mišljenja, koje bi na prvi pogled čak i inače pametni ljudi mogli vjerojatno usvojiti.

Velika i često sudbonosna grješka je zanemariti stvarnost da priželjkivano riješenje postoji, kao u fizičkoj znanosti, samo u otkrivanju novih načela koja, s pravom a često i kao sjećivo, sasjeku većinu svega što je prihvaćeno mišljenje tog vremena bilo sklonu vjerovati. *Obično nažalost prihvatimo krive pretpostavke da je ranija kriza bila proizvod kršenja nekog tradicionalnog sklopa vrijednosti, dok je razlog ustvari bio propust neophodno potrebnog prekršaja tog sklopa vrijednosti. Zornu sliku tog načela vidimo u slučaju Leibnizovske Američke revolucije Benjamina Franklina, i Schillerove obrade stvarnog slučaja Wallensteina.* Prema tome, kriva je pretpostavka da rješenje postoji unutar granica sklopa pretpostavki koji je krizu izazvao. Tako legendarni leminzi izražavaju svoju groznu tradiciju, bacajući se periodički preko litice na morske stijene.

Sposobnost čuvara na morskoj plaži nije zavesti damu nego spasiti joj život bez obzira da li joj se on kao osoba sviđa ili ne. Takva je i narav vodstva o kojem ovise rješenja kulturne krize kao ove sadašnje svjetske krize. Takav je aktualni izazov kojeg postavlja dijalog između kultura. Pomanjkanje mogućnosti razvoja koji bi osposobio vođe vršiti takve promjene u prihvaćenom nizu pretpostavljenih načela koja određuju te kulture, bio bi glavni izvor tragičnih neuspjeha tih dijaloga sada kao i u prošlosti.

Odsudnu misao može se ponovno izložiti radi jasnoće na sljedeći način. Ne mogu, naime dopustiti da naša diskusija

izbjegne ponavljanje isticanja sljedeće važne misli.

U konačnoj raščlambi veliki neprijatelj civilizacije uopće, izvor njenih najsmrtonosnijih ranjivosti, jest obožavanje popularnog mediokriteta u ime odlike "poštivanja postojećih tradicija", ponašanje koje oponaša grabežljivu zvijer, ili njenu lovinu, jer nijedna ni druga ne mogu izbjeći štisku svojih urođenih životinjskih "instinkta". Čovjek se mora osloniti na svoju moć ponašanja različitu tome. Sklonost potisnuti, čak i ugušiti glasove koji prijete varljivom, lažnom i ubojitom miru osrednjosti, najtipičniji je izraz neprijateljskog prijezira prema načelu istinitosti, što nekadašnje velike kulture vidljivo vodi u vlastoručno zadanu propast.

Tako je prevladavajuća "protuvoluntaristička" kultura sovjetskog društva bila najvažniji gospodarstveni faktor kojeg možemo smatrati samozadanim vidom propasti Sovjetskog Saveza. Tako činjenica živopisnog "voluntarističkog" poriva sovjetske vojne znanosti koji je izgubio bitku sa sovjetskim sustavom tradicije Plehanova, ostaje danas najodsudnija strateška lekcija razrade programa obnove Rusije od sovjetske propasti²¹.

U uobičajenom slučaju neuspjeha prošlih pokušaja nečeg sličnog dijalogu kultura, odsudni problem razmatranja bili su karakteristično događaji kao čin atentata, zatvaranja ili drugi način odbacivanja vođa kad se pojave a neophodni su u tadašnjim prilikama. *Pobuna je kvasac jednako genija kao i ludosti, no unatoč toga ostaje mjesto razmnožavanja iz kojeg nešto može nastati i biti od pomoći narodu da se oslobodi smrtonosnog zagrljaja običaja koji vode krivim putem.* Sistematska čistka takvih pobunjeničkih glasova normalna je odlika

²¹ To je bila osnovica proročkog upozorenja kojeg sam sovjetskom predstavniku najavio u veljači 1983. kao dio mojih pozadinskih diskusija u razdoblju od 1982. – 83. vođenih u ime američkog Predsjednika Reagana. Predmet je bio moj prijedlog kojeg sam preporučio Predsjedniku Reaganu da ga usvoji, a sam Predsjednik Reagan javno je objavio točno isti prijedlog nekoliko tjedana kasnije, 23. ožujka 1983. Izjavio sam, iznoseći ukratko različitosti između te politike i alternativne doktrine sovjetske vlade, da "ako sovjetska vlada odbije ponudu, kad bi je Predsjednik ponudio, sovjetsko gospodarstvo će propasti za po prilici pet godina". 23. ožujka 1983. Predsjednik Reagan je javno objavio tu ponudu, no sovjetski Generalni sekretar Andropov odmah ju je odbio. Sovjetski sustav počeo se vidljivo raspadati oko šest godina kasnije. Moj uvid u gospodarske samoubilačke posljedice sovjetskog protuvoluntarizma van vojnih vidova svog gospodarstva omogućio mi je razviti tu jedinstvenu opravdanu proročku pronicljivost glede današnje povijesti Rusije.

²⁰ Vidi *Hamlet*, III. čin, Hamletov monolog.

neuspjeha u nadvladavanju sistematskih kriza, koje odvedu nekoć moćne narode u vlastoručno zadanu propast.

I tako, u svakom slučaju tijekom znane povijesti grješka zajednička svim vođama bila je što ili pravi drugi vođe nisu bili izabrani, ili nije bilo sretnih prilika gdje bi takvi odgovarajući vođe bili na raspolaganju, jer ih te kulture nisu odgojile ili je ljudsko stado bilo prorijeđeno mjerama predostrožnosti kao "umorstvo neželjenog zakonitog nasljednika ili nasljednice najpoželjnije još u kolijevci", predostrožnost koja se najčešće poduzima po nalogu ili prešutnom odobrenju ljudi na vlasti. Takvo kolektivno stanje stvari obično je stoga tim načinom dovelo na koncu do stradanja samog naroda. Posljedice pronacističkog, Allen Dullesovog Kongresa kulturne slobode izvrstan je primjer načina kako se narodima država zatvori pristup razvoju i odabiru sposobnih vođa koji su ih mogli spasiti od tragičnog škripca vlastoručno zadane propasti²².

Nasuprot tome, svi veliki vođe koji su vodili kulturu na sigurno mjesto, udaljili je od posljedica njene vlastite ludosti, bili su neizbježno iznimke naspram onog što bi ta kultura inače rekli bismo bila sklona "u prosjeku" preporučiti kao prihvatljiv odabir.

U takve iznimke spadaju izbor američkih predsjednika Abrahama Lincolna i Franklina Roosevelta, ili Charlesa de Gaullea kao predsjednika 5. republike. Načelo uklanjanja takvih iznimaka u odsudnim trenutcima povijesti može se vidjeti u atentatu Premijerke Indire Ghandi, ili atentatima odsudno važnih Jürgena Pronta i Alfreda Herrhausena u kritičnim trenutcima njemačke povijesti. Sretniji primjeri očito povijesnih slučajnosti, kao što su Abraham Lincoln i Franklin Roosevelt, nisu ustvari bili slučajnost, nego hotimični odabir kojeg su te osobe usvojile, jer je njihov razvoj, i njihov

²² "Pro-nacistički" ovdje nije pretjerivanje. Braća Dulles bili su sastavni dio međunarodnog financijsko-oligarhijskog aparata koji je bio pogon fašističkom razvoju događaja u poslije-versailleskom razdoblju i bio izričito dio međunarodne klike koja je Hitlera dovela na vlast 1933. Iz raznoraznih razloga, Hitlerova, uglavnom vlastita, odluka negdje 1934. – 36. udariti prvo na zapad pokrenula je odluku Britanije i Francuske uplesti SAD u igru. Pod tim prilikama mnogi u SADu i Britaniji, koji su ranije bili pristalice Hitlera prešli su, privremeno, na suprotnu stranu. Međutim kad se počeo nazirati Hitlerov siguran poraz elementi kao Allen Dulles punim su zamahom ušli u privođenje bitnih elemenata nacističkog aparata u krilo skupine koja je kasnije postala NATO sustav, pa se potencijal državnih udara i umorstava, kao događaji u vezi s povijesti čileanskog Pinochetovog režima i njim povezane operacije masovnih ubojstava zvane "Kondor", proširio na Srednju i Južnu Ameriku. Kongres kulturne slobode bio je sastavni dio te tajne ponovne "nacifikacije".

samorazvoj išao u smjeru protiv prihvatljivih običaja tadašnje kulture, pa su pokazali sposobnost u posebnim uvjetima i povoljnim prilikama koje kriza obično nudi, odvesti narod prema ishodu koji se pokazao iznimnim nasuprot inače kobno nesretnih naklonosti njihove kulture u vrijeme kritičnih odabira.

Zato se, predvidljive buduće vođe, za koje se sumnja da u potaji u sebi gaje takve neželjene sposobnosti, obično uklanja s pozornice, na ovaj ili onaj način, kao što je suradnja mojih američkih i sovjetskih protivnika upriličila meni, među ostalim zbog mog udjela i uloge u poticanju prijedloga Strateške obrambene inicijative (SDI – [Strategic Defense Initiative]) u razdoblju od 1983. – 1989²³.

Na primjer, izbor iznimnog Predsjednika Franklina Roosevelta u to vrijeme spasio je SAD i pridonijeo kritički sastojak u spašavanju svijeta barem zasada. A smrt tog Roosevelta, prvo je odstranila prepreku vladavini koja je uslijedila, a zatim je ta vladavina intelektualne i moralne osrednjosti, uz tipičan primjer moralnog, relativno najnižeg nazivnika u liku Harryja Trumana, vodila u najveće katastrofe našeg planeta u prošlih pola stoljeća. Pandemija kazne intelektualne i moralne osrednjosti koja je započela kad su nacizmu-prijateljski Allen Dulles i drugi autori osnovali Kongres kulturne slobode sa središtem u SADu, a on je pak u zadnjih četrdeset godina stvorio uvjete srozavanja globalne civilizacije u kulturnu dekadenciju, i zatim u današnju izravnu prijetnju "Sumraka bogova", prijetnju nastanka velikog mračnog vijeka diljem svijeta.

Najveća besmislica znanih kultura bila je pokušaj izgraditi politiku i vodstvo naroda na pretpostavljenom političko-kulturnom konsenzusu, takozvanoj časnoj tradiciji, kao što je bio slučaj vodećih kontinentalnih sila pred početak 1. svjetskog rata, kad je nailazeća kriza zahtijevala oslon na bolne istine, suprotne tadašnjim trendovima, vrste istina koje razotkrivaju smrtonosnu ludost vidljivu u sadašnjim prevladavajućim normama egzistencijalističke kulture.

Životinjska vrsta osuđena je na propast svojim genetičkim nasljedstvom, a tako su, poput izumrle vrste, civilizacije osuđene na propast svojim tvrdoglavim prijanjanjem uz grješke usađene unutar relevantnih nasljeđenih kulturnih običaja. *Stoga, ironično, često samo je revolucija u*

²³ Tu spada masivni naoružani prepad koji je imao nakano prouzročiti moje umorstvo u noći od 6. na 7. listopada, nakana koja je imala svrhu preduhitriti raspravu o SDI-ju između Predsjednika Ronalda Reagana i sovjetskog Generalnog tajnika Gorbačeva na predstojećem sastanku u Reykjaviku.

kulturnoj tradiciji, kao što je Američka revolucija iz 1776. - 1789. vođena Benjaminsom Franklinom, mogla sačuvati i sačuvala je, najdragocijenije političke i druge institucije koje je engleski govorni svijet prikupio do tog vremena.

I tako, kontinentalna se Europa nije uspjela revolucionarnim načinom osloboditi baštine parlamentarnih navika i sustava takozvanih "neovisnih" središnjih banaka, koji su opetovano, nakon srpnja 1789. bili izvor teških tragedija i propuštenih prilika, a njih je kontinentalna Europa opetovano sama sebi nametala sve do današnjeg dana.

U fizičkoj znanosti, velikoj Klasičnoj umjetnosti ili političkom državničkom umijeću primjena potrebnih, principijelnih iznimki, ili kako ih drukčije znamo kao "revolucionarne" iznimke u što možemo ubrojiti povratak Predsjednika Franklina Roosevelta Američkom ustavu, postupak koji je čista iznimka grješki sadašnjih prihvaćenih navika²⁴, ali zato i znak postignute nacionalne veličine. Odabir iznimnog vodstva između članova profesija omogućuje promjene o kojima ovisi ne samo veličina nego i opstanak kulture. Životinje su ranjive jer priroda u određeno vrijeme može izreći presudu njihovom daljnjem postojanju, jer njihova vrsta ima utvrđenu narav. Čovjek nije životinja, osim kad pokušava oponašati životinje usvajajući vjerovanja kao današnje dogme "radikalne ekologije", prikladne jednoj od tih nižih vrsta sa sklopom kulturno utvrđenih odlika nalik na genetičke odlike.

Isto je tako i s religijom. Vjerovanja koja stavljaju postojanje Stvoritelja u biti van svemira, a za takav svemir definiraju nepromijenljivi sklop pravila nogometnog igrališta, čine bogohulnu lažnost poričući samom Stvoritelju moć stvaranja promjena unutar Svog svemira. Njegov pravi svemir je onaj u kome On sam živi. Budalin oholi napor, poricati Stvoritelju svemira tu moć, obeščaćuje time isto i budalu koja prihvaća to poricanje i time prigri sličnost životinji. Poriče postojanje ljudskog pojedinca, postojanje duše koja treba nadživjeti smrtno tijelo koje posjeduje samo na časak vremena. Poričući pojedincu moć, i obavezu, svojevolumno pridonijeti poboljšanju svemira što će nadživjeti njegovo trenutno smrtno utjelovljenje, ponizili bismo pojedinca, u njegovim vlastitim očima, na razinu životinje, i on bi se onda vladao poput neke zvijeri, kao Veliki Inkvizitor Torquemada—što je, kao što možemo opet danas vidjeti, često očevidan ishod.²⁵

²⁴ Najbolji odraz navike iz razdoblja od 1901. - 1932. vidi se na primjerima predsjedništva Theodora Roosevelta, Woodrowa Wilsona, Calvina Coolidgea i Herberta Hoovera.

²⁵ Problem ovdje iznesen obuhvaćen je gnostičkom doktrinom zla koja je prešutna u takvim

Diskusija u obliku dijaloga kultura nije samo važna, ona je vrlo hitna. No, kao što bi nas povijest trebala naučiti, opasnost je da bi sudionici mogli otići predaleko, prebrzo i površno u svom prisvajanju pokušanih no prejeftino prihvaćenih otrcanih pretpostavki. Opasnost je da bi potraga za novim kompromisom, kao i Liga Naroda prije toga, proizvela ubrzo kompromitiran ishod.

Stoga ja ističem gledište iz svojih raznih ranijih publikacija. Kako bismo trebali pokušati unaprijed procijeniti zašto i kako bi barem dva pokoljenja odsad trebala prosuditi uspjeh našeg dogovora o sporazumnom djelovanju sada? *Prešutna osnovica kompetentnog predviđanja kompetentnosti naših odabira ne leži u iskustvima iz prošlosti nego u kompetenciji našeg iskustva budućnosti*²⁶. *To je odsudni paradoks kojeg ovo izvješće stavlja kao izazov pokroviteljima svakog dijaloga kultura. Tu leži odsudni paradoks koji prijete svakom pokušaju oblikovanja funkcionalne odlike združenih dogovora postignutih unutar dijaloga kultura. Najbolja 'odokativna' tvrdnja rješenja potonjeg odsudnog paradoksa je sistematska definicija Noosfere V.I. Vernadskog.*

protestantskim kultovima na pr. sjeverno-američkog Jonathana Edwardsa, djeda izdajnika Aarona Burra. Čovjek nije zao po svojoj naravi, on postaje zao samo kad odbaci svoju vlastitu narav, a ta je razviti se u stvorenje dostojno Stvoriteljeve ljubavi, stvorenje *agape* kako joj značenje daje Platonov Sokrat na pr. u *Republici* i apostol Pavao na pr. u *I Korinćanima 13*. Teološki, oni koji poriču Filonove ideje kao i ideje raznih drugih o Bogu Stvoritelju u svemiru uzimaju si za pravo učiniti Stvoritelju ono što je Zeus Eshilove Prometejske trilogije učinio Prometeju. Ta gnostička doktrina "ukroćenog" Boga nakon Postanka u svemiru koji je Sotonino kraljevstvo predstavlja posredno deizam sotonizma, kao na primjer kult Bernarda Mandevillea u Mont Pelerin Društvu Friedricha von Hayeka i Milтона Friedmana, i kao onaj Velikog Inkvizitora u romanu Dostojevskog.

²⁶ U povijesti moderne znanosti pojam iskustva budućnosti svojstvo je glavnih, jedinstveno izvornih postignuća Keplera i Gaussa u astrofizici, i općim zakonitostima relativiteta na temeljima rada Bernharda Riemanna. Taj pojam univerzalne fizičke zakonitosti kao odraz moći učinkovito proširene na budućnost bio je već svojstven koncepciji *moći [potencije]* koju su Pitagorejci i Platon predložili. Gaussovo originalno otkriće putanje asteroida koja se poklapala s Keplerovom pretpostavkom ranijeg postojanja planeta, koji je sam od sebe eksplodirao, a koji je ležao u putanji između putanja Marsa i Jupitera, izvršna je demonstracija stvarnog iskustva budućnosti u sadašnjosti, iskustvo koje je fizički stvarno a uz to i intelektualno. Taj se pojam čini paradoksnim običnom modernom čitatelju, jer je u biti u suprotnosti s patološkim poukama raznih oblika filozofskog redukcionizma kao što je empirizam.

Budući lijek iz prošlosti

U ovom uvodnom dijelu izvješća stavio sam težište rasprave na šire gledište o vrsti rješenja na koje nas ovako izrečen paradoks mora dovesti. U tu svrhu još jedamput postavljam kratki pregled Noosfere Vernadskog, kao što sam to običavao u drugim radovima prošlih nekoliko desetljeća, nasuprot Bal Gangadhar Tilakovih djela *Orion* i *Arktički dom u Vedama*. Kao što je Klasična Grčka usvojila znanost *sferne geometrije* koja se vidi u Velikim piramidama Egipta, i kao što su glavna Keplerova otkrića odraz Klasične znanstvene metode, pridružimo se Tilaku i bacimo pogled na život na našem planetu danas a i sutra, sa stanovišta od prije tisuću i više godina. Tako onda, snimivši karakteristična svojstva koja se u njima podrazumijevaju s obnovljenog klasičnog stajališta definicije Noosfere Vernadskog, odredimo one zajedničke vrijednosti za budućnost koje možemo koristiti kao metričku normu mjerenja kvalitete rada čovječanstva na poboljšanju razvoja planeta kroz nepuna dva pokoljenja u budućnosti od danas.

Uzevši u obzir ova razmatranja kako određeni odabir sklopa kulturnih faktora određuje način na koji današnji teško i neposredno ugroženi planet mora uspješno isplivati u budućnosti, recimo nakon dva pokoljenja? Očito, ako dozvolimo nastavak jednostavnog međusobnog utjecaja današnjih vodećih, prihvaćenih, postojećih kulturnih paradigmi, to bi bio—pod krajnostima koje današnje djelujuće paradigme već predstavljaju—ne samo kolosalni neuspjeh nego i skora katastrofa.

Današnji problem nije u tome što su stanovite vodeće nacije pogriješile. Problem je što je današnji globalni kompleks kulturnih dodira među zemljama proizveo poslije-Franklin-Rooseveltsku, protu-Franklin-Rooseveltsku šezdesetgodišnju međuigru nacija i kultura, napose u povijesti zadnjih 40 godina. Netto učinak toga spustio nas je u sadašnje pogibeljno stanje za planet u cjelini. U ovom času, dok neke vlade i druge udruge razmatraju elemente nekih korisnih ideja, pojedinačno i sporazumno, nijedna dosad nije na djelotvoran način uzela u razmatranje stvarni oblik glavnog, više desetaka godina trajnog uzroka sadašnjeg prijetećeg naleta koji će uroniti cijeli planet u oduži novi mračni vijek cijelog čovječanstva.

Na primjer: Ključ shvaćanja moderne svjetske povijesti zadnja tri stoljeća do danas je raspoznavanje bitne, istinske činjenice da je povijest svijeta kao cjelinu već od trijumfa Britanske istočno indijske kompanije lorda Shelburna u veljači 1763. oblikovala neprekidna stvarno globalna imperijalna sila anglo-holandskog liberalnog sustava. Ipak

većina se svijeta danas glupo pretvara, tobože iz pristojnosti, da još ni danas ne primjećuje tu jasno vidljivu činjenicu—*tog istinskog slona koji stoji i trubi neopažen, usred kreveta mladenaca u medenom mjesecu*—i njen duboki, praktički dublji smisao za svaki djelić našeg svijeta kao cjeline.

Ta globalna sila, taj liberalni sustav je sila koja je djelovala kroz kontrolu svjetskog prevladavajućeg, oligarhijskog oblika monetarno-financijskog sustava, odmah nakon uspostave te imperijalne sile Pariškim ugovorom od 10. veljače 1763., koji je zaključio uspješnu britansku orkestraciju takozvanog Sedmogodišnjeg rata, a on je pak uzrokovao opće uništenje izmanipuliranih snaga kontinentalne Europe. Taj ugovor je time uspostavio carstvo Britanske istočno indijske kompanije, uglavnom kroz imperijalnu apsorpciju i pljačku Indije, između mnogih ostalih zemalja u 18. i 19. stoljeću koju je ta kompanija provodila. Sadašnja svjetska kriza je ponajviše izrasla nastala manipulacijom sistematskih odnosa među državama svijeta u cjelini, uglavnom kroz kontrolu koja se širi mehanizmima liberalizma, trenutno aksiomatski najvećeg sastavnog dijela grabežljivog financijsko-oligarhijskog imperija koji još uvijek vlada.

Na primjer: Jedna tipična zabluda u koju zapadaju mnogi koji pristupaju i rade na dijalogu civilizacija, da su SAD i to praktički same u zadnjih nekoliko desetljeća dobile pečat dragovoljnog agenta svjetske dominacije, a pečat je udarilo koliko budalasto toliko i rašireno javno mnijenje. Stvarnim poznavateljima relevantnih činjenica o procesima donošenja odluka, taj mit je plod smrtonosne, bezuvjetno samoubilačke ludosti onih koji nastoje stvarima dati takva jednostavna objašnjenja.

Oprečno popularnoj obmani, koju u značajnoj mjeri susrećemo unutar i van SADa, hegemonija anglo-holandskog liberalnog sustava nakon veljače 1763. ima sada kontrolu nad SADom u velikoj mjeri, što se u sve većoj mjeri naziralo nakon smrti Predsjednika Franklina Roosevelta, a naročito u posljedicama izazvanih ubojstvom Predsjednika Johna F. Kennedyja. To je ubojstvo utjeralo strah u kosti američkom pučanstvu i bacilo ga u stanje relativne zatupljenosti i zamrlosti, kao što su to kasnije učinili događaji 11. rujna 2001.

Taj tuđinski utjecaj dolazi uglavnom od liberalnog sustava kojeg sad predstavlja liberalno-imperijalistička Fabijanska posada Tonyja Blaira i, zapažljivo, banda Margaret Thatcher s istim pedigreeom. To je anglo-holandski liberalni sustav protiv kojeg se Amerika borila u Americom ratu neovisnosti, no koji se prikvačio kao parazit na budalastu šiju SADa danas kao i za vrijeme vlada

Harryja Trumana i Richarda Nixona ranije. Mnogo prije Trumana tu imperijalnu majku sustava globalnog ugnjetavanja, taj liberalni sustav, servirali su predstavnici konfederacijske tradicije kao Theodore Roosevelt, Woodrow Wilson i nakon njih epidemija tipično liberalnih krađa pod okriljem marioneta Wall Streeta kao Coolidge i Hoover.

Propustiti priznati taj sklop spona bilo bi poput mladenaca koji poriču prisustvo trubećeg slona u svom bračnom krevetu. Takva vrsta poricanja, sama po sebi, mogla bi biti vjerojatnim uzrokom sigurno tragičnog neuspjeha svakog pokušaja globalnog dijaloga kultura.

Pod sadašnjim svjetskim monetarno-financijskim sustavom, političke mjere države ili mjere sporazumnog skupa država ne određuju precizni smjer pojedinačnih odabira odluka države odnosno država. Način na koji nastaje ukupni učinak izražen preciznim odlukama jednak je sklopu vladajućih aksiomatskih pretpostavki, kao današnja rasprostranjena, bezumna odluka aksiomatske vjere u dogmatički misticizam "slobodnog trgovanja [free trade]" anglo-holandskog liberalnog sustava.²⁷

Ovo predstavlja krajnje važan ali rijetko adekvatno shvaćen problem metode u obrađivanju ponašanja društvenih sustava unutar i između njih. Razmotrite povijesni dublji smisao četiriju, relativno običnih slučajeva učinka veoma preciznih odluka.

Prvo, postoje slučajevi gdje neki čin ili djelovanje ustvari možemo vidjeti kao izraz teorema iz skupa aksiomatskih pretpostavki ponašanja, tako da taj čin ne stavlja u pitanje nikakve značajne promjene sadašnjeg

važjećeg načela ponašanja. Ako takav čin izniknut iz rada intelektualne stagnacije pridonese pogoršanju prilika onda je to pogoršanje samo dokaz onog što se već podrazumijevalo u prijašnjim uobičajenim načinima razmišljanja o općenito prihvaćenom "aksiomatskom" ponašanju kod oblikovanja društvene politike.

Drugo, postoje slučajevi koji bez mijenjanja ranijih vladajućih tobožnjih aksioma[†] (na pr. sustavne [sistematske] pretpostavke), dotaknu graničnu točku putanje koju tobožnji aksiom propisuje. Budući da taj čin presijeca područje graničnih uvijeta sustava, to daje jedinstveno značenje noviteta činu kojeg povezujemo sa stvarnom krizom, no još uvijek bez promjene relevantnih tobožnjih aksioma koji su se na primjer smatrali važćim za društvo u danom vremenu sve do te točke.

Treće, postoje razvoji događaja koji su u aksiomatskom sukobu s onim što bi vladajuće aksiomatske pretpostavke dozvoljavale, no učinak toga će vjerojatno biti absorbiran, kao blagi ugriz buhe, puka perturbacija usnulog sanjara, s relativno minimumom privremene smetnje u sustavu kojeg te pretpostavke određuje.

Razmotrite sad četvrti slučaj, u kojem učinak nekog djelovanja bezuvjetno obori, ili barem izgleda tako, važne, ranije važće sklopove pretpostavki tobožnjih aksioma. Postoji, dakle, opasnost da će taj slučaj izazvati neku vrstu aksiomatske promjene u sustavu u cjelini. Na primjer: *Većina stvarnih ili potencijalnih nasilnih prijetnji protiv moje osobe od strane "establišmenta" u zadnjih tridesetak godina bila je veoma jasno izazvana percepcijom establišmenta da moje trajno ili najavljeno moguće djelovanje u to vrijeme tvori prema mišljenju relevantnih dijelova establišmenta potencijalno ozbiljnu prijetnju nastavku ovjekovječivanja njihovog sadašnjeg sustava.*

U svim slučajevima ono što daje povijesno značenje nije pojedinačni čin nego sustav, ili međusobno djelovanje sustava, ili promjene u samom sustavu. Stoga kompetentno dugoročno ekonomsko prognoziranje započinje snimanjem gospodarskih sustava na aksiomatski način, po uzoru na takvu kompetentnu praksu u fizičkoj znanosti, snimajući ih kao sustave i temeljeći prognoziranje proučavanja sustava kao sustava radije nego gacati po močvari i živom pijesku pouzdano u konačnici nepogrješivo krivih ekstrapolacija nepromišljenog knjigovođe do kojih je došao svojim uobičajeno grubim i često sumanutim statističkim metodama.

²⁷ Doktrina "slobodne trgovine" Adama Smitha, slugana lorda Shelburne koju je prvi put predstavio 1776. u svojoj polemici protiv Američke revolucije, *Bogatstvo naroda*, bila je u biti plagijat vrlo sumnjive vjerodostojnosti francuskih fiziokrata, dr. François Qesnaya i Turgota. Iako je opljačkani glavni izvor u tu svrhu bila Qesnayeova mistična doktrina "*laissez-faire*"-a, prihvaćanje Smithovog plagijata u Engleskoj bilo je uvjetovano presedanom Bernard Mandevilleovog djela *Basna o pčelama* [*The Fable of the Bees*], u kojem dobrobit koju društvo kao cjelina uživa, prema Mandevillevoj čudnoj gnostičkoj intuiciji, proizlazi iz njegovanja privatnih poroka. Sam Smith je stao u obranu tog specifičnog gnostičkog pravca neplodnih dedukcija u svom djelu iz 1759., *Teorija moralnih osjećaja*, istim oduševljenjem prema čistom iracionalizmu koji je oblikovao 'naučnu' osnovicu čudesnog sklopa seksualnog ponašanja Katara koja je dovelo do uporabe riječi *condom* u francuskom. Profesor Milton Friedman ne nudi ni takve egzotične nadomjestke razumu u svojoj verziji iste besmislice. Friedman tvrdi u stilu razrednog blesana koji prepisuje lekciju u svoju teku, kao što to cambridgeska gđa Robinson ističe, *post hoc ergo propter hoc*.

[†] Postavke za koje mislimo da su aksiomi a u suštini su pretpostavke.

Istu bismo stvar mogli reći na malo drugačiji način ukazujući na relevantni slučaj, srodne opake dogme da sustavi središnjih banki, koje su ustvari instrumenti zadruga, "nalik na zadrugu sluzave pljesni", i htijenja skupa privatnih financijsko-oligarhijskih interesa, djeluju pod zaštitom *sustavne* pretpostavke da ti sustavi moraju biti slobodni i neometani od kontrole izabranih vlasti. To je osebujan sustav, a ideologija koja ide uz njega i danas upravlja većinom nacija, a ustvari oni koji upravljaju tim sustavom upravljaju i oblikovanjem politike samih tih nacija. Ovakve pogrešne pretpostavke aksiomatskog karaktera, kao što je vjerovanje u neovisnost sustava središnjih banki, postavši karakteristika važnih javnih i popularnih ustanova, postaju način funkcioniranja države. One, postavši uobičajene, unaprijed određuju narav izbora koji će biti učinjeni. Pojedina odluka ne prouzrokuje taj učinak. Prouzrokuje ga način na koji evolucija ideologije unaprijed određuje putanju promjene posljedica prouzrokovanih relevantnim postupkom donošenja odluka.²⁸

U svim slučajevima sustav određuje značenje događaja radije nego puka statistička hrpa događaja, kao što nasamareni ljudi danas vjeruju. I tako, kao što slučaj 1. svjetskog rata dokazuje, aksiomatski aspekt ideologije dosad u povijesti kontrolira volju i sudbinu nacija u većini vremena i to učinkovitije, nemilosrdnije nego svaki pretek vojne sile.

Pretpostavka budale, da su SAD glavni izvor sadašnje svjetske sustavne krize, upravo bi bila vrsta pogrešnog vjerovanja koje bi samo po sebi sasvim sigurno dovelo do tragične katastrofe ugrađene u sam sustav, katastrofe za sav svijet koji bi prihvatio takvo vjerovanje. Tek kad se shvati da su same SAD *sada i sustavni* predmet (t.j. žrtva) sustava "slobodne trgovine" i ideologije nasljeđa Britanske istočno indijske kompanije o globalnoj vladavini financijsko-oligarhijskih interesa danas, moći će se predstaviti nešto različito besmislenim pretpostavkama o bitnim svojstvima svijeta danas. Dok se stvar ne shvati na taj način svaki pokušaj dijaloga kultura bio bi osuđen na katastrofalni ishod od samog početka.

Puka veličina posljedica, kao što su posljedice djelovanja SADa danas, nije samo po sebi dokaz da je veličina posljedica uzrok. Vodeći utjecaj je upravljao djelovanjem koje je dovelo do tih posljedica, i upravljat će

sljedećim, i on određuje situaciju. *Veliki otisci stopala nisu velika stopala.* Sustav upravlja važnim ponašanjem Sjedinjenih Država i on je uzrok. Da bismo upravljali tim učinkom moramo držati u rukama sustav koji upravlja narodom, sve dok narod nema kontrolu nad sustavom.

Zamijećena hitnost potrebe da se same SAD pozovu na Ustav, kao što je to 1933. Predsjednik Franklin Roosevelt učinio da bi SAD oslobodio jarma anglo-holandskog liberalnog sustava, koji je upravljao politikom vlada Theodora Roosevelta, Wilsona, Coolidgea i Hoovera, izazvala je tad promjenu sustava. Posljedica toga bio je upliv na povijest kojeg je Franklin Roosevelt vodio omogućivši SADu spasiti se od fašizma koji je pregazio zapadnu i centralnu kontinentalnu Europu, jer je ona bila zarobljena unutar kontrole anglo-holandskog liberalnog sustava.

Promjena gledanja na stvari, koja se zbila pod Franklinom Rooseveltom, kao što je bio i slučaj Predsjednika Abrahama Lincolna ranije, odredio je i ostvario sposobnosti SADa ne samo postići veliki skok naprijed u gospodarstvu nego dati presudnu razliku i prouzročiti poraz fašističkog čudovišta te potaknuti obnovu ratom opustošene Europe.

Rasprostranjena suprotna i često kobno pogrešna pretpostavka želi uvjeriti da se izbjegavanjem sukoba s određenim postojećim tradicijama vrha društva može, kroz primjenu boljih pravila igre kulturnog ophođenja unutar granica nižeg sloja sadašnjeg svjetskog sustava, poboljšati društvo. Za takva predložena poboljšanja tvrdi se da su primjenljiva na društvo počevši od dna pa do vrha bez doticanja aktualnih, određujućih razmatranja koja idu od vrha do dna kao što je snošljivost prema dogmama takozvanih "neovisnih sustava središnjih banki" i "slobodne trgovine". Obrana te izopačene i nepopustljive, tako često kobno nepopustljive prakse mogla bi se izraziti kao i tragična popularna zabluda: "Ljudi nisu spremni za veliku promjenu. Morate ih ponukati na to malim koracima", bez da trošite svoje noge na zamjetljiv način. Takvo ružno izlaganje samoubojstvene psiho-seksualne nemoći pretvara ih sve u eunuhe.

Moramo stoga svoju pažnju usredotočiti na činjenicu da je prevladavajuća odlika međunarodnih odnosa još od 1763. bila sve veća prevlast nad svijetom, ne od bilo koje države nego radije moderne krinke europskog, srednjovjekovnog, ultramontanskog *sustava* udruge mletačke financijske oligarhije i normanskog viteštva, to jest anglo-holandskog liberalnog sustava međunarodnih financija, posebice oblika tog *sustava* nastalog nakon 1971. – 72.. Taj liberalni *sustav* bio je međunarodna moć poznata po svojim posvojenim imenima kao "Mletačka stranka" i kao "Francusko britansko

²⁸ Neke odluke su odsudne, jer imaju izrazitu odliku, čak i same po sebi, jer u sebi nose klice promjene vladajuće kulture. Inače, šablona odluka radije nego jedna ili više [odluka] određuje predvidljivu putanju koju će nacija slijediti u donošenju odluka.

Republikanska nacionalna konvencija 2004.: Veliki dio američkog glasačkog tijela, "proživljujući najdublji, oštar pad fizičkog gospodarstva svog kraja u zadnjih pola stoljeća, glasovalo je za ponovni izbor Georgea W. Busha uvjereni u uspijeh nastavka gospodarskog oporavka koji nije postojao".

Prosvjetiteljstvo" Voltairea i drugih u 18. stoljeću. Taj *sustav* danas vlada svijetom, i preko prisutne pomoći Međunarodnog monetarnog fonda i Svjetske banke drži vlade naroda kao svoje gonjeno stado i zakoniti plijen, ako i sve dok se narodi ne oslobode te kontrole.

Današnje strateške prilike

Pripremimo sad put pristupa glavnom sadržaju ovog izvješća sljedećim sažetkom točaka koje smo dosad razvili.

Ustanove monetarnih i financijskih poslova, međunarodne prvenstveno, a narodne drugotno, kontroliraju glavne odluke u svim stvarima država i naroda koji prihvate "nadležnost" Međunarodnog monetarnog fonda i Svjetske banke iz razdoblja 1971. – 2004. Europska središnja banka je trenutno među najžešćim i najgorim nadnacionalnim ustanovama. Nerazborite vlade a isto i narodi uopće ne vide ništa značajnog u tom uređenju. Među vodećim krugovima oblikovanja mnijenja naveliko se i naširoko pretpostavlja da ne postoji predvidljiva alternativa ovom sustavu s tim pridruženim ustanovama. Sve dok ne dođe do točke provale utjecajne sustavne krize. Iz tog se razloga neupućeno mnijenje koje općenito prevladava među najvišim redovima vlada, drži sad pod kontrolom, ne moću nacija, nego *sustavom* nadnacionalnih financijsko-oligarijskih interesa koji su moćniji od svake vlade. Vlade se nastavljaju podvrgavati pravilima igre povezane s liberalnim

sustavom, a to je *slon koji prazni crijeva gdje mladenici na medenom mjesecu bespomoćno spavaju.*

Današnji liberalni sustav tipični je primjer vrste utjecaja nad voljom država i naroda kojeg možemo zvati "ideologijom". Osoba koja slijepo prihvaća bilo koje vjerovanje u nekakav aksiomatski smisao u donošenju odluka je osoba čiji stupanj svojevoljne kontrole uma ili ponašanja nije relativno veći od životinje kojom upravlja instinktom uvjetovano ponašanje zajedničko svim članovima te vrste ili roda. Slobodna volja upućena razumu

dan danas rijetko vodi bitnu moć institucija, kao što su vlade, ili sporazumni skup vlada, a češće je to volovski jaram specifičnog oblika ideologije.

Vidite krivudanje državnika unutar zapravo "željezne djevice". Prijeti da će raditi razumno, no osjećajući pritiske svojih prilika, radije izbjegava bol i sukladno tome ograniči svoje kretanje. Tehnički on je sposoban voditi se razumno no, kao i tragični heroj, još se ne može osloboditi važnih navika. *Njega sustav kontrolira.*

U ranijim izdanjima i javnim nastupima identificirao sam funkcionalnu narav tog problema izrazom ideologija "kuglastog akvarija". Pučanstvo prihvati kao svoju ideologiju stanovite odabrane uobičajene pretpostavke, neke približno istinite a druge zbilja lažne. I tako, skupno djelovanje svakog znanog društva dosad, odgovor je prešutno umišljenoj fizičkoj geometriji, koja se više ili manje ili čak radikalno razlikuje od stvarnog svijeta[†]. Pa kad tijekom razvoja unaprijed skrojene kulturne matrice više ne odgovaraju stvarnosti, čak i uz prihvatljivu toleranciju pogreške, žrtve ideologije sklone su reagirati *ne* na stvarni svijet nego radije na svoje vjerovanje u zamišljeni svijet iz svoje ideologije. Problem je, kako sam ga identificirao, u "mentalitetu kuglastog

[†] 'Svijet kuglastog akvarija naspram jezera ili mora!

akvarija", gdje ribica nastavi plivati u granicama koje joj je akvarij nametnuo, čak i nakon što se akvarij razbije a voda i koprcajuće ribice, osuđene na propast, zapljusnu pokušstvo.

Takvo je u zadnje vrijeme sve dosad bilo patetično stanje uma velikog dijela američkog glasačkog tijela, koje je dok je živjelo u najdubljem, oštrom padu fizičkog gospodarstva svog područja u zadnjih pola stoljeća, glasovalo za ponovni izbor Georgea W. Busha iz uvjerenja u uspijeh nastavka gospodarskog oporavka koji nije postojao! Liberalni sustav je vodeća ideologija—mentalitet "kuglastog akvarija"—te ona obično vlada nad jadnim nacijama danas.

Pokušaj stranaka definirati sustav kulturnog prilagođenja kroz dijalog kultura, donoseći time pokušaj stapanja urođeno, aksiomatski proturiječnih sklopova apriornih aksiomatskih pretpostavki, koje pridodaju sadašnjoj ili prošlim katastrofama još jedan više sklop u skupini sukoba vodi dalje u nove vrste postupaka višestranog samouništenja. Primjer je opće ratovanje bez učinkovitih izlaznih strategija što je slučaj američkog rata u Iraku danas.

Stoga, jedna važna činjenica već je sasvim bjelodana. Pokušaji izazivanja reformi kao što su kulturni dogovori među nacijama danas, pretrpjet će neuspjeh, zasigurno i absolutno, bez obzira na plemenitost i duboku strastvenost osjećaja koji podupiru takve reforme, sve dok se patološki činitelj sveobuhvatnog sustava, sustav financijsko oligarhijskog imperijalnog anglo-holandskog liberalizma—sadašnjeg vladajućeg "mentaliteta kuglastog akvarija"—kirurški ne izreže iz institucija svjetske moći.

Vladajući mehanizmi današnjice su, "genetički" potomci mehanizama koji su upriličili ono što zovemo 1. svjetski rat, koji je sa svoje strane stvorio fašističku vladavinu kontinentalne Europe između 1922. i 1945., te stvorio vladajuće sile danas na pozornici u svijetu šticehika Georga Shultza kao Condoleezza Rice, Dick Cheney, Arnold Schwarzenegger, kao i veteran grabežljivac Pinochet. Nijedan dogovor kultura među miševima raznobojnih krzna ne će dobiti prevagu sve dok anglo-holandska financijsko-oligarhijska mačka slobodno luta. Nije dostatno tek staviti zvonce oko vrata te ljudožderne velike mačke. Moramo je prvo strpati u kavez.

Osloboditi planet od anglo-holandske liberalne tradicije koja je ranije stvorila režime Benita Mussolinija, Adolfa Hitlera i Francisca Franca absolutni je preduvjet očuvanja civilizacije danas. No mnogo više računa treba srediti. Otarasiti se Mussolinija i Hitlera bilo je potrebno, no baciti nezdrav otpad u smeće ne znači samo po sebi i skuhati dobar ručak. Moramo sagraditi novu

građevinu da bismo nadomjestili bolesni svijet današnjice. Zato zapitajte: "Koja bi, dakle trebala biti načela planiranja ekumenskog sustava suradnje svih pojedinih suverenih država koja će primjereno izići na kraj sa svim fazama konstrukcije i izgradnje koje treba obaviti na ovom planetu kroz dva buduća naraštaja?"

Ruski logoraš u Njemačkoj nakon svog oslobođenja od američke vojske 1945. identificira nacističkog čuvara koji je nečovječno prebijao zatvorenike. "Zlo Hitlera treba se podvrći ljubavi onog dobra koje je Hitler uništio, ne samo dobra u Hitlerovim žrtvama nego upropaštenju dobra na primjer u onim Nijemcima i drugima koje su Hitler i sustav njegovih sinarhističkih gospodara koristili u svojim pothvatima."

Dobro nikad nije puka negacija zla. Dobro je Uzvišeno koje svojom pozitivnom naravi, radeći izvan granica postojećih konvencija ponašanja gradi gdje konvencija razara svojom urođenom iskvarenosti. Dobra dramatska obrada slučaja kao što je Adolf Hitler ne prikazuje ljude kao dobre kad pokazuje kako je jedino Hitler bio zao. Valjanje u blatnim pojedinostima užasnog zločina, kao što nam Allen Dullesov proegzistencijalistički CCF predočuje ogromno zločinstvo, ne oplemenjuje gledatelja drame, nego će mnogo vjerojatnije, kao drama Bertolta Brechta, imati podjednako ponižavajući učinak na gledateljstvo i glumce. Zlo Hitlera treba se podvrći ljubavi onog dobra, koje je Hitler uništio, ne samo dobra u Hitlerovim žrtvama nego u upropaštenju dobra na primjer u onim Nijemcima i drugima, koje su Hitler i sustav njegovih sinarhističkih gospodara koristili u svojim pothvatima.

Svijetu je hitno potrebna slika kao podloga poslanju kojeg predlažaći dijaloga kultura žele potaknuti. No moramo to izvesti kako treba tako da nas želja za nečim boljim ne odmami u one vrste građenja kula u zraku, romantičarskih fantazija koje su često

odvele u posljedice točno suprotne onom što smo se nadali napraviti.

Koncepcija noosfere Vernadskog određuje točku iskustveno-pojmovne referencije, pojmovni okvir unutar kojeg treba razmatrati sve pravovaljane probleme i pitanja uključujući razlike između kultura i to na aksiomatski način. Kako će noosfera izgledati u budućnosti nakon dva naraštaja? Na koji se način to treba odvijati? Kako ovaj pristup pruža optimalni način udovoljenja zahtijeva nacionalne i osobne suverenosti a i donosi poboljšanja hitnog značaja i odlika u Noosferi kroz dva nadolazeća naraštaja ili više?

1. VERNADSKI DAJE LIJEK

Kompetentna znanost, ili djelotvorni pokušaj ostvarenja dijaloga kultura započinje uvijek pretpostavkom da cjelokupnost sadašnjeg vjerovanja svake nacionalne kulture, svaki sadržaj dogme ima veliki omjer krivih shvaćanja. Prema tome, prvo bi načelo znanosti trebalo biti razmotriti problem sustavne lažnosti unutar mišljenja, znanstvenog ili drugog, koje branimo možda čak i s ponosom. To znači usredotočiti posebnu pažnju na posebne vrste proturječja koja leže na granici svakog postojećeg sadržaja općeprihvaćenih vjerovanja, *kao što su granice koje dijele abiotske [nežive], žive i ljudske spoznajne sustave noosfere Vernadskog u njihovom bitnom svojstvu, i njihove različitosti kao univerzalnih fizičkih sustava od kojih se znani svemir kao cjelina sastoji. Ti sustavi moraju se shvatiti kao složeni sustav Riemannovskih svojstava.*

Dozvola uporabiti ovu metodu ne smije ovisiti o određenim prijašnjim znakovima neke posebne pogrešnosti u sadašnjem prihvaćenom vjerovanju. Čvrsto zdravlje nije samo stvar odsutnosti očitih bolesti, nego isto tako i stvar otkrivanja i sprječavanja postojanja vrste bolesti koju još nismo prepoznali kao prijetnju a koju ona ustvari predstavlja kao što je to bio slučaj s ljudskim retrovirusnim poremećajima. To je metoda koja nam omogućuje otkriti postojanje krivog shvaćanja čak i unutar stvari koje nikad nismo dovodili u pitanje jer su dio prihvaćenog vjerovanja. To nije nekakva kutija za popravke koju se izvadi iz ormara kad se otkriju propala mišljenja. To je način mišljenja koji mora istisnuti sva druga u svim prilikama.

Metoda stjecanja znanja iz našeg iskustva budućnosti, koju sam naznačio u uvodu ovog izvješća, nije nova. Ona je iz davnina. Ona se, važno je istaknuti, u fizičkoj znanosti kao takovoj skriva u metodi *sferne geometrije*, koju su Pitagorejci i Platon

između ostalih starih Grka klasike²⁹, razabrali proučavanjem razvoja astronomije Egipta. U stvari sve kompetentne klasične struje europske znanstvene misli od tog vremena bile su izraz povratka na tu metodu, odabir koji je bio sredstvo izbjegavanja važećih, dekadentnih, oprečnih metoda, kao što su metode Eleatika, Sofista i drugih filozofskih redukcionista. To je na primjer metoda Keplera koju se nazire u njegovom davanju zadatka budućim matematičarima da razviju vrstu infinitezimalnog, diferencijalnog računa. Taj je zadatak ustvari Leibniz razradio jedinstvenom originališću.³⁰

To otkriće u slijedu od Keplera, Leibniza i Bernouillija, Gaussa, Riemanna i drugih prikaz je metode kojom čovječanstvo postiže svoja pronađena upozorenja o budućim opasnostima i na taj način stanovita vrsta iskustvenog znanja o budućnosti koju tek trebamo doživjeti. To ovisi o klasično grčkom pojmu *moći [potencije]*[†] kojim su se

²⁹ Izrazi 'klasika' i 'klasični' u uporabi u cijelom ovom izvješću nema nikakvih zajedničkih crta s populariziranim pojmom puke tradicionalne nepismene uporabe izraza kao na primjer 'klasici' uvriježen danas u SADu. Kombinacija standarda Pitagore, Talesa, Solona Atenjanina, Platona i klasičnog grčkog kiparstva različitog od drugih [standarda] kiparstva iz davnine, služe kao pravi primjer, kao i u slučaju talijanskog Cicerona i pobornika klasične grčke Renesanse 15. stoljeća, naspram vulgarnosti inače svojstvene latinskoj kulturi, naročito rimskoj, carskoj kulturi i njenoj tradiciji. [Taj pojam Klasičnog, označavat će se u ovom prijevodu velikim slovom, *opaska prev.*]

³⁰ Tvrdnje sljedbenika mletačkog opata Antonija Contija da je Isaac Newton, njihov posvojeni mutikaša, otkrio diferencijalni račun, nisu samo nužno lažne, nego urođeno apsurdne. Tipičan slučaj klasičnog dokaza Leibnizovog diferencijalnog računa, u suprotnosti s tvrdnjama sumnjivih obožavatelja Newtona, dao je Gauss svojim otkrićem putanje asteroida Ceresa. To je otkriće bilo preteča Gaussovih općih zakonitosti zakrivljenosti, i ono je stroga demonstracija potrebe za stvarno infinitezimalnim računom, kojeg su svi izopačeni apologete 18. stoljeća i kasnije, kao d'Alembert, Euler, i Lagrange odbacili, jer tobože ne odgovara ničemu u stvarnom svemiru. Tvrdnja Newtonovih obožavatelja da je otkrio postojanje nečeg, infinitezimalnog, za što oni i njihovi lakovjermi sljedbenici još uvijek tvrde da ne postoji, čudesni je uzorak sofizma, uistinu primjeren šarlatanima kao što su François Quesnay ili njegov plagijator Adam Smith.

[†] [Napomena prevoditelja: U engleskom jeziku riječ 'power' ima značenje *sila, moć, jačina*, ali i *potencija* u smislu matematičke operacije potenciranja - 'pet na drugu, treću ... potenciju'. LaRouche još označuje tom riječi i značenje Klasične grčke riječi *δυνάμεις*. Takvo značenje nosi u sebi (a) smisao moći kao uzroka neke radnje ili djelovanja i (b) smisao gradacije, gdje je na pr. '5 na treću (potenciju)' veći od '5 na drugu'. U hrvatskom takav smisao nije uobičajen, i

služili Pitagorejci, Platon, njegova Akademija, i drugi³¹, pojam onog što možemo s pravom smatrati univerzalnom fizičkom zakonitosti. Vernadski i njegov razvoj pojmova biosfere i noosfere primjer je primjene iste Klasične metode moći.³²

Kao što ću pokazati u ovom izvješću, ovo gledište pruža jedini vjerodostojni pristup dijalogu kultura. Slučaj navedenog rada Vernadskog daje takvu potrebnu referentnu točku razmatranja izazova moderne političke ekonomije jer napada te teme s višeg stajališta, područja Uzvišenog.

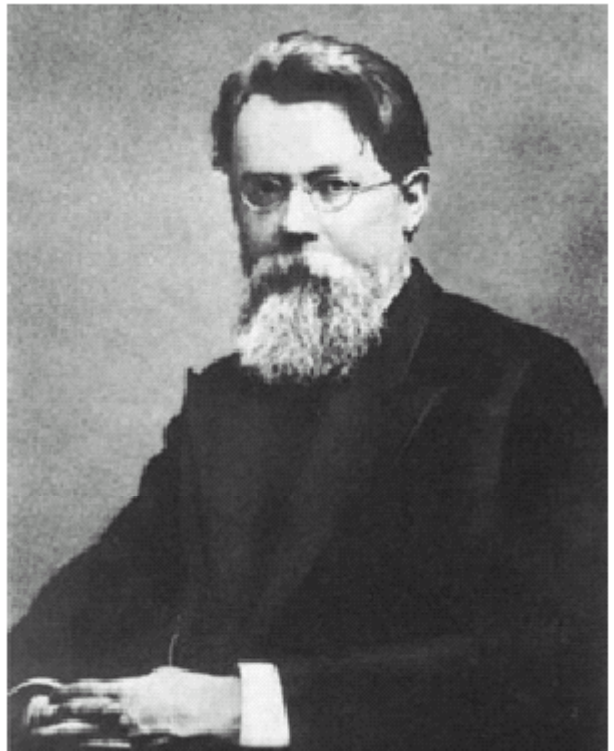
Obično su sva temeljita otkrića takvih moći u znanosti pokazala da je najveća koncentracija pogrešnosti prurušena u pretpostavke koje su zavedeni predstavnici loše kulture bili skloni usvojiti kao nepokolebljive odlike tradicionalnih vjerovanja, uključujući i one *a priori* pretpostavke. Sklop *a priori* empiričarskih kartezijanskih definicija, aksioma i postulata ili aristotelovski nacrti astronomije Claudija Ptolomeja, prevaranta Rimskog carstva, tipični su primjeri onog što je često ne samo kobna intelektualna grješka nego izravna prijevara.³³ Znanost stoga mora uvijek tražiti povoljno mjesto praktičnog postojanja u

stoga u ovom tekstu čitatelj treba imati na umu i taj smisao.

³¹ Kao na pr. Aristarh sa Samosa i Eratosten, i kasnije Nikola Kuzanski (na pr. *De docta ignorantia – O učenom neznanju*).

³² Vidi Lyndon H. LaRouche, jr., *Ekonomija noosfere [The Economy of Noosphere]* (Wash. D.C.: EIR, 2001). Jedna je od najsladhih ironija da je Vernadski, možda najznačajniji sovjetski znanstvenik, najpoznatiji nasljednik Mendeljejeva i utemeljitelj primjenjene sovjetske nuklearne fizike, trebao biti jedan od najvećih znanstvenika 20. stoljeća, znanstvenik koji je, dakle, po sovjetskom 'diamat' [**di(j)alektički materijalizan, op. prev.**] i 'histomat' [**historijski materijalizam, op. prev.**] nazivlju *idealist* u platonskoj tradiciji, gdje je sovjetska filozofska '*nepristranost*' u Engelsovoj tradiciji doživjela krajnje mizeran neuspjeh u svojim sustavno opakim grješka na području gospodarske prakse i primjeni na civilni sektor proizvodnje. Ovo je, među ostalim, pokazatelj da je kriza kulture 20. stoljeća, koju je C. P. Snow, ugledna britanska osoba, označio kao proturjeđe 'dviiju kultura', račvanje (dihotomija) koja hermetički razdjeljuje društveno razmišljanje od onog u fizičkim znanostima. U kulturi kojom prevladava suživot redukcionističke fizičke znanosti s urođeno iracionalnim vrstama protuklasične misli, za očekivati su slomovi u postupku civilizacije, ne samo u SADu nego i na način kako se dogodilo u sovjetskom sustavu.

³³ 'Solarna hipoteza', na koju se Nikola Kuzanski osvrnuo, bila je već uspješno prikazana i Aristarh sa Samosa ju je dokumentirao prije Eratostenovog vremena. Claudije Ptolomej znao je za te zapise i hotimično je krivotvorio dokaze koje je koristio u podupiranju svoje obrane te ptolomejske fantazije, koju je na koncu Kepler, ponovno, znanstveno razorio.

Ukrajinsko ruski znanstvenik Vladimir I. Vernadski. "Kad radimo na stvarima koje se tiču naravi čovjeka pojedinca i čovječanstva općenito, koncepcija noosfere Vernadskog je iznimno korisna i momentano najvažnija polazna točka u razumijevanju problema koje treba prepoznati i savladati u najskorije vrijeme".

svemiru, smješteno van referentnih okvira unutar kojih bi mogle vrebati sumnjive pogreške u pretpostavki, referentni okvir van dosega istražiteljevog uobičajeno prisutnog vjerovanja. U tu svrhu kad radimo na stvarima koje se tiču naravi čovjeka pojedinca i čovječanstva općenito, koncepcija noosfere Vernadskog je iznimno korisna i trenutno najvažnija polazna točka u razumijevanju problema koje treba prepoznati i savladati u najskorije vrijeme.

Na primjer: da bismo mogli spremnije nadvladati predrasude koje je stvorio izopačeni, ideološki zid razdvajanja umjetnosti od znanosti, prekinimo ovaj uvod u primjenjenu fizičku znanost na ovom mjestu da bismo usporedili slučaj Klasične ironije u engleskoj ili nekoj drugoj poeziji ili drami. Napokon, predmet dijaloga kultura je kultura u svom najširem djelokrugu. Što vrijedi u svakom dijelu kulture kao cjeline, mora se isto moći prikazati istinitim u svakoj njenoj podijeli.

Dati život riječima

'Slatke' akademske šale o "pogrebima gramatičara" ili, ista stvar, neprijateljski stav pismenog mislioca prema stilskom priručniku suvremenog izdavača, klinički su značajni svraćajući pažnju na aksiomatske korijene

trenutno prevladavajuće nemoći popularnih kultura definirati podudarnost pojmova istine koji bi bili zajednički pismenoj i fizičko-znanstvenoj misli na sustavno suvisli način.³⁴ Ta mana, gramatičareva ludost, u razvoju pojedinca predočuje nam vjerojatno osakaćujuću smetnju na putu vođenja dijaloga kultura i, prema tome, isto tako i fizičke znanosti.

Specifično, da bismo vodili dijalog kultura bili bismo budale kad bismo se oslonili na dogovore postignute na rječničkom značenju gramatičarevih mrtvih riječi. Potreban nam je živi subjekt a ne mrtva riječ kojoj svatko može slobodno nametnuti proizvoljno značenje po svom vlastitom nahodjenju. Doktrina 'slova na papiru', kao što ju je izrekao Antonin Scalia, zloglasni pomoćni sudac Američkog Vrhovnog Suda, upravo je prikladno živobojan primjer patološkog ponašanja moralno mrtvog uma. Da bismo postigli kako to kažemo "inteligentnu komunikaciju" moramo riječi provesti u život i to na način povratka u život koji bi mogao raspirti u svakom pukom gramatičaru oganj posebne odlike Svete Strave koji je obuzeo Rembrandtovog Belšazara.

Da bismo mogli bolje isplesti sponu između literarnog ili umjetničkog oblika kulture u isti sustav sa znanstvenom kulturom koju tipično predstavlja rad o noosferi Vernadskog, razmotrimo načelna svojstva literarne kulture koja pružaju važni most između ideje kulture općenito i navedenog rada Vernadskog.

Kao što je Shakespeare znao, a svaki kompetentni dramaturški pisac, pjesnik i filozof shvaćao, istina postoji, kao što ću ovdje pokazati, suprotno tvrdnji Scalie, samo kako to slabo školovani um mora vidjeti, kroz očigledne pukotine zvane ironija ili metafora, pukotine u šturom bukvalnom značenju koje su mrtvozornici mrtvih umova ranije dodijelili riječima. Sama istina stoga leži samo između očiglednih pukotina kako je to William Empson u svom zapaženom djelu *Sedam vrsta dvosmisla*³⁵ obradio kao načelo ironije. Dvosmisleno kao što na primjer Klasična ironija velikog pjesnika može katkad izgledati, ta ironija shvaćena kao jedina učinkovita metoda izražavanja uobičajenim

jezikom koja može razbiti okove bukvalnog značenja i osloboditi čovjeka ropstva mrtvim riječima i prenijeti točne koncepcije stvarnih ideja i živih riječi kojima ironija udahnuje dušu. Zato, čovjeku ili ženi koji znaju stvarno razmišljati, gramatičar je savršen uzorak funkcionalnog slaboumnika kojeg susreću kao prepreku preko koje treba posrtati u potrazi za područjem stvarnih ideja. To jest, *stvarno živuće znanje* može se naći samo unutar transcendentnih izraza zvanih Klasična ironija.

Ovo pojašnjenje je glavni problem kod misli koje neposredno sljede.

Zapitajte se: Zašto kompetentno zanimanje fizičkom znanosti zahtijeva da otkriće eksperimentalno provjerene univerzalne fizičke zakonitosti naznačimo osobnim imenom pronalazača? Ne osobno ime koje povezujemo s matematičkom formulom koja se upotrebljava u opisu nekog učinka primjene zakonitosti, nego *osobno ime* pronalazača. To pitanje trebalo bi u nama pokrenuti pažnju na odsudne primjere značenja Klasične ironije, izazov koji ukazuje na neophodnost opisati rad gramatičara kao igru mrtvim riječima.³⁶

Povezujući izvorno otkriće zakonitosti s imenom pronalazača, kao na pr. Arhimed, podrazumijeva se da smo primorani probuditi i tako reproducirati značajno relevantno iskustvo unutar svog uma, iskustvo koje se [davno] ranije dogodilo unutar uma Arhimeda, ili uma Arhite kod rješavanja zadaće konstrukcije udvostručenja kocke. Time se primoramo proživjeti unutarne, spoznajno iskustvo čina otkrića. *Nastojimo time oživjeti odigravanje prizora, unutar svog vlastitog suverenog umnog postupka kao žive osobe, reprodukciju relevantnog postupka koji se odvijao u umu te žive osobe dok je još bio na životu. Taj naš čin određuje imenovano otkriće kao živuće ideju, a riječi ironično uporabljene u svrhu pokazivanja u tom smjeru postaju živa riječ—riječi sa živim značenjem za nas, i zamijene mrtve riječi.* To je značenje stvaranja i prenošenja stvarnih ideja, značenje *oživotvorenja platonskih oblika riječi.*

Na primjer: neki bi počinili grubu pogrešku sugerirajući da se otkrića zakonitosti mogu prikazati na akademskoj ploči, ili putem digitalnog računala kao što, na primjer, predlažu šupljoglavi zagovornici dogme "informatičke teorije". Gauss je dokazao relevantnu poentu u svom izlaganju 1799. godine u kojem je razotkrio prijevaru u tom pogledu koju su počinili empiristi kao d'Alembert, Euler i Lagrange. Gauss je time

³⁴ Usporedite djelo C.P. Snow-a *Two cultures and the Scientific Revolution* [*Dvije kulture i znanstvena revolucija*] (London i New York: Cambridge University Press, novo nepromijenjeno izdanje 1993.)

³⁵ William Empson, *Seven Types of Ambiguity* [*Sedam vrsta dvosmisla*], (Middlesex: Penguin Books, 1961.) Ovo nije sveopće odobravanje Empsonove tvrdnje nego samo isticanje da njegovo djelo, ma kolike grješke sadržavalo, treba ozbiljno shvatiti.

³⁶ 9. studenog 2004. u web emisiji osvrnuo sam se na hipotetskog matematičara koji se oženio plastičnom lutkom jer se divio dimenzijama njenog tijela.

nanovo pokazao da se otkriće zakonitosti ne postiže aritmetičkim ili kartezijanskim načinima formalnih matematičkih konstrukcija. Pravom otkriću formalna proturječja daju tek poticaj, kao što su algebarska proturječja, koja se mogu prikazati na akademskoj ploči. No čin otkrića zakonitosti ne odvija se niti na ploči niti u iznutrici digitalnog računala. On se jedino može odvijati unutar suverenih spoznajnih procesa, procesa postavljanja hipoteza koji su jedinstvena moć i različitost ljudskog uma od životinje.

Imenovanje izvornog pronalazača postavlja izazov—iskusiti unutar vlastitog uma postupak istog otkrića koji se dogodio u umu imenovanog pronalazača. To jedino možemo stvaranjem određene hipoteze unutar svog vlastitog pojedinačnog uma. Inače naizgled paradoksalan no slatki ontološki dublji smisao moje prethodne rečenice postat će jasniji pravilnim usredotočenjem na ono što trebam iznijeti u velikom dijelu sljedećih odlomaka ovog izvješća a što se tiče koncepcije noosfere Vernadskog.

Već u ovom dijelu izvješća, koncepcija noosfere Vernadskog pomaže pojasniti neke vidove fizičkog značenja onog što sam upravo rekao. Naš živući mozak i njegov pomoćni pribor dovode čin otkrića, na primjer Arhimedovog, natrag u život kao što je [taj čin] živio unutar Arhimedovog uma, rođen ponovno unutar funkcija našeg živućeg tkiva.³⁷ Taj čin ima svojstvo oblika radnje kojom stvaramo hipoteze a koje obuhvaća Platonovu zbirku Sokratskih dijaloga. *Fizičko svojstvo tog čina našeg sadašnjeg oživotvorenja živućih ideja koje se kriju iza imena Arhimeda, danas—živući spoznajni čin ondašnjeg živućeg Arhimeda, na primjer—nosi dublji smisao kojeg komentatori rada Vernadskog dosad krivo shvaćaju.* Sovjetska "materijalistička" dogma i liberalna empiristička dogma bile su povelike smetnje pa ih trebamo razmotriti u obradi činjenica tih neuspjeha [u shvaćanju].

Evo i prijeko potrebite rekapitulacije upravo navedenih tvrdnji: ironija izjednačavanja osobe pronalazača s otkrićem zakonitosti time primorava naš um reproducirati živo iskustvo izvornog čina otkrića, u umu izvorne osobe, u živo iskustvo

³⁷ Zapazite već ovdje misao čije ću značenje u gospodarstvu obraditi kasnije u izvješću. Spoznajni procesi ljudskog uma, koje Vernadski definira *noetskim*, imaju red veličine viši od zakonitosti samog života, baš kao što živući procesi uzajamno djeluju sa neživim procesima no nisu dio njih. No, noetski proces zahtijeva živući proces, a to je proces ljudskog uma, da bi oživio ideju zakonitosti koju je ranije stvorio Arhita ili Arhimed. Takva je onda narav prenošenja tih istinskih ideja u suvremenom društvu ili preko stoljetnih ili čak tisućljetnih raspona prošlosti.

unutar svog vlastitog uma. To je rekli bismo šablona funkcije Klasične ironije kao jedinog istinitog načina uporabe oblika komunikacije, doslovce mrtvih [oblika] kad ih se obrađuje same po sebi (kao što rade puki gramatičari), da bi se prenijelo *živuće iskustvo* istinitosti iz jednog uma na drugi, čak i preko tisuća proteklih godina.

Razmotrite Klasičnu tragediju, recimo Eshilovu, Shakespearovu i Schillerovu kao uzor, u umjetnosti, za isto značenje Klasične ironije kao što sam pokazao za ironičnu uporabu imena Arhimeda, Keplera ili Gaussa kod poticanja uma slušatelja na ponovno iskustvo važećeg izvornog čina otkrića koje je po svojoj učinkovitosti univerzalna fizička zakonitost. To sa svoje strane služi da bi pokazalo kako moramo definirati te zakonitosti koje bismo trebali usvojiti, *te da upozori na one koje ne bismo smijeli usvojiti*, u radu razvoja dijaloga kultura.

Zašto proučavati Klasičnu tragediju?

Na primjer: Zašto moramo imati Klasične glumce? Ne govore li otipkane riječi same za sebe? Zašto ne bi svaki skup svježih amatera, recitirajući tekst drame, bio dovoljno prikladan prenijeti nakanu dramaturga kao Shakespearea ili Schillera? Možda im nedostaje elegancija, no da li to odvlači pažnju od sposobnosti prenijeti dramaturgovu namjeravano značenje? Slično tome, sofistički cjepidlaka bi upitao: "Nije li recitiranje Klasične poezije stvar 'ukusa'?"

Nasuprot takvim tek pukim mišljenjima, družba iskusnih glumaca kao u slučaju početka predstave *Hamleta* ili *Julija Cezara* mora na pozornici dočarati istinitost mentalnog sklopa Shakespearovog Rima iz doba Julija Cezara i Cicerona, ili Hamletove legendarne Danske, čak prije nego glavni likovi drame iziđu na scenu. Poradi onog na što ću se kasnije osvrnuti gotovo je pravilo načela u osmišljavanju Klasične tragedije da glavni lik ne smije stupiti na scenu sve dok se paradoksalna odlika okružja, u kojoj će se taj lik pojaviti, ne uspostavi kao samosvojna vrsta iskustva u glavi publike i prema tome na isti način, kroz probe i iskustvo opetovanih javnih predstava, u glavama glumaca na Klasičnoj pozornici.³⁸

³⁸ Molim vas stoga, vratite natrag Klasični repertoire kazališnih družbi. Ne brinite o takozvanoj poslovnoj uspješnosti. Iziskivani trošak je pošteno utrošen. Snimate aktualne predstave tog teatra? Odlično. Na taj ćete način pomoći režiseru i glumcima procijeniti napredak u usavršavanju predstava uživo. Reproducirajmo najbolje predstave nakon toga za masovno gledateljstvo, koristeći istu kazališnu družbu, i sve to kao dio poboljšanja predstave sa sve većim stupnjem pravog značenja [koje je autor zamislio] uključivši i razvoj glumaca sposobnijih u postignuću

Kao što ću ovdje nastojati pojasniti bitne odlike dijaloga kultura, bit drame leži "između pukotina". Krije se iza doslovnog. Jedino područje, gdje leži istina, Klasična ironija, univerzalno načelo specifično ljudske komunikacije, ujedno je jedino gdje se javlja pravi dijalog kultura.

Glumac Robert Beltram [glumi u seriji *Zvezdane staze* lik *Chakotaya*] vodi dramsku radionicu sa članovima *LaRoucheovog* pokreta mladih u Pennsylvaniji, podučavajući ih u predstavi *Shakespeareovog* Julija Cezara.

Na primjer, u prvim prizorima dvaju napomenutih Shakespeareovih tragedija koje sam odabrao u svrhu objašnjenja, čim se zavjesa podigne gledatelje u njihovim stolicama mora vrlo brzo obuzeti sablasni osjećaj, učinak koji u njima mora pobuditi svijest da svijet na pozornici pripada kulturi različitoj od onog u kojem se kreću van pozornice. *Ponašanje lica koja se prikazuju na pozornici ne smiju biti izražaj istih riječi koje danas izgovaraju ljudi predstavnici suvremene kulture članova publike niti smije publika čuti izmjenu riječi kao događaj iz vlastitog suvremenog iskustva.* Drugačija izvedba predstave bila bi umjetnički neuspjeh od samog početka.

To znači pravila koja se mogu razabrati iz ophođenja lica jednih prema drugima u jednoj kulturi nisu ista kao za drugu kulturu. Budući je predmet Klasične tragedije način kojim sustavne odlike kulture, razmatrane kao cjelina, dovedu do njene vlastite propasti, to bi moglo sadašnjim gledateljima izgledati kao katkad veoma fine razlike onog što bi moglo, pogrešno, naličiti

viših ciljeva za dobrobit društva, što i jest dublji i pravi smisao zajedničke nakane autora i glumaca.

na isti razgovor ponovljen u njihovoj vlastitoj kulturi. Razgovor mora biti bjelodano smješten u to različito kulturno okružje—*različito mjesto u fizičkom prostor-vremenu*, koje je tipični izražaj kulture a to je i predmet same kulture.

Moramo istaknuti da se stoga lica tragedije na pozornici, u biti, uzeta u cijelini, dok su na pozornici ponašaju različito, misle različito, obično pripadaju kvalitativno različitoj kulturi od publike ili samih glumaca vani na ulici. Iako govorili iste riječi značenje je različito na stanovit odsudan način. Naposljetku oni su se odselili iz jednog društva, svog svijeta radnog dana van pozornice, u različit svijet prošlog razdoblja povijesti, različite kulture i različitih općih prilika. Nužni genije uspješnog dramaturga ili režisera razvio je pronicljivost u te sustavne različitosti, razabrao te finoće aktualne kulturne matrice koje uokviruju piščev naumljeni predmet predstave.³⁹

Pravilno suočenje s takvim mogućnostima znak je velikog dramaturga. Namjera mu je prenijeti pažnju gledatelja sa svijeta u kojem žive na drugačiji svijet gdje su svojstvene odlike društvenog ponašanja kvalitativno drugačije od uobičajenih gledateljstvenih. Glumci, na primjer, moraju sami sebe i svoje ponašanje prema drugim glumcima staviti u taj drugi svijet, ne svijet koji su ostavili parkiran vani na ulici.

³⁹ Među najupadnijim dojmovima doživljavanja djela Shakespearea ili Schillera je vjernost njihovog prikazivanja aktualnog povijesnog razdoblja i mjesta na pozornici, njihov istančani osjećaj *povijesne specifičnosti*. Shakespeareove engleske povijesti, na primjer, dodiruju najodsudnije odlučujuće odlike razdoblja srednjovjekovnog, ultramontanog saveza mletačke financijske oligarhije i normanskog viteštva. Kad se jednom privuče pažnja na taj povijesni proces kao predmet drame, radije nego na neki domišljati komentar turističkog vodiča o povijesnim datumima, ličnostima i mjestima, snaga Shakespeareovog stvaralačkog genija odskače. Glede mog razmišljanja o Schilleru, on je još strastvenije zahtijevan što se tiče povijesne specifičnosti od najboljeg što je Shakespeare napisao.

Stoga je hitno da glumci na početka predstave ne recitiraju svoj tekst. Glumci

Cicerona, no režiser i glumci moraju to izvesti tako da gledalište *osjeti* tu značajnost.⁴⁰

Slika Raphaela Sanzija Atenska škola okuplja ljude raznih naraštaja u istovremenosti vječnosti.

tamo, kao i na početku **Julija Cezara**, moraju biti Rimljani tog vremena. Riječi izgovorene u drami nemaju isto značenje kao iste riječi koje bi predstavnik suvremenog društva mogao izgovoriti. Reagirajući kao što bi živi Rimljanin odgovarajućeg položaja u društvu reagirao, sa svim "govorom tijela" i nijansama osjećajnih boja koje bi taj Rimljanin pokazao u tim danim prilikama, mi stvaramo sablasni osjećaj razlike između načina ponašanja tih Rimljana i načina na koji bismo mi u svom vremenu i prostoru izrekli te iste riječi danas. Učinak na um publike mora biti taj zamijećeni osjećaj nečeg sablasnog, "različitog", pritajenog, a publika ga osjeća, razaznaje, ali joj ostaje van dometa vidnog područja krajička njihova oka.

Evo primjera odsudne, no naizgled manje važne stvari: Kako će Casca izustiti ime Cicerona, na primjer? Kakav mu je "govor tijela"? Kako biste vi izgovorili iste riječi pod današnjim prilikama? Uistinu tu, između Klasičnog gledišta kojeg predstavlja Ciceron i krugova gotovo fašističkog Cezara, već imamo uvelike ogorčen, raširen, tragično usmjeren sraz kultura samog drevnog grada Rima, kao što je, bjelodano, Shakespeare razumio tu sponu. To se može zamijetiti u načinu na koji je ispleo ironično nabijenu stvarnost koju osjećamo u Ciceronovoj prisutnosti u prizoru. Ta uloga nevidljivog Cicerona je odsudna u predstavi tragedije u cjelini. Članovi gledališta možda ne mogu unaprijed znati značajnost tog upućivanja na

Nakana velikog dramskog pisca nije navesti gledatelje na jednostavno usvajanje predloženog rješenja proturječja tragedije na pozornici. Apsolutno ne. Takvu ludost ostavit ćemo romanticima, koji se pokazuju sveznalicama, te svojim izopačenjem pitanja sudbine čitavih naroda i civilizacija blate specifičnost povijesti dajući joj odliku prozora u spavaću sobu sapunice pripisujući neuspjeha i pobjede pojedincima, licima heroja i nitkova!

Uzmite slučaj Schillerove Jeanne d'Arc (Ivane Orleanske). Schillerovu pomno istraženu reprodukciju glavnih odlika aktualnog vremena i mjesta u prošlosti i stvarnost uloge Jeanne. Nedavno sam usporedio učinak Jeanneinog vladanja u stvarnim prilikama *tog vremena i mjesta, jer to je bio stvarni učinak njenog držanja u tim prilikama sve do trenutka njene smrti kad ju je Inkvizicija živu spalila na lomači*, sa mučeništvom velečasnog Martina Luthera Kinga, jer je on izražavao svoje osobno razumijevanje tih prilika svojim vlastitim glasom i riječima, sve do jutra kad je bio ubijen.

⁴⁰ Samo povijesno neuk mogao bi uvjeravati da je moja tvrdnja glede Cascinog spominjanja Cicerona pogrešna. Shakespeareova ličnost kao dramaturga otkriva ličnost određenu u svojim korijenima istom talijanskom, platonskom Renesansom 15. stoljeća koju je izražavao i sir Thomas More, glavna smrtna meta mletačke financijske oligarhije koju su predstavljali Francesco Zorzi, kardinal Pole, Thomas Cromwell i drugi.

Analysis situs! Kao što su Leibniz i Riemann razumijeli tu različitost. Njen čin u tim specifičnim prilikama, kojeg Schiller prenosi, kao učinak tog trenutka stvarne povijesti, nadahnuo je proces koji je vodio do ishoda, do uspostave prvih istinskih suverenih država nacija u svoj znanoj povijesti, francuske države nacije Luja XI i engleske Henryja VII. U svojoj biti čin stvarne žive Jeanne, kojeg je Schiller vjerno na pozornici reproducirao glede nakane njenog čina, razbio je stoljetnu moć ultramontanskog sustava srednjovjekovne Europe, savez mletačke financijske oligarhije i normanskog viteštva. Tako se o nama, danas, u SADu donosi sud, u praksi, za ono što *nismo učinili*, kao reakciju na Martinovu smrt. Ponovno, *Analysis situs!* *Kulture su različite*, no načelo ljudskog postojanja kao sredstva stvaranja budućnosti je više stajalište s kojeg treba shvatiti protivne specifičnosti različitih konteksta.

Zastanite da bismo istaknuli ovo što smo upravo rekli. To je odsudno za uspjeh dijaloga kultura.

U stvarnoj povijesti, povijest živih riječi smješta značenje ljudskog postojanja pojedinca u isti mah u prošlost, budućnost i sadašnjost. Prijenos ideja kao živih riječi između prošlosti, sadašnjosti i budućnosti, kao odjek drevne vedantske himne koja pjeva o zvjezdoznanstvu viđenom tisuće godina ranije u Srednjoj Aziji, izražava urođenu besmrtnost čovjeka pojedinca. Samo dekadentna kultura, kao kultura empirista ili sofista, poriče pojedincu sponu kroz *žive riječi* (t.j. stvarne *ideje* u smislu Platonovog načela hipoteze). 'Obrazovna' funkcija Klasične drame, glazbe, poezije, slikarstva, kiparstva i arhitekture treba zazvati osjećaj besmrtnosti pojedinca, člana gledateljstva, preko domišljatosti *žive riječi*. "*Moj um je jučer govorio s umom Arhimeda. Naši umovi su se povezali kroz komunikacijski sustav spojivši nas preko tisuća godina.*" Lice na Klasičnoj pozornici ne smije biti vaš susjed recitirajući tekst, nego davno preminula osoba, kao Jeanne ili naš nedavno preminuli heroj Martin, koji oživljuju na pozornici posredstvom *živih riječi*, te donose stvarnost prošlosti u neposredni spoj s našom sadašnjosti okupljajući tako ljude različitih naraštaja zajedno, kao što je Raphael Sanzio naslikao sebe u istovremenosti vječnosti u svom djelu **Atenska škola**.

Na taj način čeljade gledajući s kazališnog balkona doživi osjećaj stvarne besmrtnosti kroz sponu *živih riječi* koje zrače s pozornice—pod uvjetom da režiser i glumci izvrše svoju zadaću pa gledatelji osjete te riječi kao *žive riječi*. Tu leži prava tajna Klasične tragedije. Ako ne upijemo, ne shvatimo taj osjećaj žive riječi, onda još

nikako nismo u stanju razumijeti bilo što značajno u tragedijama Shakespearea i Schillera.

Tako dakle u svim valjanim Klasičnim tragedijama, kao u Schillerovim obradama, primjenjuje se povjesničarevo strogo načelo *povijesne specifičnosti*. *Analysis situs!* Značenje se ne može jednostavno prenijeti s jednog specifičnog područja univerzalnog prostor-vremena na drugi. Svaki dio povijesti ima svoje jedinstvene—povijesno specifične—odlike. Hamlet nije Julije Cezar. Hamletova legendarna Danska ne podudara se s kulturom Ciceronovog Rima, onog Cicerona gdje samo dašak njegova prisustva u predstavi daje kritični čimbenik same tragedije, kao i u stvarnoj povijesti prekretnicâ koje su se razvile u Rimu tijekom tog razdoblja povijesti.

Zajedničko svima je način na koji moramo razviti sposobnost shvaćanja zakona načina na koji se povijest mijenja, jer su oni pravi temelj donošenja i tumačenja zakona vlasti. *Ne spajamo različita mjesta povijesti pomoću točno određenih postupaka kao takvih. Spajamo ih pomoću univerzalnih fizičkih zakonitosti, koje su jedina raspoloživa, stvarna spona s neprekidno mijenjajućim područjem stvarne povijesti.* Za to, za strategiju trebamo specifičnu metodu koja obuhvaća sve specifičnosti. Moramo odgonetati povijest kao područje živih riječi koje vežu besmrtnost čitavog ljudskog životnog iskustva i razvoja u portret pravog Klasičnog povjesničarevog bešavnog raspleta istovremenosti vječnosti. Takvi Klasični pjesnici i dramatičari pravi su povjesničari koji bi trebali izvršiti to poslanje.

Kad steknemo razumijevanje mnogih povijesnih specifičnosti moramo izbjegavati sklonost 'uzimanja prosjeka', kao što bi Shakespeareov budalasti Polonije uradio. Potrebna nam je koncepcija koja je neovisna i iznad svih razvrstavanja u hermetičke kategorije povijesnih specifičnosti. To mora postati nastojanje u kojem rad Vernadskog pridonosi bitan dio našem radu o suglasju među inače specifično različitih kultura.

U tom svijetlu uzmimo na primjer ulogu duha u Hamletu. Pa pogledajmo naslućenu ali nevidljivu pojavu tog šutećeg, nevidljivog duha u sjeni monologa u trećem činu. Zapazimo naslućenu najavu tog monologa u prethodnom drugom činu. Osjetimo snagu tragičnog usuda koji prožima cijelu kulturu te legendarne Danske dok prilazimo završnoj sceni gdje se micanje Hamletova trupla s pozornice ukrštava s prizorom Fortinbrasove ludosti u tom času, raskalašeno poskakujući pred prestravljenom publikom dok istovremeno smeteni prijatelj poginulog Hamleta gleda preko pozornice prema okupljenoj publici tog kazališta i govori

kao lik kora [iz grčkih drama] upravo pozvan za tu službu.

Prizovite tada u pamet sliku duha i isprepletenosti međusobnih utjecaja u tom ranom prizoru. Shakespeareu je potreban duh koji mora biti šutljiv, nevidljiv ali čije se prisustvo naslućuje u završnom prizoru bez kojeg Shakespeare ne bi mogao tako jednostavno prenijeti publici taj neugodno tajnovit osjećaj o svojstvenosti uma, posebnoj vrsti predrasude i svojstvenim načinima uzajamnih utjecaja svih slojeva te kulture prikazanih na pozornici. "Ti su tipovi svi ljudi"! "Ta Danska je živa mora"!

Da, shvaćam vaše osjećaje, no morate biti pažljiviji. Predstavljajući te likove jednostavno kao lude ne pali. Morate ih predstaviti urešene svojom aktualnom ludosti, bezumnosti specifičnoj njihovoj kulturi akvarija za ribice, a ne u vašem impulzivnom, grotesknom kršenju korijenskih načela povijesne specifičnosti. Bez tog osjećaja (imajući na umu britansku povijest) o *povijesno specifičnoj*, ili s istim učinkom, *specifično legendarnoj* odlici *neugodno tajanstvenog* u nerazumnosti svih likova te kulture, kao i u Shakespeareovim obradama Macbetha i Leara, stvarna nakana dramskog pisca nije iskazana. Nije dovoljno izvesti dramsku predstavu. Morate biti svjedoci drame i njene svojstvene kulture u svom stvarnom povijesno specifičnom mjestu.

Konačni prizor i drama **Hamleta** završava prizivom publici da prepozna silu tragedije u kulturi one Danske kao pravi predmet drame, a ne lik samog Hamleta. Hamletova osobna bijeda i odvratnost su to što je on previše ludi Danac te legendarne sorte povijesno specifičnog prostora i vremena. Osjećaj sile usuda mora se postaviti kao osjećaj dramske ironije među publikom, usporedivo početnom zamahu Brahmsove Prve simfonije, prije nego se glavni lik predstavi na pozornici. I tako, uspomoc te predostrožnosti on ili ona postaju likovi koji se hvataju u koštac sa silama udesa svojstvenim svojoj kulturi, ne vašoj. Da li je on mogao razbiti tu magičnu moć sudbine, ili će se on ili ona pokazati kao još jedan, vrijedan žaljenja sudionik te kulture osudivši tako samog sebe na propast, nesposoban smoci snagu volje pa promijeniti tu kulturu na potreban način kojim bi izbavio ljude iz kulture čiji su dio?

Ipak, u Klasičnoj tragediji kao i u stvarnoj povijesti svaki slučaj ima vlastitu povijesno specifičnu odliku. Svaki trenutak povijesti kulturno je jedinstven, no ironično, unutar bešavno neprekinute ali višestruko spojene Riemannove univerzalnosti istovremenosti vječnosti. Različite takve trenutke ne možemo svesti na redukcionističku formulu. Dramski pisac i glumci moraju za svaki važni predmet Klasične drame ispuniti

zahtijev definiranja subjekta svake drame kao cjeline i kao jedinstvenog događaja koji se ne može proizvesti formulom. Moraju dati jedinstvenu odliku života—ironični smisao prisustva žive riječi—drami na taj način. Nijedna drama nije uistinu Klasična, ni u pisanju ni izvedbi, ako jezgra drame u cjelini nije jedinstven stvaralački čin postavljanja hipoteze rješenja problema, koji se nikad prije u povijesti nije dogodio niti će se ikad ponoviti na isti način.

U zadnje vrijeme često sam našao za shodno upućivati na pobjedu Frederika Velikog nad Austrijancima kod Leuthena kao zorni primjer načela vrhovnog vojnog zapovjednika na najvišem službenom položaju vođe naroda ili zapovjednika koji na sebe preuzme osobnu odgovornost za povijesni ishod rata. Ti primjeri izražavaju bit predmeta Klasične tragedije. Suočen s prilikama gdje je dobro uvježbana i profesionalno razvrstana veća austrijska vojna sila uvelike nadmašila brojem njegove snage, Frederikova inovacija [u ratovanju], bila je pobjedničko rješenje jedinstveno tim prilikama. Hoćemo li izvesti recept neke vrste prosječnog rješenja za taj slučaj? Pokušati nešto takvog bila bi prijevara. Osim zapažanja da je ekscentrični Frederik bio ujedno i stvaralački genije, oblik djelovanja tamo bio je originalan i jedinstven tim povijesnim prilikama. **Analysis situs**, ponovno.

Lekcija koju treba naučiti iz svega toga je da je patetička sklonost nadriučenjaka naše kulture i njima sličnih, tvrditi, kao što je Klaudije Ptolomej prevarant iz Rimskog carstva učinio, pa kad Bog jednom stvori svijet, taj svijet mora biti savršen i to je, dakako, *a priori* dokaz. Prema tome, sofist uporno tvrdi, ako bismo dopustili da bi sam Bog mogao unijeti promjenu tog svijeta, to bi značilo isto kao tvrditi da sam Bog ima grješke, i prema tome prisiljen ispraviti svoju prijašnju pogrešku. *Taj sofist je upravo uvrjedio Boga!* Bog je u pravu. A sofist Aristotel i njegov sljedbenik Ptolomej su u krivu, osim ako nisu jednostavno možda glupi.

Kad se radi o čovjeku i društvu tu se radi o stvaralačkom biću, koje često pravi pogreške no stvoren je na sliku Stvoritelja za kojeg je neprekidno Stvaranje način života. Kao što bi Heraklit čvrsto tvrdio i Platon, autor **Parmenide**, se složio 'stalna je samo mijena' u svemiru, te je to onda ontološka narav samog Stvoritelja.

To gledište stvaranja svijeta je stanovište s kojeg uspješni skladatelj Klasične tragedije vrši odabir predmeta tragedije. Baš stvaralačka sposobnost (platonskog postavljena hipoteze) čovjeka pojedinca ključni je predmet Klasične tragedije. Svaka Klasična tragedija nakon

Platonovih drama, njegovih Sokratovskih dijaloga, sastavljena je baš od prisustva ili nedostatka posredovanja takvog postavljanja hipoteze.

Ponovimo ukratko prethodno obrazloženje u svrhu boljeg pojašnjenja razmotrivši sljedeće:

Pravi predmet Klasične drame je upravo ukazati na potrebu tog čina stvaralačkog razuma i volje. Taj sastojak, kojeg Schiller označuje kao *Uzvišeno*, taj stvaralački čin ili se dogodio unutar tragedije ili se podrazumijeva da se trebao dogoditi a nije, predmet je kojeg drama mora izazvati kao doživljaj u glavi publike, baš kao što nas ime izvornog pronalazača valjane univerzalne fizičke zakonitosti primorava reagirati na njegov čin postavljanja hipoteze reproduciranjem tog doživljaja unutar živućih procesa našeg uma. Taj čin postavljanja hipoteze, Schillerovo *Uzvišeno*, ključ je uspješne izvedbe Klasične tragedije, a to je već bila

Nijedna drama nije uistinu Klasična, ni u pisanju ni izvedbi, ako jezgra drame nije cjelovit jedinstven stvaralački čin postavljanja hipoteze rješavanja problema, koji se nikad prije u povijesti nije dogodio niti će se ikad ponoviti na isti način.

istina u djelima Shakespearea čije su *žive riječi*, posredstvom povijesno specifičnih intervencija Abrahama Kästnera i Gottholda Lessinga na tu temu, oživjele humanističku renesansu krajem 18. stoljeća. I tako, na osnovu rada Kästnera, Lessinga i drugih, Shakespeare danas ponovno živi.

Ovakvo gledanje na Klasičnu tragediju primjereno predočuje stanje uma koje mora postojati prije svakog promišljanja o predmetu dijaloga kultura. Tragedija, ako to bude ishod, ne leži u vođama društva nego u onom što oni nisu. Bitna snaga tragedije prvenstveno leži u kulturi a tragični vođa je njen pretipični primjer za svoje vlastito dobro.

I tako, Platon je osjećao gnušanje prema određenim stajalištima klasičnih grčkih tragedija svog vremena. Kao što je sam to načelo jasno pokazivao u svojim dijalozima, za njega je u tragedijama koje je napadao nedostajalo kontrasta koji bi upućivao na *Uzvišeno* kako je to Schiller zvao.

Glede kontrasta razmotrite pokušaje poznatih pisaca u obradama savremenih povijesnih tema. Među bolje poznate

primjere moderne američke tragedije spada Arthur Millerova *Snrt trgovačkog putnika* i Eugene O'Neillova *The Iceman Cometh* [*Dobavljač leda stiže*]. Klasično školovan i uvježban glumac, kao Lee. J. Cobb mogao je vrlo uspješno prikazati ironični vid glavnog lica *Trgovačkog putnika* kao tipični primjer tragične osobe, i to ne lica na pozornici nego same tadašnje savremene popularne američke kulture. *Dobavljač leda stiže* je prekrasno sastavljena drama u službi svoje očite nakane, no sklonost publike je usmjeriti više pažnju na tragediju koju publika pripisuje Hickeyju radije nego na tragediju popularne kulture čija je on žrtva. Lice Hickey "iscijedio je život pijači". No baš je pijača specifične ideologije te kulture, a ne sam Hickey, sila tragedije, kao što mora slično pokazati i slučaj *Smrti trgovačkog putnika*. Opasnost u oba slučaja je korupcija našeg vremena koja bi potaknula publiku na gledanje te drame poremećenim umom tipičnog romantičara stavljajući bit tragedije u središnji lik radije nego na društvo koje maše tim likom pred našim nosom kao lutkom na kulturnim koncertima njegovog vremena i prostora. Opasnost je nedostatak osjećaja *Uzvišenog* koji nas spaja, publiku u sadašnjosti, s nama samima dok, unutar doživljavanja te drame, doživljavamo određeni plodonosni ishod tragedije na pozornici.

Budući da načelo Klasične tragedije ovisi o toj referentnoj normi, o promjenama u kulturi čitavog naroda, bilo bi bolje da su ti moderni tragičari ispleli tragediju oko vodeće ličnosti tog društva, te kulture, tako da bismo spremnije mogli izbjeći shvaćanje radnje tragedije kao stvar pojedinca radije nego promašaj vođe kao tipične žrtve svoje podložnosti odlikama društvene kulture. Glavno lice ne mora, na primjer, biti nedavni Predsjednik, no mora biti primjeren odraz sudbonosnih postupaka donošenja odluka u državi i korupcije američkog naroda koja dozvoljava takvu grotesku. Kako su to zahtijevali Platon i Schiller, predmet Klasične tragedije je povijest čovječanstva. Da bismo razabrali *žive riječi* doživljaja *Uzvišenog* potrebna nam je stvarna povijesna ličnost, ili iz poznatih mjesta u povijesti ili oblika legende koje imaju sličnu značajnost.

Stoga pokušaj uporabe malog čovjeka radije nego vodeće osobe kao ključni zaplet tragedije, kao što su Miller i O'Neill činili, bilo je u tom smislu pogrešno, iako je to bila pogreška koju su počinili podilazeći pomodnom popularnom zahtijevanju kazališne 'industrije' i njene platežne publike tog vremena. Dali su svoje najbolje, pa sam se ja uvelike divio rezultatu koji je bio Klasična tragedija. No isto tako sam shvatio da će ljudi biti skloni previdjeti dublju zaslugu tih djela zbog pošasti romantičara i egzisten-

Protuavionsko topništvo brani Moskvu za vrijeme Drugog svjetskog rata. Tvornica koja je zapošljavala radnike koji su proizvodili pod vatrom metaka tadašnje opsade, sad je zatvorena po 'pravilima' slobodno tržišnog sustava. "Gdje je ključno središte te tragedije? U pojedincu? Ili u sustavu? Društvu?"

cijalista lepršajući okolo poput grabežljivaca među kritičarima i kazališnom publikom.

Predmet Klasične tragedije su potrebne promjene kulture u cjelosti. Radi toga pokušaj zamijeniti lokalno okruženje unutar kulture da bi se proizveo pravi čin promjene čitave kulture može očevidno biti učinkovit ako pisac i režiser prepoznaju na djelotvoran način problem, kojeg sam upravo postavio. Portretiranje suđenja vješticama u Salem u Millerovoj drami **Crucible** [*Iskušanje – 'Vještice iz Salema'*] nije uspjelo kao tragedija, jer je Massachusetts Wintropâ i Mathersâ krivotvoren za volju živčano refleksne reakcije na Truman-McCarthyjev lov na vještice u doba Trumana, i tako je nastao spektakl iz kojeg se istinske *žive riječi* nisu mogle razabrati.⁴¹

Na primjer:

⁴¹ Suđenje vješticama u Salemu bila je, prema povijesnim zapisima, operacija koju su iskoristili zakleti politički protivnici Winthropovih i Matherovih u svrhu promicanja onog što je u duljem roku postala politička baza izdajničke Hartfordske konvencije, to jest Lowell-Perkinsov izborni okrug "sindikata" [kriminalne organizacije] početkom 19. stoljeća. Postoji dakle paralela s kompleksom Harriman-Russell-Truman-Allen Dulles, izvorom vrienja lova na vještice u vremenu prije Eisenhowerovog Predsjedništva. Napad tih snaga bio je upravljen protiv pokojnog Predsjednika Franklina Roosevelta, napad koji se nastavlja sve do današnjeg dana. Bez heroja Massachusettsa, predstavnika kasnijeg utemeljenja naše republike, bez onih koji su bili glavna meta operacije bazirane u Salem, Millerova dramska obrada nema smisla.

Pred oko jednog desetljeća pružila mi se prilika obići slavni Moskovski inženjerski pogon, kojeg sam dobro poznao po imenu odnosno po njegovoj ulozi u Moskvi za vrijeme pogibeljnog razdoblja opsade od vojske Wermachta. U tom prošlom vremenu, ja kao i mnogi drugi iz mog pokoljenja proživljavali smo izdaleka tu opsadu. Sada u jednoj sobi dijela tvornice kojeg sam posjetio, gledao sam pojedince u njihovom radu, ljude čija ih je očevidna dob povezivala s radnicima koji su proizvodili pod vatrom metaka u opsadi za vrijeme rata. U tom su trenutku ti radnici ostavili na mene snažan dojam te povezanosti. Nedugo nakon moje posjete ta tvornica je prestala postojati. Tiho sam plakao čuvši tu vijest, misleći na

određena lica ostarjelih radnika radeći na tim strojevima koje su im sad oduzeli, misleći na razdoblje opsade Wermachta. Pa recite mi: Gdje je ključno središte te tragedije? U pojedincu? Ili u sustavu? Društvu? Nije li patnja pojedinca u takvim slučajevima krivica društva?

Da li bi jedan određeni radnik koji mi se najviše urezao u pamet, mogao biti ključ drame o tim prilikama glede ruskog društva nakon Sovjetskog Saveza? Očito. No to se mora izvesti s osjećajem naravi Klasične tragedije, obrađujući od vrha prema dnu odlike tog procesa u društvu kao cjelini koji utječe na sudbinu radnika, kao što to izvodi **Waiting for Lefty** [*Čekajući Ljevaka*], djelo Clifforda Odetsa.

Razmislite onda o metodi pri sastavljanju velike Klasične poezije ili tragedija. Naznačio sam nakanu koja treba voditi takvo djelo. Koja je onda metoda koja služi toj nakani?

Žive riječi

Usredotočite se na slučaj gdje se ista slika, riječ ili fraza pojavi s različitim značenjem u stvarnom životu kao na pr. na različitim mjestima unutar iste pjesme. Ipak, proturječje, *spoznatljivi formalni prekid (dvosmislenost) između očito različitih sklopova značenja koja se mogu pripisati istom izrazu* u raznim lokacijama unutar istog sastava, određuje tu dvosmislenost kao različit, jedinstveni stvarni predmet. On ima svojstvo potencijalne *žive riječi*, kao što sam

upravo prije razvio uporabu te "žive riječi". Metoda stvaranja takvog prekida temelj je Klasične ironije. Taj je pojam zorno prikazan u Shelleyjevom eseju *In Defence of Poetry [U obranu poezije]*.⁴² Dodijelivši vrijednost odnosno ime različitosti predstavljenoj kao takav prekid mi smo se, kao pjesnik ili osjećajna publika, koristili postojećim jezikom dodali smo mu novu koncepciju, novi izraz našem intelektualnom rječniku. Na taj način mrtve riječi poprima živo značenje.

Takva je odlika ironije. Ona onda određuje odgovarajuću uporabu jezika kao *živi jezik*, ne tek po svojoj formi nego po ironičnom načinu svoje uporabe, po načinu na koji teče razvoj stvarnih značenja *živućih riječi*, naročito značenja univerzalnih fizičkih zakonitosti, čak i razvoj unutar repertoara uporabe fiksnog temeljnog rječnika. Ako smo u stanju definirati značenje izraza, njegov naziv, po njegovu mjestu u deduktivnom sustavu onda to nije *živa riječ* kad je rabimo u tom smislu. Mora biti smisljeni funkcionalni raskid u uporabi, potvrda opravdanja osjećaju prisustva takvog misaonog predmeta u našem umu.⁴³

Međutim jasna posljedica toga je da uporaba jezika na taj način stvara nove raskide koji odgovaraju novo otkrivenim prilikama u svemiru a takva ih uporaba jezika onda predstavlja. Funkcionalno to je način kojim imenujemo zasebne astronomske predmete, otkrivene univerzalne fizičke zakonitosti i druge stvarne predmete uma koji postaju prepoznatljiviji po svojoj strogoj definiciji određenoj svojim postojanjem kao raskidi (diskontinuiteti). Takva je u stvari bila metoda na primjer Keplera koji je izvorno odredio univerzalnu zakonitost gravitacije, ili Arhite, ranije, koji je odredio jedinstveno rješenje udvostručenja kocke pomoću neprekidne geometrijske akcije. To je isto tako nužno djelujuće načelo Klasičnih načina umjetničke kompozicije.

⁴² Moj vlastiti i Shelleyev osjećaj tog pojma trebao bi se usporediti s tvrdnjama u William Empsonovom djelu *Sedam vrsta dvosmislenosti*, navedenom ranije.

⁴³ Baš kao što se uporaba izraza matematičkog kompleksnog područja, koje predstavlja stanovitu fizičku funkciju, u slučaju Gaussa ili Riemanna, odnosi na djelotvorno postojanje fizičke zakonitosti, koju se ne može kompetentno predstaviti percepcijom osjetila. Provjerite na primjer Gaussov napad, u svojoj doktorskoj dizertaciji iz 1799., na empiričare d'Alemberta, Eulera, Lagrangea i druge, koji su ustvari pokušavali poricati postojanje Leibnizovog infinitezimalnog računa (t.j. zakonitosti univerzalnog fizičkog najmanjeg djelovanja), u biti postojanje lokacije kompleksnog područja kako su je Gauss, Riemann i drugi razvili. Usporedite i Ampère-Weberovu zakonitost elektrodinamike, razvijenu pomoću Gaussove i Riemannove uloge kao eksperimentalista.

To je elementarni izraz umjetničkog stvaralaštva na koje se Percy Shelley obraća u svojoj *Obrani poezije*, a to je preobrazba jezika prouzrokovana u razdobljima u životu naroda koja su označena *povećanom moći prihvaćanja i prenošenja dubokih, strašću za istinitim ispunjenih, zamisli glede čovjeka i prirode*.⁴⁴ Ta moć se odražava kao komunikacija *živom riječi*.⁴⁵

Prenošenje značenja svake izreke treba se razabrati provjeravanjem prisustva takvih *živih riječi*. Samo *žive riječi*, možemo reći, imaju svojstvo *ideja* u strogom, tehničkom smislu značenja ideja. Ideju, koju rečenica sadrži, možemo zaista saznati prisustvom ili odsustvom te ideje kao spoznatljive *žive riječi*, čije je spoznato značenje plod iste vrste umnih procesa povezanih s reprodukcijom ideje na osnovu pokazatelja određenog problema čije je ona rješenje, kao proživljavanje Arhitine konstrukcije udvostručenja kocke u glavi modernog studenta.

Na primjer, ideja da je moguće znati opseg Zemlje, postaje *živa riječ* u umnim procesima korisnika [onog koji 'vrti' tu ideju u svojoj glavi], kad on proživi i doživi pokus kojim je Eratosten izmjerio veliku kružnicu Zemlje oko 200. godine prije Krista, vršeći obzervacije u duboko iskopanim jamama (bunarima sa zaobljenim dnom) u dvjema lokacijama na pravcu sjever-jug unutar Egipta, i zatim je po velikoj kružnici izmjerio

⁴⁴ Shelleyev glavni osvrt u tom djelu nije samo na Američku revoluciju iz 1776. – 1789., nego čitav raspon klasične humanističke uzavrelosti koja je izbila u Njemačkoj i proširila se još jače u europskoj kulturi oko osoba Abrahama Kästnera, njegovog učenika Lessinga i Mojsija Mendelssohna. To je bila klasična humanistička provala, prigušena kasnije stravom koju je izazvao Jakobinski teror i bješnjenje Napoleona Bonapartea, a posljedica je bilo širenje kulturnog pesimizma koji se odrazio kao romantičarska reakcija na Napoleonovu tiraniju, na kasniji Bečki kongres pod tiranijom Metternicha, proto-fašizam Hegelove teorije povijesti države, pa sve do Adolfa Hitlera i još dalje. Shelley i Heinrich Heine, koji je ožigosao "Romantičarsku školu u Njemačkoj", upali su u razdoblje osjeke klasičnog humanističkog vrenja u umjetnosti, unatoč kasnijim dostignućima Schumanna i Brahmsa, na primjer. Nije još došlo do potpunog prestanka ali jest do vrlo velikog stupnja prigušenja. Smrt Gaussa, Dirichleta i Riemanna tijekom razdoblja od 1850. – 1870. podudarila se, slično, s prestankom razdoblja najveće stope veoma raširene znanstvene plodnosti u Europi u tom stoljeću, ostavivši redukcioniste u svom usponu sve do današnjeg dana.

⁴⁵ Postojanje raskida označava mjesto ideje unutar izreke (rečenice). Ta oznaka odgovara mjestu pojave čina stvaranja ideje u sukladnosti s Platonovim pojmom djelovanja po načelu postavljanja hipoteze. Eksperimentalni prikaz jedinstvene učinkovitosti (t.j. Riemannov jedinstveni pokus) takve hipotetske ideje utemeljuje univerzalnu fizičku zakonitost.

razdaljinu od Aleksandrije u Egiptu do Rima istom metodom. Dokaz takozvane 'solarne hipoteze' Aristarha iz Samotrake sličan je slučaj pogotovo u usporedbi s ranijim znanim vidovima rada Talesa u istom pravcu. Nakupljanje takvih reproduciranja otkrića načelnih dokaza nužna je i pravilna osnovica razvoja procesa kojim moramo nastojati pobuditi smisao znanstvene pismenosti u umu mladih ljudi.

Na primjer sporna točka Carl Gaussovog napada 1799. na obradu algebre d'Alemberta, Eulera i Lagrangea, postaje početak *žive riječi* modernog studenta, kad istražuje početke Eulerove lažnosti kroz rad Cardana i drugih na trećem (kubnom) korijenu i Platonovog prijatelja Arhite i na udvostručenju kocke. To vodi do obogaćenog uvida u početke onog što Eulerova prijevara ustvari napada, a to je Leibniz-Bernoullijevo otkriće koje je postalo poznato kao usavršeni oblik zakonitosti infinitezimalnog računa zasnovanog na lančanicu [krivulji lanca], odnosno Leibnizovoj zakonitosti najmanjeg hoda (djelovanja). Ta spona između Leibniza i Gaussa vodi do poopćenja matematičko fizičke zakonitosti kompleksnog područja Gaussa, Riemanna i drugih.

Odabrao sam ove slikovite primjere da bih smjestio način razmišljanja potrebnog kad se osvrćemo na te procese na najizravniji način a odnose se na koncepcije koje ćemo upravo obraditi.

Te ideje, koje postoje samo "između takvih pukotina", su "žive riječi" u točno određenom smislu kojem je njemački protu-Kantovski filozof Herbart dodijelio posebno značenje svojim usvajanjem naziva *Geistesmasse* [*misaona masa*]. To Herbartovo značenje Bernhard Riemann je potvrdio kao prikladno rekavši da je ono predosjećaj koncepcije fizičke znanosti isto kao i literature. Ustvari u obje uporabe nije to samo ispravan tehnički izraz specijaliste, već taj izraz, iako u veoma rijetkoj uporabi danas, odgovara najbitnijem pojmu Klasične filozofije, izraz koji upućuje na stvar blisku, barem površno, malo grubljem pojmu mentalne funkcije, čiju je uporabu psiholog Wolfgang Köhler nazvao *Gestalt* [*cjelina*]. To nas dovodi do graničnog područja najbitnije radne koncepcije pokušaja dijaloga kultura.

Kao što sam isticao češće puta u relevantnim objavljenim lokacijama, psihološko iskustvo čovjeka pojedinca glede svijeta oko sebe nije izravno saznanje stvarnog svijeta osjetila nego radije njegova interpretacija reakcije njegovih osjetilnih organa na doticaj sa svijetom koji postoji van dosega osjetila te osobe. Stoga slijepi doista vide. Ljudsko iskustvo tog stvarnog svijeta izvan dosega proizlazi iz potencijalnog saznanja stvarnosti na dvije postepeno više razine od zapažanja osjetilima kao takvog.

Takvo se iskustvo naziva *Platonski realizam*. Taj isti Platonski realizam podloga je rada Nikole Kuzanskog, Leonarda da Vinci, Keplera, Leibniza, Gaussa, Riemanna i drugih. Baš Platonski realizam izbija na površinu u izražajima koncepcije noosfere Vernadskog.

Na prvoj razini radi se o mentalnim procesima za koje Köhler predlaže da ih ljudi dijele sa čovjekolikim majmunima. Tijek senzacija koji udara na sensorij malog djeteta "dešifrira" se kao svijet osjetilnih predmeta koje možemo imenovati. Ti predmeti nisu izravno predstavljeni djetetu nego su proizvod kojeg urođena cjelokupnost djetetove ljudske odlike umno-fizičke moći stvaranja koncepcije preradi iz 'podataka' dobivenih zapažanjem osjetilima. Na taj način djetetov zdravi um nameće organiziranost neukrotivoj rijeci senzacija te se ta rijeka pretvara u shvatljiv poredak živahnih predmeta i odnosa među njima.

Na drugoj razini dolazi do sličnog razvoja kvalitativno višeg reda reakcije, koja nastaje samo u umu čovjeka a ne kod čovjekolikog majmuna. To je otkriće višeg reda umnih predmeta koji odgovaraju, na primjer, otkriću eksperimentalno određene univerzalne fizičke zakonitosti.

Tu višu razinu možemo naći u Klasičnoj umjetnosti, prema Herbartovoj uporabi *Geistesmasse* kao tehničkog izraza u obrazovnoj praksi i u znanosti kao što Riemann to povezuje s načelom koje je nazvao "Dirichletovo načelo", po svom učitelju i prethodniku Lejeuneu Dirichletu. Ta spojna točka dviju uporaba značenja *Geistesmasse* je ključ razumnom pristupu dijaloga kultura. Koncepciju povezanu na taj način s uporabom izraza *Geistesmasse* trebamo prepoznati kao smjer prema središnjoj koncepciji *znanosti kulture*, znanosti koja točno odgovara pristupu dijaloga kultura.

To nas dovodi do *fizičkog*, radije nego tek formalno matematičkog pojma kompleksnog područja. Tvrdnje koje sam mnogo puta prije ovog rada navodio, mogu se sažeti kako slijedi.

Riemannov posebni osvrt na svoju uporabu izraza *Geistesmasse* nalazi se u njegovoj objavljenj kolekciji matematičkih radova samo kao jedna tema u nizu srodnih, djelomično letimičnih elemenata u njegovim posmrtno objavljenim radovima. Usprkos tome, koncepcija koju je povezoao sa svojom uporabom tog izraza u tim posmrtno objavljenim radovima podrazumijeva se kao bitna, u pedagoškom smislu, u boljem poimanju a tako i kod učenika danas u njihovom proučavanju njegovih objavljenih radova kao što je njegova docentska dizertacija i rad na prešutno fizičkoj geometriji Abelovih funkcija. Ta njegova

konotacija, a podrazumijeva se i Herbartova uporaba izraza *Geistesmasse*, neposredno nam vuče pažnju na povezanost s našom ranijom raspravom o predmetu *žive riječi*. Taj Riemannov smisao pojma *žive riječi* bitan je za jasno razumijevanje naročite važnosti Vernadskog i njegove uporabe koncepcije noosfere kod određivanja neposrednih, globalnih problema fizičke ekonomije i kulture.

Upravo tu *živu riječ* Riemann označava svojom uporabom izraza *Geistesmasse*. Ona je koncepcija i predmet misli, čija stvarnost se izražava u matematičko-fizičkim izrazima samo pojmom fizičkog radije nego puko matematičkog kompleksnog područja.

Mi ne doživljavamo izravno predmete našeg okoliša. Umjesto toga doživljavamo podražaj svijeta oko nas u vidu onog što naš um prekroji u smisaonu cjelinu iz podražaja tog svijeta na naše biološke osjetilne organe. To postizemo dosta slično načinu na koji dijete prevodi struju mase doživljenih podražaja u shvatljivu cjelinu predmeta. Ipak, u tome postoji kvalitativna razlika između životinje i uma čovjeka pojedinca.

Na primjer gravitaciju doživljavamo osjetilima na razne načine, no gravitacija kao takova nije izravan predmet osjetila niti je možemo učiniti predmetom na način kojim dijete svede struju podražaja osjetila na skupine očitih predmeta. Usprkos tome, kako je Kepler definirao gravitaciju, ona je postojeći, učinkovit predmet ljudskog uma. Postaje znani predmet kad je znamo sposobnošću povezanom s pojmom *živih riječi*. Ona je predmet spoznajnih, viših funkcija ljudskog uma, područja stvarnih ideja, koje inače susrećemo u ulozi ironije u Klasičnoj poeziji ili dramskoj tragediji. *To je, dakle mjesto u ljudskim mentalnim procesima gdje strogo Klasični oblici umjetničke kompozicije i fizičke znanosti, pravilno definirani, postaju jedan te isti predmet.*

Sve istinske univerzalne zakonitosti fizičke znanosti imaju tu istu odliku.

Tu je onda lijek proturječju "Dviju kultura", kako ih je C.P. Snow izrekao. Tu leži neophodni ključ uspješnom obliku dijaloga kultura.

Unutar tog jedinstva postoji ipak obuhvaćena kvalitativna razlika između tih dviju stvari. U fizičkoj znanosti naša pažnja pridaje veće značenje otkriću tog višeg reda predmeta, neživih kao i živih, u fizičkom području kao procese svojstvene tim područjima. Kod Klasične umjetničke kompozicije odnos noosfere prema biosferi je pomaknut. Radi se o samim društvenim procesima i oni služe kao posredstvo između uma pojedinca i društvenog odnosa prema biosferi. U višem području pojedinac djeluje na biosferu posredstvom djelovanja pojedinca na društvo u vidu društvenog procesa. Problemi koje ta

koncepcija postavlja uzeti kao cjelina, uklanjaju se u velikoj mjeri uvođenjem stanovitih neizbježnih posljedica razvoja koncepcije noosfere Vernadskog.

Osvrnut ćemo se sad na to ključno pitanje i kasnije se vratiti u sljedećem poglavlju, na raspravljanje o funkcijama ljudske spoznajne moći pojedinca nako što uvedemo u izravnu obradu poteškoću koja je povećala napetost u umu čitatelja na našem putu dovdje. Što je to ljudski um, izražen u *fizičkom* smislu?

Riemannska definicija noosfere Vernadskog predstavlja nam svemir sastavljen kao višestruko spojena fizička geometrija triju eksperimentalno raspoznatljivih svojstava univerzalne fizičke zakonitosti. Svaku od tih triju može se raspoznati pomoću, kako je to Riemann istaknuo, jedinstvene odlike eksperimentalne metode dokaza povezanog uz otkriće svake univerzalne fizičke zakonitosti.

Na najnižoj od triju razina, tako zvanj inorganskoj ili pred-biotičkoj razini imamo procese čiji znani eksperimentalni dokaz elementarnog postojanja ne zahtijeva, niti dopušta, pretpostavku uzročnog uplitanja zakonitosti života. (Prema tome, mi stavljamo radikalne pozitivističke protivnike takve koncepcije života, kao na primjer 'dobro poznata' "umjetna inteligencija" pok. Johna von Neumanna u čisto inorgansku kantu za smeće u koju su oni već premjestili vlastito postojanje.) Druga, relativno viša razina je razina procesa koji se odvijaju kao živi procesi, a eksperimentalni pristup postizanja takvog stanja definira se u tradiciji Louisa Pasteura. Treća je područje određeno spoznajnim procesima stvaralačkog (*noet-skog*) ljudskog uma pojedinca, kroz koje ostvarujemo otkrića univerzalnih fizičkih zakonitosti, kao na primjer Keplerova otkrića, a bez kojih ne bi nikad došlo do takvih otkrića.

Biosfera je područje kombinacije inorganskih i živih procesa. Noosfera je područje biosfere podvrgnuto stvaralačkoj vladajućoj moći ljudske spoznaje.

Sva tri područja djelovanja (*moći*) višestruko su spojena u Riemannovom smislu tog izraza. U biogeokemiji Vernadskog, primjenjujemo to gledište na stanje evolucije planeta Zemlje glede sastava planeta odnosno glede promjene u relativnom odnosu fosila. Takva podjela u kojoj su otpatci jednog procesa kapitalne prilike za drugi, ključ je shvaćanja i savladavanja problema i izazova takozvanih "sirovina" danas. Takva je očevidna nakana upravljanja životom našeg planeta, kad bi njegov samorazvoj bio ograničen samo tim dvjema karakteristikama. Međutim, mi se nametnemo u taj plan, i mi, čovječanstvo, postajemo sve značajniji igrač, kao da dolazimo izvana i odozgo u razvoju planeta u skladu s tom funkcionalnom podjelom.

Ne postoji kriza sirovina *na ovom planetu, na ovom planetu danas*. Postoji samo kriza izazvana neznanjem modernih fiziokrata te oni stvaraju krize sirovina među znanstveno nepismenim ljudima s prevelikom financijskom moći za svoje vlastito dobro i dobro planeta.

Protiv ovog gledišta ne postoji kompetentan prigovor. Dokazuju ga fosili kad ih pručavamo sa stajališta Vernadskog. Ako nijedan jezik ne bi mogao govoriti, fosili bi progovorili da je to istina postojanja našeg planeta, od svog početka do sadašnjeg vremena. To je izražena nakana Stvoritelja, tako prikazana.

Najuznemirujuća odlika gledišta Vernadskog o takvim učincima je što ono pobija sve pokušaje obrazloženja uloge ljudskih stvaralačkih moći na način koji smješta stvaralaštvo unutar vrste mozga koji pripada samo biosferi. Što se toga tiče, stanovita nelagodnost se uvlači pod kožu i hvata pojedinca koji počinje shvaćati neizbježne posljedice mog pisanja u tom smislu dosad ovdje. Za najosjetljivije čitatelje stanoviti gotovo nadprirodni predosjećaj vrebava u ovom stadiju mog razlaganja.

Mi, pripadnici modernog društva skloni smo misliti o sebi kao utjelovljenju svih bitnih odlika života a tako i ličnosti unutar granica bioloških procesa kao takovih. Ipak, kao što spona sve veće stope nakupljanja fosila više klase prema Vernadskom i povećanja ljudske moći u svemiru potvrđuje, postoji sila koju granice biosfere ne ograničavaju a koja daje objašnjenje svega o našem ljudskom životu. *Određena viša sila nametne se biološkim procesima živog čovjeka pojedinca te proizvede učinke koje moramo povezati jedino s noosferom*. Točno to doživljavamo, na primjer, u činu prijenosa ideje kao *žive riječi*, putem navedenih procesa oživljavanja znaka, kojeg nam je drevni, odavno pokojni Arhimed, ostavio u nasljeđe pa se on ponovno rađa u glavi današnjeg učenika.

Razmišljajući o tome mora nam se početi pričinjati da svo čovječanstvo, prošlo, sadašnje i buduće ima svojstvo pulsirajuće mase samorazvoja u takoreći istovjetnosti vječnosti. Ta istovjetnost se izražava kao neprekidnost (kontinuitet) kroz načelne procese oživljavanja očitovanih *živim riječima*. Taj trenutak razmišljanja uspješno nam pruža utjehu, jer time naznačen pojam duhovne stvarnosti postaje sad *znanstveno* bjelodan. Kao u slučaju stvarne, povijesne Jeanne d'Arc kako ju je Schiller slikovito opisao, osjećaj stvarne osnovice pojma ljudske osobne besmrtnosti, radije nego djetinjasto fantastični pojam, pomiče osjećaj vlastitog "ja" naviše, dalje od Hamletovog straha od *međe s koje se putnik nijedan ne vraća*, i tako uvelike umnožava *duhovnu* moć

pojedinca u svom pridonosenju stalnom napretku čovječanstva i svakom višem cilju postojanja kojem voljeno čovječanstvo treba služiti, a kojeg je nakana Stvoritelja odredila.

To bi samo po sebi bila ogromna blagodat čovječanstvu danas toliko pogubno opterećenom vođama koje je strah od smrtnosti još gore od obične smrti pretvorio u plašljivce, vođe koji u svom obično najboljem vidu ako nisu i inače kukavice i pokvareni, strah pred besmrtnošću pretvara u Hamlete ili još gore.

Ukratko, ključ pretvorbe ovog što sam upravo podvukao glede Hamleta, u oblik *žive riječi* je sljedeći.

Uzimam stranicu iz vlastitog života

U razdoblju od 1983. – 1989. moj život se našao u opasnost zbog posljedica moje uloge u predlaganju strategije koju je Predsjednik Ronald Reagan kasnije nazvao 'Strateška obrambena inicijativa (SDI [Strategic Defense Initiative])'. Sovjetski Glavni tajnik Jurij Andropov je lakomisleno odbio čak i Predsjednikov prijedlog diskusije o svojoj ponudi [zajedničke razrade SDI sustava, *op. prev.*] i iz sličnih razloga moj život je onda došao u opasnost, i od sila unutar vodećih krugova u SADu i početkom 1986. od Sovjetske vlade Glavnog tajnika Gorbačeva, čije su česte prijetnje postale kako obilate i naširoko raširene tako i zlokbne.

I tako 6. i 7. listopada 1986., u predvečerje 'samita' Reagana i Gorbačeva u Rejkjaviku, armija od preko 400 naoružanih osoba, uključujući i specijalce opremljene oklopnim borbenim vozilom, uzevši me na metu za veliko javno ubojstvo, sašla je na Leesburg u Virginiji i susjedstvo sa zadatkom planirane operacije čiji je cilj sagao jedino biti moje ubojstvo kao i pobiti mnoge druge koji su prebivali sa mnom na tom mjestu. Više vlasti su se u to umiješale ujutro 7. listopada, te je intervencija viših krugova moje vlade prekinula operaciju namjeravanog ubojstva. Kasnije je stigla poruka, ako se nastavim uspješno odupirati trajnim, planiranim lažnim zakonskim optužbama, sljedeći ću put zasigurno biti ubijen.

Iznosim opet taj slučaj ovdje zbog njegovog važnog dramatskog oblika pa time i dobrog primjera uobičajenog političkog nedostatka i neuspjeha kad zataje živci vodećim krugovima Europe i SADa danas, te je iskustvo tih krugova u suprotnosti s mojim poznavanjem budućnosti u osobnom riziku koji sam preuzeo svojom ulogom vodeće ličnosti u slučajevima kao afera oko SDIa.

Glede toga, sretna je bila značajka ugrađena u iskustvo mog porodičnog odgoja i šire iskustvo našeg društva zadnjih osamdesetak godina, da me strah nikad nije spriječio, kao odraslog čovjeka, ozbiljno razmotriti čak i smrtonosne rizike, jer sam

smatrao svojom moralnom obvezom uzeti ih na sebe. Bilo je mnogo drugih slučajeva u mom životu koji zorno predočuju taj stav uključujući jedno ili dva planirana ubojstva, te iako se svaki od njih dogodio u manje dramatičnim uvjetima od događaja 7. listopada 1986., ipak su odraz istog načelnog svojstva javnog života danas u Europi, SADu i drugdje i to na veoma značajan način. Shvaćao sam veoma jasno takve primjerene slučajeve kao slučaj Waltera Rathenaua,

6. listopada 1986. racija protiv LaRouchea i suradnika u Leesburgu, Virginia. Namjera operacije trebala je kulminirati ubojstvom LaRouchea—ishod kojeg je intervencija viših krugova vlasti onemogućila. "Kasnije je stigla poruka, ako se nastavim uspješno odupirati trajnim, planiranim lažnim zakonskim optužbama, sljedeći ću put zasigurno biti ubijen."

Kurta von Schleichera, Martina Luthera Kinga, Alde Moroa, Jürgena Pontoa, Indire Ghandi i Alfreda Herrhausena [svi visoki dužnosnici, svi ubijeni zbog moralnog stava u obavljaju svoje dužnosti, *opaska prev.*] zbog svojih prijašnjih doživljaja bliskih dodira sa sličnom sudbinom.

Ponašanje Predsjednika Busha "u biti je svojstven ali ekstremni primjer kako razmaženo, glupavo derište naprasite čudi može naginjati izrazima krajnje, očito kaleidoskopske neuravnoteženosti kod svog javnog izražavanja moralne i opće intelektualne izopačenosti."

U tom rasponu iskustava doživio sam još jedno naličje takvih slučajeva. Uglavnom

kao posljedica propagande i srodnih djelovanja, koje je uveo Kongres kulturne slobode, počeli smo od tog vremena 'rađati' sve manji omjer potencijalnog vodstva za trenutke krize, mnogo manje nego što se moglo vidjeti u doba moje mladosti i rane zrelosti. Ključni zločin egzistencijalista, uključujući moralnu izopačenost poznatih slučajeva Frankfurtske škole Theodora Adorn(o)a i Hanne Arendt, je to što su odlučili iskorijeniti iz naše kulture samu ideju da čovjek treba biti istinoljubiv.

Takav učinak onda u velikoj mjeri pogoršava sposobnost istinskog umijeća vođenja (državom) a vjerojatno je i potpuno zatire.

Uglavnom zbog egzistencijalističke propagande većina iz pokoljenja takozvanih "baby-bumera"[†], većina iz pokoljenja koje je

[†] Nagli porast (bum) beba ['baby boom'] zove se razdoblje povećane stope rađanja beba u odnosu na vremenski 'susjedna' pokoljenja. Stoga se 'baby-bumerom' [Baby Boomer] naziva osoba rođena u tom vremenskom dobu. Kao posljedica buma beba nastaje značajan gospodarski razvoj, budući da rođena djeca trebaju hranu, odjeću, itd. To sa svoje strane stvara tržište koje treba zadovoljiti zahtjevima društva. Izraz se najčešće odnosi na bum beba u Sjedinjenim Državama i zapadnoj Europi nakon Drugog svjetskog rata kad su se vojnici vratili svojim ženama i započeli svoje porodice (1946. - 1964.). U LaRouchevim analizama, pa tako i ovdje bebi bumer ima posebno značenje. Ovdje su samo najglavnije crte: Roditelji bebi bumera, sudionici Drugog svjetskog rata bili su u velikom broju ljudi i žene odgojeni u ljudskoj stvarnosti, u poštenju i istinoljublju. Nakon povratka iz rata izdali su svoja načela, prihvatili političku pogodnost u korist vlastitog prosperiteta. U takvom su duhu odgajali svoju djecu, baby-bumere, koji su zbog toga rijetko imali prilike spoznati stvarnost, živjeli su u politički pogodnom svijetu laži i pretvaranja. Stoga gotovo svi baby-bumeri imaju probleme sa stvarnošću, sa shvaćanjem stvarnosti jer znaju gledati sve samo

ušlo u sveučilišta tijekom druge polovice 60.-tih godina 20. stoljeća, ne vjeruje više u istinu u dovoljnoj mjeri da bi stavili svoje živote na kocku u svrhu istine, a ne u svrhu nekog divljeg, romantičarskog naglog poriva. Njihova ih sklonost, za razliku, tjera u zbijene skupine, drhteći od straha, u rovove ili ih tjera lupati se šakom u razgoljena prsa u samoubilačkom bezglavom jurišu. Zahvaljujući izopačenim stvorenjima kao Adorno i Arendt, oni ustvari više ne vjeruju u djelotvorno postojanje istine.

LaRouche sa članovima svog pokreta mladih. "Doživljaj služenja svom vlastitom poslanju ojača ljubav za životom—takozvanu strast za životom, strast slegnuti ramenima i nemisliti na nakupljene boli i jade koje starenje donosi, tako da bi čovjek bio u stanju više uživati radeći ono što je sam istinski odabrao raditi a što smatra svojim životnim dijelom koje mu je život udijelio."

Tako taj uobičajeni sindrom, svojstven baby-bumeru i "međutipu"[‡] Amerike i Europe, trebamo raspoznati kao posebni odraz "hamletovskog" problema, a ustvari tipičan ali ekstreman primjer je vidljivo ponašanje sadašnjeg Predsjednika SADA, primjer kako razmaženo, glupavo derište naprasite čudi može naginjati izrazima krajnje, očito kaleidoskopske neuravnoteženosti kod svog javnog izražavanja moralne i opće intelektualne izopačenosti.

Odsudna pojava koju ovdje i sada ističem je ključna međuovisnost osjećaja istinoljublja i besmrtnosti, naročito u slučaju umijeća vođenja društva u vrijeme krize kao ove sada.

Pametni član naše kulture zna da ćemo svi s vremenom umrijeti. Ta izvjesnost, u ličnosti koja nastaje i razvija se, vodi, kao što nas prisposobla iz Novog zavjeta

kroz sebeljublje i sebičnost. Pojam požrtvovanja za dobrobit drugoga im je uglavnom nepoznat.

[‡] 'Međutip' ['Tweener' (dolazi od riječi between)] je po popularnoj definiciji 'moralno neutralan', između 'face' i propalice. Moral mu je, dakle, 'slaba strana'.

o *talentima* podsjeća[†], prema stanovitoj moralno i mentalno zdravoj vrsti stvarnog i postojećeg gledišta na vlastiti život, u kojem se puki smrtni život smatra talentom koji će u svakom slučaju na kraju biti potrošen. I zato, umjesto histeričnog prijanjanja uz puko osjetilno iskustvo življenja sada, istinski zrelo ljudsko biće misli na važnost onog što radi sa svojim smrtnim životom dok ga još ima, i misli o tome vodeći računa o vrsti svijeta, kojeg će njegova ili njena neizbježiva smrt ostaviti iza nje ili njega.

Za osobu koja posjeduje taj smisao ljudske besmrtnosti pojedinca, najveći preostali postojeći strah je strah da je možda potračio svoj život, ne učinivši ništa zbilja vrijednog za pokoljenja koja nadolaze ili na slavu bivših pokoljenja. Stoga pitanje izvjesnosti poznavanja istine, budući da se istinoljublje može povezati samo sa stvari koju sam opisao izrazom *žive riječi*, postaje najvažniji motiv u življenju osobnog života, kao što je to bilo u mom slučaju.

Takvu osobu ne prati veliki unutrašnji poriv požurivati svoju vlastitu smrt. Suprotno tome, doživljaj služenja svom vlastitom poslanju ojača ljubav za životom—takozvanu strast za životom, strast slegnuti ramenima i nemisliti na nakupljene boli i jade koje starenje donosi, tako da bi čovjek bio u stanju više uživati radeći ono što je sam istinski odabrao raditi a što smatra svojim životnim djelom, koje mu je život udijelio.

[†] Matej 24 14:30, ¹⁴ "Doista, kao kad ono čovjek, polazeći na put, dozva slugu i dade im svoj imetak. ¹⁵ Jednomu dade pet talenata, drugomu dva, a trećemu jedan - svakomu po njegovoj sposobnosti. ..."

Ovo ne treba uzeti kao izjavu da mi je odabir očitih raspoloživih mogućnosti uvijek bio jasan. U neke stvari sam bio sasvim siguran od djetinjstva i sve više i više dok su desetljeća prolazila. Međutim za sve nas zaokupljene brigom otkrivanja i izvršenja istinskih mogućnosti, traganje za istinom i pripravnost staviti život na kocku, staviti kao da je to obični refleksni pokret u danoj prilici, najvažniji je dio smisla vlastite osobnosti kao smrtnog bića.

Nakon sveg ovog općenito rečenog o toj temi, pitanje koje treba naglasiti, jer je to očevidan način vođenja politike dijaloga kultura, jest pitanje istine, posebice odsudno za civilizaciju koja se nalazi u velikoj opasnosti kao ova sada. Raširenost Hamletovskog i još goreg kukavičluka među vodećim krugovima u svijetu danas najveći je, stoga, pojedinačni izvor opasnosti za čovječanstvo u cjelini. Prema tome, kad bi se dijalog kultura priklonio lagodnoj prilagodbi onog što se aksiomatski ne može zajedno miješati, a što je očevidna sklonost važnih krugova dosad, to bi osiguralo globalnu propast zbog nedostatka potrebite odlike hrabrosti suočiti se s istinom u visokim krugovima i drugdje.

Ta opasnost se sa svoje strane povećavala širenjem egzistencijalizma i fanaticizma mrzitelja istine koja se odražavala u oblicima kao na primjer različite vrste "vjerskih fundamentalizama", naročito desničarski vjerski fundamentalizmi a tu spadaju i tvrdolinijaši, pripadnici političkih izbornih tijela koja podržavaju predsjedništvo Georgea W. Busha.

On se prikazao u svijetlu Predsjednika koji laže, što je učinio u većini glavnih pitanja svog vremena, uključujući laži o Iračkom ratu, o svojoj odgovornoj ulozi u mučenju ratnih zarobljenika i svojoj nakani pokrasti narodu imovinu američkog sustava Državne skrbi [Social Security] a u korist bogaćenja određenih financijskih interesa među svojim političkim podržavateljima, koji bi podijelili plijen. Njegov odabir političkih mjera je zamijeniti istinu osobnim, obično nerazumnim emocionalnim osjećajima koji u njemu naviru. On djeluje tako, i to opetovano a učinak toga je da sve što ima izgleda pružiti mu trenutni osjećaj ugone, to će uraditi bez obzira na posljedice za sebe samog, za naciju ili za čitavo čovječanstvo. Oko činjenice, da se ovaj najfundamentalističniji Predsjednik novije povijesti isto tako pokazao kao najveći državni, možda najnemoralniji lažljivac u mnogim odsudnim političkim mjerama, kovitla se zlokobna maglica s mirisom svojevolumno zadanog udesa koji lebdi ne samo nad SADom danas, nego nad svakim dijelom svijeta unutar našeg dosega.

Taj bi se problem mogao staviti pod kontrolu, kad bi ljudi općenito, naročito unutar SADA bili voljni stati u obranu istine ne obazirući se na strah ili naklonosti a to posebno vrijedi za vodeće političke i srodne utjecajne ljude. Međutim i dalje bi ostala činjenica, kao što sam ovdje naglasio, da istina može prevladati samo kad ima djelotvorne zagovornike, naročito vođe koji prigrlje tu odgovornost istom relativnom privrženosti i brigom koju možemo očekivati od najboljih odabira našeg naroda za svoje glavne vojne zapovjednike.

Mogu vam govoriti o tim stvarima, jer sam zaslužio pravo kao i dužnost tako raditi. Za vaše dobro, želio bih da ima više ljudi poput mene. Život naroda danas, uključujući i naše vlastite, visi o tako malo tankih niti, tako je dragocjeno malo onih koji prihvaćaju obavezu istinskog vodstva, s traženim kvalifikacijama za taj posao i za njegove rizike. Veoma je važno učiniti što je potrebno, te podići a time i nadahnuti što veći mogući broj ostatka ljudi.

2. VERNADSKI I FIZIČKA EKONOMIJA

Nisam predlagao da se ukine postojanje novca, niti mi je to namjera. No, kao što sam ponovio više puta, novac je idiot, koji nema pojma što treba raditi sa sobom, i ako ga prepustimo samog sebi on pokazuje neobičan poriv pronaći krivo mjesto i širiti zlo. Ja predlažem, kao što je to Savezni Ustav SADA izvorno propisao, uzeti iz ruku svijetu osim same vlade vlast "stvarati" (*dati u opticaj*) novac, te umjesto toga držati vladu odgovornom za način reguliranja izdavanja i puštanja u opticaj novca u društvo. To znači vratiti se na sustav poznat kao *Američki sustav političke ekonomije*, kako je to naznačio Alexander Hamilton, prvi američki ministar financija i najbliži suradnik Predsjednika Georgea Washingtona u to vrijeme, a i saveznik i istomišljenik Isaaca Roosevelta, pretka Predsjednika Franklina Roosevelta.⁴⁶

⁴⁶ Datiranje opisa ovog vida odnosa između Predsjednika i Hamiltona vodi nas u prosinac 1791., razdoblje koje se podudara s datumom Hamiltonovog Izvješća američkom Kongresu *On the Subject of Manufactures [O pitanju proizvodnje]*. Kao što sam istaknuo u ranije objavljenim izvješćima, slijed događaja smrti Benjamina Franklina i Francuska revolucija orkestrirana iz Londona, uklonio je mnoge naše prijatelje u Europi, kao markiza de Lafayettea, s njihovih ranijih utjecajnih položaja i stavio kontrolu Europe uglavnom u ruke smrtnih neprijatelja naše republike, uglavnom skupine neprijatelja Lafayettea među Habsburgovcima, u Londonu i Francuskoj iz doba Terora [jakobinskog] i Napoleona Bonaparte. Uz neke časne iznimke, to je bilo opće stanje odnosa SADA s Europom sve do

Sad je došlo vrijeme kad je postojeći svjetski monetarno financijski sustav u beznadnom stečaju. Samo po sebi to nije uzrok najveće brige onih koji stvarno razumiju kako moderni svijet funkcionira, ili barem kako bi mogao funkcionirati čak i pod uvjetima općeg stečaja. Ozbiljna zabrinutost trebala bi biti briga vođe koji u biti zna što treba učiniti no misli: "Ako ono što predložim ne bude uzeto u obzir, posljedice nepoduzimanja predloženog bile bi katastrofalne za planet u cjelini", a zatim odbaci tu misao čim tako pomisli, kao što je to Hamlet učinio u monologu Trećeg čina.

Suglasje odgovornih vlada, ako stupe u akciju dok moj predloženi plan još uvijek postoji i alternativa u tu svrhu bude još raspoloživa, jednostavno će staviti čitav svjetski monetarno financijski sustav, inače poznat kao sustav MMFa, pod stečajnu upravu vlada i staviti u pogon novi svjetski monetarno financijski sustav po uzoru, barem u početnoj fazi, uglavnom na pravila izvornog Bretton Woods sustava iz 1944. Te vlade, ako su mudre, vještim i pravovremenim rukovanjem insolventnim središnjim bankama i srodnim ustanovama stavile bi ih pod nadzor svojih vlada. Usvojena politika bi trebala biti stvoriti sustav kredita i novca pod državnom upravom, učinkovito razrađen sa svrhom spriječiti svakoj monetarno financijskoj krizi mogućnost prouzrokovati opći slom fizičke ekonomije zemalja, ili izazvati uništenje bitnih mehanizama svjetske trgovine potrošnom robom.

Postoje brojni posebni *razlozi*—drugim riječima, neposredni utjecaji—zbog čega je sadašnja monetarno financijska kriza sašla na nas baš na ovaj način i tijekom ovog vremenskog razdoblja. Međutim, uzroci i

pobjede američke vlade Lincolna nad londonskim pionom Konfederacijom i marionetskom vladom Maximiliana u Meksiku. U razdoblju od 1791. – 1799. čvrsta koalicija američkih vođa isklesana pod Franklinovim [Benjamin F.] vodstvom, uglavnom je polako pala u konfuziju pod nastajućim utjecajem klika koje su se naginjale ili prema Francuskoj ili Londonu tražeći korisne utjecajne sfere u Europi za SAD. I tako je zburnjena administracija Predsjednika Johna Adamsa, izmanipulirana neprijateljskim agentima kao sir Johnom Robisonom iz britanskog Ministarstva vanjskih poslova [Foreign Office] imala vodeću ulogu u raspadu Federalističke stranke, dok su Jefferson i Madison nastavili pogreške Adamsa i doveli svoju vlastitu Demokratsko-republikansku stranku do uništenja. U naviranju takvih prilika tog doba, bliska suradnja Hamiltona s Predsjednikom Washingtonom bila je odsudna za opstanak mladih Sjedinjenih Država. Suprotna gledišta na taj dio američke povijesti, kao nerazborita želja vjerovati da je Predsjednik Andrew Jackson, inače potpuno u rukama njujorških bankara, bio branitelj puka, u priličnoj su mjeri basne smišljene u svrhu ideološke utjehe nekih kasnijih političkih stranaka i frakcija.

lijek često su, kao sada, asimetrični. Dublji razlog krize je odabir sustava vrijednosti pod kojima je svjestski monetarno financijski sustav funkcionirao u po prilici zadnja četiri desetljeća. Bio je to sustav vrednota koje su poticale vlade i druge određene ustanove koristiti kriva mjerila, krive formule upravljanja pri određivanju načina kojima se gospodarstvo ustvari rukovalo. Vlade su pokazivale sklonost reagirati na statističke izvještaje, često i na one koji su bili priželjkivane kule u zraku, koji su ukazivali na 'činjenice' ili nevažne ili čak izravno suprotne potrebama stvarnog fizičkog razvoja i uvjeta.

Na primjer, slučaj kao sada u SADu, gdje izlazi izvještaj o "poboljšanju" američkog gospodarstva u vrijeme kad je došlo do novog rasta fizičkog općeg sloma u fizičkoj ekonomiji, optimistički tumačeći monetarno financijske stavke koje ustvari prikazuju povećanje insolventnog zaduživanja kao poboljšanje sredstava za podmirenje troškova. Ili, drastično suženje nacionalnog gospodarstva kad se proizvodnja o kojoj ovisi stabilni državni proračun svede na nulu u nacionalnom gospodarstvu koje i tako već radi ispod granice sveukupne dobiti. Ovo potonje se čini u ime onog što se slavi kao navodna "gospodarska mjera" poboljšanja budućeg državnog proračuna, a ne stvarnog gospodarstva.

Prema tome, bilo bi nerazumno pokušati popraviti gospodarstvo metodama koje bi navodno trebale prouzrokovati povratak na zdravo funkcioniranje, kad su te metode istog kova kao i mjere pod kojima je to gospodarstvo neuspješno funkcioniralo kroz duže vrijeme sve do sadašnjih desetljeća. Često taj tobože "tradicionalni" sustav, taj sklop mjera, koje lakomislene vlade i drugi namjeravaju, po svojim izjavama, poboljšati, predstavlja sustav gospodarske politike čiji će nastavak sada, u bilo kojem obliku, posve sigurno dovesti do skorog općeg sloma. U tim prilikama jedino izvedivo rješenje zahtijevalo bi baciti to sazdanje u otpad i usvojiti novi odabir sustava vrednota koji bi vodio rad gospodarstva. Danas, potrebni novi sustav ne će se izgraditi po modelu na primjerima iz zadnjih desetljeća, nego će to radije i u velikoj mjeri trebati biti povratak na raniji skup mjera koje su bile relativno uspješne a bile su u uporabi u zapadnoj Europi, Japanu i SADu pod uvjetima izvornog Bretton Woods sustava pred oko četrdeset godina ili ranije.

Budući da su američko i svjetska gospodarstva funkcionirala veoma dobro pod Bretton Woods sustavom, ustanovljenom 1944. prema uputama Predsjednika Franklina Roosevelta, a funkcionirala loše nakon što je taj sustav oslabljen i potom odbačen u razdoblju između 1964. i 1982., aktualna

vlada zdravog razuma, na primjer američka, smjesta bi ponovno uspostavila gotovo sve protekcionističke i srodne regulativne mjere, koje su tijekom razdoblja od zadnja skoro četiri desetljeća ukinute. Taj nagli preokret određenog načina razmišljanja o [gospodarskoj] politici, koje je prevladalo nakon donošenja zakona 1971. godine i srodnih ugovora, bio bi promjena ali sad bi motiv bio predstaviti tim istim zakonodavcima i relevantnim drugima jasan pregled strave koju bi država navukla na sebe—zahvaljujući vlastitoj tvrdoglavosti—kad bi se uspjela oduprijeti hitno potrebnim reformama.

George Washington saziva Američku ustavnu skupštinu. "Potrebna nam je vlada koja će dobiti popularnu podršku čak i za široke i nagle reforme koristeći metode konstruktivnih Sokratovskih dijaloga kao što su ih koristili u svrhu dobivanja popularne podrške za usvajanje izvornog Američkog saveznog ustava".

To su minimalne potrebne mjere. Promjena koja bi imala orijentaciju Franklina Roosevelta, bila bi dobra za početak. No sama po sebi ne bi bila dostatna. Fizičke prilike svijeta nisu ostale stalne tijekom zadnja četiri desetljeća. Naš je svijet pretrpio odsudne promjene u zadnjih pola stoljeća, uglavnom promjene na gore. Iako je plan pred više od četrdeset godina bio dobar, ne bi bio prikladan suprotstaviti se izazovima koji se nalaze neposredno ispred promijenjenog svijeta sada. Zbog toga moramo krenuti u smjeru koji zahtijeva novo razmišljanje o pojmovima svjetskog i nacionalnog gospodarstva na napredniji način od onog što je ranije vrijeme tražilo. Sad moramo misliti na način koji odgovara dubljem smislu koncepcija noosfere Vernadskog.

Neki bi mogli tvrditi, da trebamo uvesti pravi sustav odmah od početka radije nego oživjeti prethodne primjere uspješnog prošlog razdoblja. Što se toga tiče, trebamo se poslužiti povratkom na određeni, ispitani, uspješni alternativni pristup iz prošlog iskustva, kao što je izvorni Bretton Woods

sustav, pristup kojeg nismo nikad smjeli napustiti, nego relativno bezbrižno i bez žurbe, s velikom pažnjom za budućnost u duljem roku, razviti temeljito isplanirani budući sustav regulativnih mjera buduće primjene.

Mjere bi trebale, iz praktičnih političkih i drugih razloga, u početku djelovati na osnovi najboljeg odabira skupa prošlih primjera regulativnih mjera određenog ranijeg razdoblja uspješnog organiziranja gospodarskog oporavka, no onda pažljivo i bez žurbe razraditi obuhvatan i shvatljiv sustav suvislog sklopa načela koja bi trebala oblikovati dugoročnu evoluciju regulativnih mjera dva do tri pokoljenja unaprijed.

Kao što podrazumijevanje važnosti uporabe koncepcije noosfere Vernadskog za djelotvornost globalnog upravljanja sirovinama zorno prikazuje, pri razradi relativno trajnog sustava gospodarske regulacije odsad pa nadalje, moramo prepoznati da ulazimo u budućnost, u ustvari loše istražen teren dugoročne gospodarske prakse. Odluke koje se trebaju donijeti, a neke od njih sadrže ogromne količine vrijednosti koje treba obavezati za budućnost u rasponu od više desetljeća, imat će posljedice na čitave sustave stvaranja stvarnog kapitala kroz mnogo pokoljenja. U ovom trenutku pred nama, zadatak bi trebao biti "krenuti sa starta", s nakanom da ćemo dugoročne kapitalne obaveze razviti dovoljnom temeljitošću potrebnom da bi se uzele u obzir moguće posljedice pa čak i značajne pogreške. Stoga bi trebalo očekivati da poduzmemo prvotne korake prema obnovi usvajanjem neposrednog skupa ranije iskušanih prelaznih reformi s takvim učinkom, i s nakanom uklapanja tih sadašnjih prelaznih reformi u trajniji, dogoročniji sustav u predvidivoj budućnosti.

Uz uvijet da usvojimo to gledište prema ovom što sam istaknuo, određene kratkoročne mjere, u skladu sa zamislima Predsjednika Franklina Roosevelta o Hamiltonovom Američkom sustavu političke ekonomije, možemo smatrati prihvatljivim skupom kratkoročnih i srednjoročnih mjera upravljanja prijelazom iz paklenog meteža svjetskog sustava u ovom trenutku do stupanja na platformu s koje ćemo započeti temeljitije, dugoročne reforme. *Ovo bi morala biti važna gospodarska perspektiva dijaloga kultura.*

Ne smijemo ovako nastaviti i dopustiti da te potrebne kratko i srednjeročne mjere povratka na Bretton Woods matricu oblikovanja gospodarske politike, naprijateljски propagandisti krivo obilježuju uobičajenom zlobom kao "policijsku državu" ili kao diktatorske mjere, kao što desničarski fanatici, prošli i sadašnji, obasipaju lažima vladu Predsjednika Roosevelta ili Abrahama Lincolna ranije. Vlada, koja svojim radom promiče opće dobro i u tom smislu prihvati obavezu zaštititi većinu svog pučanstva za vrijeme istinske krize, oblik je popularne vlade, kao što slučaj izbora Predsjednika Franklina Roosevelta 1932., ili bijedno neuspješni Herbert Hoover potvrđuju.⁴⁷ Roosevelt je spasio političku demokraciju u SADu, dok ju je svaka vlada kontinentalne Europe, koja se protivila vlastitom usvajanju Rooseveltovog primjera, prije ili kasnije izgubila.

To ima važne kulturne neizbježne posljedice u kratkom roku, pa ih moramo sad uzeti u obzir. Tu spadaju određene šokantne posljedice za važne krugove većinom pogrešno upućenog azijskog mnijenja danas.

Svi mi koji smo poklonili dovoljno pažnje glavnim točkama usporedbe sadašnje i nedavne povijesti znamo da pod sličnim prilikama krize ništa ne pogoduje poplavama naizmjeničnih šarenila tiranske vlade pa zatim anarhije i terorizma brže od prestrašena ili glupa naroda, natopljena populističkim oblicima neznanja i uskogrudnim, ograničenim ideologijama, kao što je naša sadašnja gomila zaludenih vjerskih fanatika u SADu.

Kad se vlade spriječi u poduzimanju neophodnih reformi pod uvjetima egzistencijalističke krize država, ovaj ili onaj oblik tiranije kaosa postaje vrlo vjerojatan kao što nedavni slučaj Albanije pokazuje. Vlada, kao ova Predsjednika Georgea W. Busha jr.-a, koja se za pridobivanje glasova naprosto natječe lažima, upadljivom pokvarenošću, i prijevarama kao što je silovanje i pljačka američkog sustava Društvene skrbi, ili svaki vođa koji djeluje dramatičnim načinom, čak i za opće dobro ne pokušavajući voditi

⁴⁷ Treba priznati, Predsjednik Herbert Hoover nije prouzrokovao pad burze 1929., kojeg je naslijedio od gospodarske politike Andrewa Mellona i Calvina Coolidgea, no uspio je prepoloviti nacionalni dohodak SADA između listopada 1929. i ožujka 1933. Za to kasnije postignuće Hoover je primio doličnu nagradu svojim popularnim gubitkom položaja. Treba priznati, neke su vlade usvojile zakonske obaveze podrediti se pravilima takozvanog sustava neovisnih središnjih banaka. Međutim, ako SAD preuzmu vodstvo u raskidanju sustava sukladno svom vlastitom Ustavu, druge države ne bi pod tim uvjetima imale alternative nego spasiti vlastite glave brzim pristupanjem suradnji sa Sjedinjenim Državama.

relevantne i široke razumne dijaloge sa svojim pučanstvom, kao što sam ja pokušavao mnogo puta zadnjih desetljeća, ne ponaša se pametno. Dobro vodstvo vlada, ili pokušava vladati putem učinkovitog dijaloga s narodom, čak i kad se suoči s njegovim tvrdoglavim, bezumno smušenim otporom, radije negoli se povoditi prostodušnim, intelektualno površnim vrstama takozvanih "demokratskih" anketa popularnosti, jer one [ankete] onda igraju ulogu diktatora svojom jeftinom demagogijom, kao što je bio slučaj zloglasne Demokratske stranke (sofista) koja je izvršila sudsko umorstvo Sokrata.

Treba nam vlada koja ovim metodama konstruktivnog sokratskog dijaloga dobiva popularnu podršku čak i za široke i nagle reforme. Te metode su se koristile u svrhu dobivanja popularne podrške kod usvajanja prvog Američkog saveznog ustava. Takav pristup vladi postat će osnovicom popularne vladavine.⁴⁸ U protivnom slučaju, bez sokratskih dijaloga kao široke osnove političke metode vladanja, vlada pod uvjetima krize postaje pogubni sraz izraza volje umjesto razumnog načina savjetodavnog postupka, pa bi se od toga mogle očekivati najgore posljedice.

Prema tome, kad se brutalne mjere povezane s njemačkom vladom Brüninga nisu prestale primjenjivati, Hitlerov režim postao je gotovo neizbježiv. Ne samo da mora postojati dijalog s pučanstvom tek u formalnom smislu, nego vlada mora koristiti dijalog i tako razviti i usvojiti prave mjere kroz sudjelovanje pučanstva u istinskom dijalogu o stvarima koje su u dugoročnom interesu opće dobrobiti čitavog naroda, ne tek mjere koje uživaju sofističku vrstu trenutno "demokratske" podrške postojećih stranaka i klika.

Ako pravovremeno ne dođe do reformi koje sam upravo naveo, svaki trud očuvanja sadašnjeg sustava MMFa a isto tako i institucija neovisnog središnjeg bankarstva, donijeti će imploziju svjetskog fizičkog gospodarstva, i vjerojatno brzi silazak svijeta u cjelini u produljeni novi mračni vijek. To uključuje i propast naroda kao Kina i Indija, i to poradi toga što vlade tih zemalja vjerojatno još nisu zasada politički spremne pokušati shvatiti situaciju. Zbog toga i glede toga, potreban je relevantni uvodni dijalog bez kojeg dijalog kultura kao takav ne bi mogao uspijeti.

Stoga, ako se svijetu pruži prilika preživjeti nalet sadašnje, opće monetarno financijske krize i sloma, bit će to samo ako se provedu, i to pravovremeno, ovakve reforme koje sam gore naznačio. Ako se to ne dogodi morat ćemo onda odgoditi politički

⁴⁸ *Federalist Papers [Spisi federalista]*, na primjer.

uspješan dijalog kultura za dva do tri kasnija pokoljenja. Ako ne započnemo dijalog i ne upregnemo u ishod sve najvažnije teme, uključujući i predrasude koje pojedine skupine drže svetima i sve to takoreći ne stavimo na danje svijetlo, sadašnja civilizacija ne će iz ove krize izići živa.

Ako se sretniji odabir dogodi, kao što smo ovdje naznačili, onda iza toga postoje određene krajnje zanimljive reforme u načinu kako svijet razmišlja o gospodarstvu, koje će se morati dogoditi i to relativno brzo. U tom slučaju razuman svijet bi usvojio definiranje noosfere prema Vladimiru I. Vernadskom kao zaglavni kamen definicije fizičko-ekonomskih doktrina upravljanja i razvoja svih modernih gospodarstava. Da bi se provele neophodne spone povezivanja doprinosa Vernadskog i strukturnih odlika moderne političke ekonomije, moji vlastiti doprinosi utemeljenja savremene znanosti fizičke ekonomije bile bi prijeko potrebne.

Takav ishod bio bi mnogima šokantan, a način na koji bi se šok odrazio vidio bi se kad im svežanj proračunskih i drugih financijskih izvješća, koje bi možda držali u rukama, naglo ispadne iz drhtećih ruku na pod kao da se više nikad ne će podići. Vilice bi se razjapile. Oči zamutile. To je uistinu revolucija! Ah, ali ona je vrlo dobra, i već joj je odavno bilo vrijeme.

I zato započnimo ovu fazu rasprave s osnovima, koji predstavljaju prigodno stajalište s kojeg se može vidjeti stvarna vrijednost Franklin Rooseveltovog pristupa i potrebnog dodatnog prijelaza na ono što bismo s pravom mogli označiti kao reformu u stilu Vernadskog, reformu načina na koji moramo odrediti dugoročno gledište na buduće gospodarstvo planeta. Uporaba rada Vernadskog imat će, dokazano, jedinstvenu važnost u ostvarenju sad hitno potrebnog prijelaza s razdiobe na europsku i azijsku kulturu na nastajuću, neophodnu euroazijsku kulturu.

Dijalog kultura, počivajući na temeljima programa rada koji uzima u obzir sve ovo, mora funkcionirati kao forum općih preporuka razvoja prihvaćanja tog procesa napretka prema takvoj nastajućoj euroazijskoj kulturi, te bi onda tako udruženi napredak bio uzor oblikovanja politike dijaloga i sporazuma među suverenim državama.

Rekavši to, nastavljamo, uz pomoć pozivanja na rad Vernadskog, s najosnovnijim problemom na kojem sve počiva, a to je značajnost posebne, rijetko shvaćene naravi našeg ljudskog roda, njegovu značajnost u određivanju svakog kompetentnog gledišta na svijet i nacionalna gospodarstva danas.

Na putu ka globalizaciji

Ako usporedimo takozvani ekološki potencijal različitih rodova čovjekolikih majmuna i usporedimo te činjenice s proučavanjem uvijeta života čovjekolikog majmuna ili slično na ovom planetu u vremenskom rasponu poznatom kao "ledeno doba", planetarni potencijal za rod čovjekolikog majmuna, najbližijeg ljudskom brojao bi u milijunima pojedinaca. Danas, prema izvještajima, pučanstvo broji više od šest milijardi, približno tri decimalna reda veličine veće od oblika čovjeka koji bi naizgled približno odgovarao uvjetima čovjekolikog majmuna. Odakle razlika?

Imamo isto tako i proučavanja ljudskog stanovništva Zemlje koje seže u predhistorijsko doba, sa znakovitim poskokom u potencijalnoj napućenosti nakon Renesanse 15. stoljeća, koja se uzdigla iz pepela europskog mračnog vijeka 14. stoljeća (vidi Prikaz – *Rast ... pučanstva*).

Poslije te Renesanse, naročito nakon Westfalijskog ugovora 1648., sve do razvoja zadnjih četiriju desetljeća, postojalo je ubrzanje između inače asimetričkih demografskih modela dugoročnog porasta pučanstva i tendencija dolazeći iz Europe i Amerika u, na primjer, Aziju glede pratećeg poboljšanja fizičkog životnog standarda i dugovječnosti pučanstva.

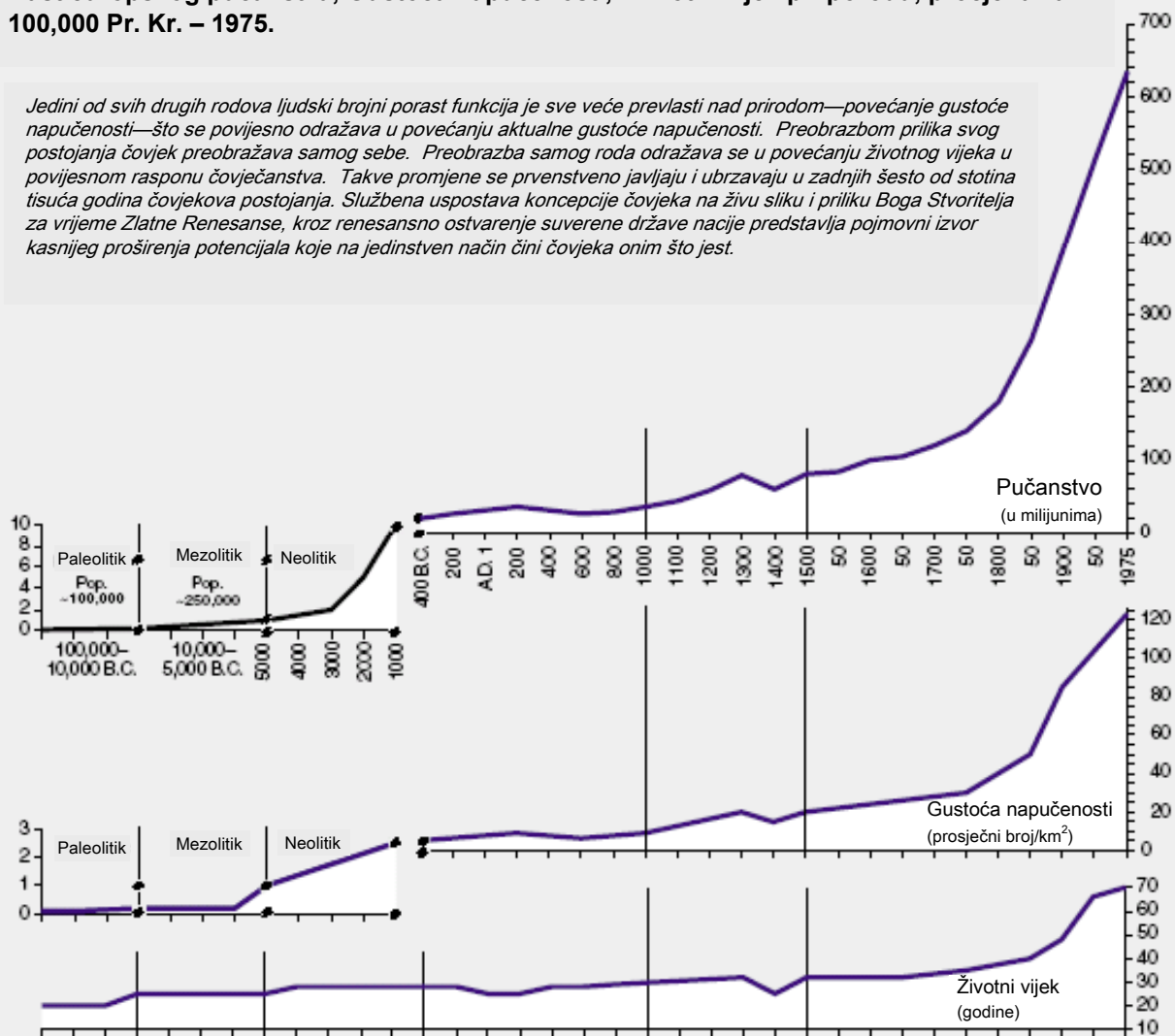
Ti podatci su asimetrični u više slučajeva značajnih za našu sadašnju tematiku fizičke ekonomije. Međutim, snažan dojam kojeg sirovi podatci izazivaju sam su po sebi dokaz velikog rasta potencijalne gustoće napućenosti ljudskog roda nakon promjene [gospodarske] politike povezane s nastankom moderne suverene države nacije 15. stoljeća i naglih promjena pod uplivom znanosti u proizvodnoj moći radne snage koje su započele pod utjecajem francuske takozvane dirigitirane [gospodarske] politike, sustav poznat u Francuskoj sredinom 17. stoljeća (vidi francuski pojam 'colbertiste' prema Jean Baptiste Colbertu i 'dirigiste').

Tek se zadnjih četrdesetak godina opća dugoročna tendencija preokrenula nadolje, slabo shvaćena tendencija koja će nadvladati jedno pripomognut, ugroženi, rast nekih dijelova svjetskog pučanstva na prilično brutalan način i to vrlo skoro. Odakle, pak dolazi dugi val ranije netto dobiti?

Kad razmotrimo dobre procjene i druge statističke poglede glede sastava svjetskog pučanstva prateći ga s prihvatljivom točnošću od najdavnije prošlosti, jedan skup činjenica glede karakteristike povijesne različitosti europskih i azijskih kultura postaje znakovit. (vidi Prikaz Pučanstvo svjetskih regija). Kroz čitavo ovo vrijeme europska civilizacija je pokativala relativno mnogo slabiju naseljenost od azijske. No ipak, moć

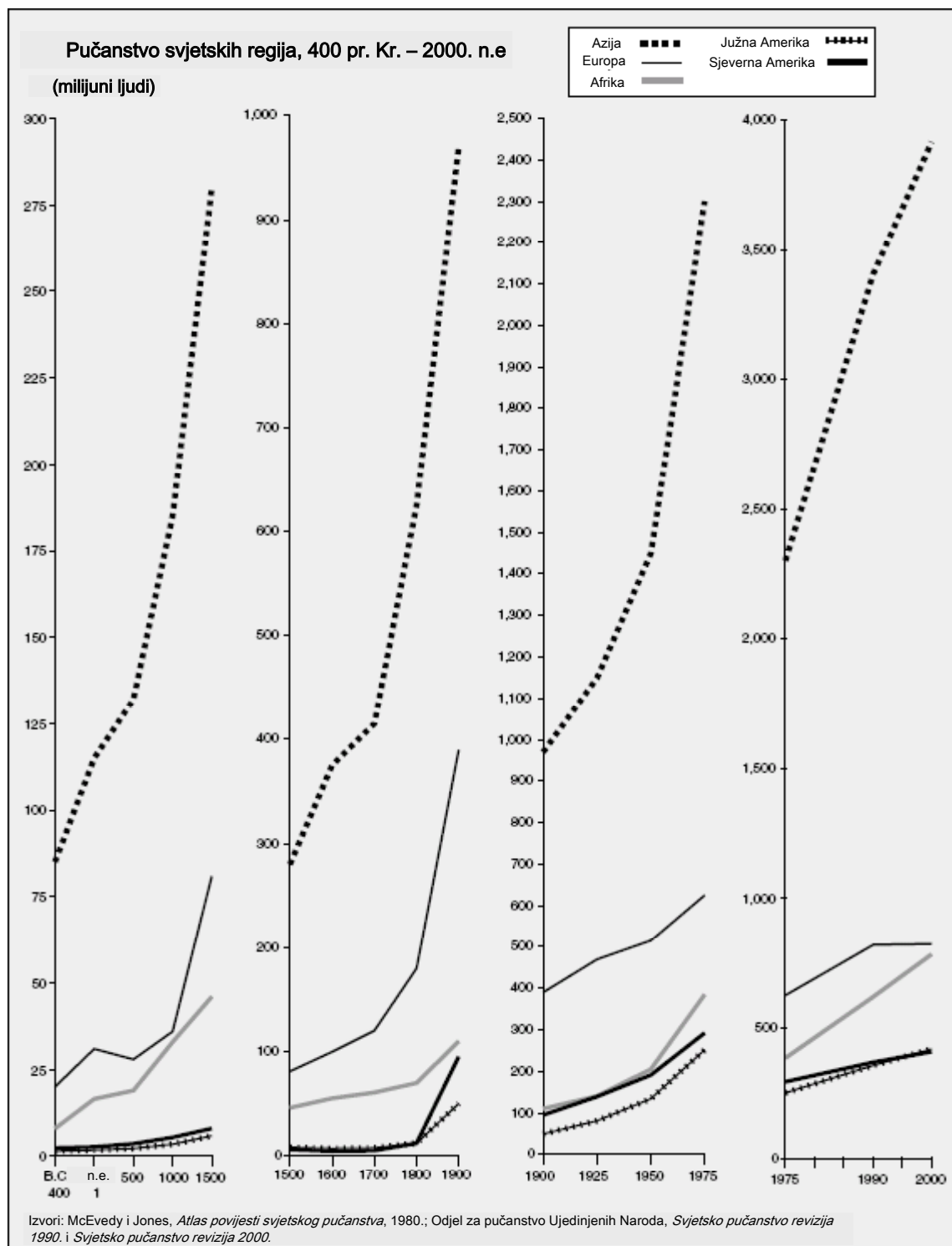
Rast europskog pučanstva, Gustoća napučenosti, i Životni vijek pri porodu, procjena za 100,000 Pr. Kr. – 1975.

Jedini od svih drugih rodova ljudski brojni porast funkcija je sve veće prevlasti nad prirodom—povećanje gustoće napučenosti—što se povijesno odražava u povećanju aktualne gustoće napučenosti. Preobrazbom prilika svog postojanja čovjek preobražava samog sebe. Preobrazba samog roda odražava se u povećanju životnog vijeka u povijesnom rasponu čovječanstva. Takve promjene se prvenstveno javljaju i ubrzavaju u zadnjih šesto od stotina tisuća godina čovjekova postojanja. Službena uspostava koncepcije čovjeka na živu sliku i priliku Boga Stvoritelja za vrijeme Zlatne Renesanse, kroz renesansno ostvarenje suverene države nacije predstavlja pojmovni izvor kasnijeg proširenja potencijala koje na jedinstven način čini čovjeka onim što jest.

Svi grafikoni temelje se na standardnim procjenama sastavljenim od postojećih škola demografije. Za točnost podataka sve škole kažu da su oni samo indikativni. Međutim, odabir mjerila vjerojatno poravnava lokalne ili povremene značajne varijacije, svodeći sve na sklop promjena koji je značajan neovisno o kvaliteti procjena i mjerila grafikona. Izvori: Za pučanstvo i gustoću napučenosti, Colin McEvedy i Richard Jones, *Atlas povijesti svjetskog pučanstva*, za životni vijek razne studije povijesne demografije.

Obratite pažnju na prekide i promjene mjerila

Iako uvijek manja od ukupnog azijskog pučanstva europska civilizacija pokazivala je jači rast potencijalne gustoće napučenosti u epohama Renesanse i Industrijske revolucije, što je prikazano u prvim dvjema sekcijama grafikona. "Kroz čitavo ovo vrijeme europska civilizacija pokazivala je relativno mnogo slabiju naseljenost od azijske. No ipak, moć koju je europska civilizacija iskazivala bila je veća naročito nakon jačanja Klasične grčke kulture negdje sredinom 7. stoljeća poslije Krista", piše LaRouche.

koju je europska civilizacija iskazivala bila je veća naročito nakon jačanja Klasične grčke kulture negdje sredinom 7. stoljeća poslije Krista. Revolucionarno povećanje moći po glavi stanovnika (*per capita*) europske civilizacije je drugi sklop činjenica prouzrokovan Renesansom 15. stoljeća, a njeni učinci su se mogli vidljivije zapaziti nakon Westfalijuskog ugovora 1648., koji je zaključio razdoblje vjerskih ratova u vremenu od 1492. do 1648. Te ratove u tom razdoblju (1492. – 1648.) započela je i njima upravljala Mletačka stranka Europe u svom ultramontanskom naporu uništenja reformi koje je Renesansa 15. stoljeća uvela.⁴⁹

Tijekom zadnjih četrdeset godina dugoročni se trend rasta u europskoj kulturi uopće a najistaknutije u modernoj europskoj kulturi preokrenuo na relativnu štetu za europsku kulturu a na relativnu a zato i aktualno varljivu prednost nastajućih snaga Azije.⁵⁰

⁴⁹ Moj odabir prekretnica i trendova zasniva se na metodama Leibnizovog računa, na primjer Gaussovog otkrića putanje asteroida radije nego na suvremenim statističkim linearnim metodama nažalost uobičajene, ali koja urođeno navodi na krivo mišljenje. Ove prve oslanjaju se na prikazivanje onog što će se moći promatrati, dok potonje ističu ono što se već promatralo. Ova potonja, Friedmanova metoda, kao što je Joan Robinson rekla je *post hoc ergo propter hoc*. Prva metoda mjeri budućnost. Izvođenje zaključka iz druge uobičajeno je a svojstveno nepouzdanu kadgod se treba razmotriti neka kriza u svom napredovanju.

⁵⁰ Pomak prema ultramontanizmu na mletački način, nakon uloge Georgea Shulza 1971. i 1972. godine u razaranju Bretton Woods monetarnog sustava, pripremao je put uništenju agroindustrijskih sustava upravljanih znanošću kako Europe i Amerika tako i Japana, kroz proces kojeg sad uobičajeno nazivamo "globalizacijom". Učinak toga bila je pljačka i pad pod stečaj domaćih gospodarstava Europe i Amerika, a to se provodilo mletačkim metodama poznatim po postupcima koji su doveli do propasti i pada Europe u novi mračni vijek u 14. stoljeću. Zajedno s tim došlo je do pomaka zaposlenja iz Europe i Sjeverne Amerike u područja jeftine radne snage u Aziji i Srednjoj i Južnoj Americi. Povijesni europski primjeri tog bezuvjetno genocidnog modela svijeta mogu se vidjeti u Svetoj ligi, kojom su rukovodili Mleci, i s njom povezanih Križarskih ratova 13. stoljeća koji su doveli do genocidnog, novog mračnog vijeka iz sredine 14. stoljeća, a to se slikovito može vidjeti u primjeru Biche-a i Mouche-a iz Kuće Bardi. Time obuhvaćene posljedice primjene europskog srednjovjekovnog modela ultramontanizma na svijet danas, sadrže privremeni, varljivi učinak značajnog poboljšanja nekih dijelova azijskog pučanstva kroz pljačku i dapače upropaštenje velike mase siromaha Azije i Amerika. To se naziva "globalizacija", a neke zavedene duše Euroazije misle da to koristi Aziji jednostavno zato jer sve dosad odbijaju shvatiti vlastite dugoročne prilike u kojima se nalaze.

Znamo da ljudsko biće, pojedinac pripadnik bilo koje lokalne kulture na planetu pokazuje jednaki potencijal dostignuća, na primjer dostignuća doseljenika u europsku kulturu koji su vidljivo više motivirani u postizanju stvaralačke i druge odličnosti od relativno samozadovoljnijih članova društva u koje su ti doseljenici došli. Sva ljudska bića imaju iste sposobnosti u tom pogledu. Značajne različitosti potencijalne odlike ponašanja su kulturne. Isto proučavanje pokazuje isto tako da spuštanje dijela pučanstva na nižu razinu spušta razinu morala i sposobnost korisnih dostignuća te određene kulture u cjelosti.

Korijen relativne, dugoročne povijesne nadmoćnosti europske kulture leži u njenom ozračju grčkom Klasičnom kulturom, onom što je povjesničar Friedrich Schiller označio moralnom i drugom superiornošću stajališta primjerenog Klasičnog lica, Solona iz Atene nad moralno žaljenja vrijednom, dekadentnom kulturom Likurgove Sparte.

Jezgra problema vidljiva je u ponašanju prema relativno siromašnijim dijelovima društva s kojima se manje ili više kategorički postupi kao s ljudskom stokom. Čak i kultura, koja zbija veći dio mase pučanstva u gomilu (*stado*), no čija je zamisao naravi čovjeka suprotna pojmu stalne klase ljudske stoke, kao što je bilo u SADu nakon Lincolna pa do nedavna, ima moralnu nadmoć te se kroz kulturni utjecaj, koji iz tog proizlazi, pretvara u razmjerno veliku, potencijalnu fizičku nadmoć, kao što je Renesansa 15. stoljeća sa središtem u Italiji pokazala eksplozijom znanstvenog i kulturnog napretka, čije je središte bilo u Francuskoj u doba Colberta i kroz različite odsudne vidove u povijesti SADA.

Uzmimo slučaj prijašnje relativne nadmoći SADA nad Europom uopće a naročito tijekom primjerenog razdoblja od Predsjedništva Abrahama Lincolna sve do Franklina Roosevelta. Siromasi Europe koji su prebjegli u SAD zbog ekonomskih i društvenih prigoda, preobrazili su se nakon jednog do dva pokoljenja u stvaralački plodonosnije, produktivnije stanovnike nego da su te porodice ostale u Europi.

Razlog tome je posebna narav čovjeka, naročito oblik slike o samom sebi koju je čovjek zadobio potaknut od društva čiji je bio tipični pojedinac pripadnik. Ovo nagoviješta moguću katastrofu u Aziji, čak i u onim državama koje se počinju razvijati u relativno velike nove svjetske sile, koja se može spriječiti samo ako se slika čovjeka, odraz uvjeta života velike mase siromašnih, poboljša i pomakne s razine jeftine radne snage na intelektualno prosvjetljenu, stvaralački inovativnu masu stanovništva. Ta zadaća bjelodano postaje odsudni problem u

sklopu svake globalne rasprave o dijalogu kultura.

Busha, jr.-a i njegove posade u američkom Predsjedništvu.

Doseljenici iz Azije u Seattleu, Washington. "Znamo da ljudsko biće, pojedinac pripadnik bilo koje lokalne kulture na planetu pokazuje jednaki potencijal dostignuća, na primjer dostignuća doseljenika u europsku kulturu koji su vidljivo više motivirani u postizanju stvaralačke i druge odličnosti od relativno samozadovoljnijih članova društva u koje su ti doseljenici došli."

Važno je stoga naglasiti da je odvratni spektakl koji je europska civilizacija pravila od sebe naročito u zadnjih četrdeset godina ne služi Aziji na čast nego radije dokaz je načina na koji se europska civilizacija svojevremeno sramotila i izopačila podnoseći ponovno oživljavajuću globalnu tiraniju modernog oblika Mletačke stranke. Uistinu, najjači pojedinačni dokaz kojeg se može iznijeti o kulturnoj i moralnoj dekadenciji američkog stanovništva danas je činjenica da je taj narod mogao kolektivno biti toliko besraman i, navodno, izabrati ili još gore prihvatiti izbor Georgea W. Busha jr.-a za Predsjednika. Često se kaže da one (ljude ili države) koje bogovi žele uništiti, prvo ih pretvore u lude. Globalizacija je ludilo. Predsjednik Bush je uistinu lud.

Ova razmatranja čiji sam sažetak upravo dao sadrže dva velika problema koje treba postaviti pred svaki kompetentni dijalog kultura. Koja je narav čovjeka? Kako ćemo omogućiti društvu da se očisti od kulturne natruhe koja prihvaća poniženje velikih masa ljudi na status potrošne ljudske stoke? Ova pitanja, a tako bi i Vjersko društvo prijatelja[†] vjerojatno željelo postaviti ta pitanja, ključ su određivanja korijena moralne pokvarenosti SADa, koja se vidi u nazočnosti Georgea W.

[†] 'Religious Society of Friends', Kvekeri—"Početci Društva mogu se naći u 17. stoljeću u Engleskoj, u vremenu kad su mnogi ispitivali ustaljena vjerovanja tog doba. George Fox (1625-1691) nije našao odgovore na svoja pitanja ni u jednoj crkvi tog vremena. Iz njegove potrage došla je duhovna poruka, koja se proširila na veliki dio zemlje i koja je imala za posljedicu osnivanje Vjerskog društva prijatelja".

Potencijalna relativna gustoća napućenosti

Kako ćemo definirati ovaj faktor kulture na univerzalni način, na način relevantan za sve dijelove našeg planeta?

Vernadski daje posredno odgovor na ova pitanja u bitnoj ali malo široj mjeri. Moja vlastita otkrića na području fizičke ekonomije, pozivajući se na Leibnizov rad, u vrijeme negdje od 1958. do 1962., dodatni su ključ u rješavanju ostatka pitanja kojeg je doprinos Vernadskog posredno postavio na tu temu. Počinjem sa određenim bitnim razmišljanjima svog vlastitog rada. Ograničit ću svoje izvješće ovdje na sažetak određenih najbitnijih svojstava s težištem na tehnički najnezahtjevnija razmatranja koja se trebaju uzeti u obzir i biti jača podrška uvida u srž odsudnih doprinosa Vernadskog o načinu organiziranja svjetskog gospodarstva i njegovog upravljanja u ovoj fazi evolucije našeg planeta.

Osnovna vrijednost koja daje funkcionalnu osnovicu moje metode fizičko-ekonomskog računovodstva, *ne* uključuje pojam novca kao vrijednosti koju treba uzeti u obzir u definiciji ekonomije kao fizičkog procesa. Samo bitne fizičke vrijednosti uzimaju se u obzir kao primarni faktori fizičko-ekonomskog vida ciklusa kao takvog. Novac, kojeg suverena vlada treba proizvesti, pustiti u opticaj i kontrolirati, ja definiram i uglavnom obrađujem u njegovoj *normalnoj ulozi u zdravom obliku modernog društva*, kao konačni ishod fizičko-ekonomskih odluka i srodnih djelatnosti proizvodnje i raspodjele unutar oblika, manje više reguliranog od vlade, [oblika] ustroja nacionalnog i

svjetskog gospodarstva poznatog vodećim ekonomistima, Hamiltonu, Friedrichu Listu i Henryju C. Careyju pod imenom *Američki sustav političke ekonomije* američkih Predsjednika Washingtona, Abrahama Lincolna, Franklina Roosevelta i nekih drugih.

Europski doseljenici stižu u njujoršku luku u 20. stoljeću.. "Siromasi Europe koji su prebjegli u SAD zbog ekonomskih i društvenih prigoda, preobrazili su se nakon jednog do dva pokoljenja u stvaralački plodonosnije, produktivnije stanovnike nego da su te porodice ostale u Europi".

Zašto trošiti snagu ugađajući prijedlozima izgradnje ovjekovječenog oblika anglo-holandskog liberalnog oblika svjetskog sustava sad u svom zadnjem stadiju, ustvari zastarjelog, pro-feudalističkog novčanog sustava u vrijeme kad moramo stvoriti sasvim različit novčani sustav, koji pretpostavlja drugačiji temelj na fizičko-ekonomskoj osnovi? Zašto pokušavati uvjeriti prekooceanski brod da poleti u geostacionarnu putanju oko Zemlje?

Započinjem ovaj kratki pregled bitnih sastojaka fizičko-ekonomske koncepcije Američkog sustava, s *gustoćom napučenosti*. Nju definiramo kao članove porodičnih kućanstava uzimajući njihov broj *po četvornom kilometru ukupnog raspoloživog teritorija i teritorija nastanjenog određenim prebivalištima i određenim fizičkim djelatnostima članova tih kućanstava*. Uspoređujem potrošnju potrebnu uzdržavanju tih kućanstava s fizički djelotvornim prinosom rada članova tih kućanstava. Prvenstvena mjerenja koju treba izvršiti su *usporedba prinosa rada tih kućanstava s razinom potrošnje cijelog društva istih proizvođača potrebnih uzdržavanju tih kućanstava a i [uzdržavanju] samog društva u kojem žive*. Proizvodi trebaju zadovoljiti postojeću kvalitetu tih načina proizvodnje i broje se *proizvedenim prinosom*, koji se kasnije mjeri *po glavi i po četvornom kilometru određenog teritorija koje ta kućanstva nastanjuju i*

djelatnostima povezanih s njihovom funkcijom u društvu, i što je najvažnije, njihovog udjela u određivanju odlika gospodarskog ciklusa.

Posebna zadaća (izražena nakana) proizvodnog ciklusa mora biti povećati netto,

fizički određene, proizvodne moći radne snage po glavi i po četvornom kilometru istovremeno povećavajući razinu životnog vijeka unutar tog stanovništva. Ovaj pojam daje podlogu pripremnoj fazi procesa koncepcije potencijalne relativne gustoće napučenosti po glavi i po četvornom kilometru. Središnji pojam je da kvaliteta života kućanstva, koja poboljšava omjer proizvodnje na potrebno povećanje potrošnje ne smije pasti nego se mora poboljšavati protuentropijski.⁵¹

U prvoj aproksimaciji u pedagoškom smislu, primarni ciklus mjerenja je raspon od vremena kad kućanstvo potroši proizvod sve dok konačni čin

potrošnje ne proguta konačni proizvod proizvodnje. Ovo potonje je točka gdje se proizvedena roba povuče iz gospodarskog ciklusa proizvodnje.⁵²

Na ostalu proizvodnju, kao onu povezanu uz proizvodnju međuproizvoda (poluproizvoda), trebamo gledati kao na proizvodnju i potrošnju unutar ciklusa proizvodnje netto "konačnog" prinosa. Drugim riječima, dodati poluproizvod konačnom u proračunu nacionalnog prinosa često je, barem djelomično, dvostruko računanje, naročito nakon porasta utjecaja pokoljenja tako zvanih baby-bumera.⁵³

⁵¹ U skladu s ranijom opaskom sadašnja uobičajena uporaba izraza *entropija* i *negativna entropija* odnosi se na učinke a ne na fizičke zakonitosti. Za razliku od toga *protuentropija*, kao Keplerova definicija gravitacije, odnosi se na samoodržavajuću univerzalnu zakonitost koja prouzrokuje određene učinke. Život i stvaralačka spoznaja su prirodno izrazi učinka neprekidne zakonitosti promjene, to jest protuentropije.

⁵² Ovu je stipulaciju potrebno istaknuti kao predostrožnost od prijevara pseudo-znanstvenih dogmi kao što je pojam da je gospodarski proces "proizvodnja robe po robi".

⁵³ Gospodarska praksa i praksa upravljanja baby-bumera naginje samo prema kratkoročnom okviru takozvane "sada generacije", čije vrednote obično zamjenjuju ekonomske vrijednosti s brzim seksualnim i sličnim zadovoljenjima društva koje se povodi užitkom [pleasure society]. Takvo društvo

Troškovi poluproizvoda apsorbirani su u sveukupnom počinjenom trošku unutar ciklusa i to u trošku konačnog prinosa. Uporaba zamisli "dodane vrijednosti" pomaže statistički ispraviti potencijalno nesuglasje ali ga u biti ne otklanja, jer bi trošak pripisan proizvodnji poluproizvoda, naročito u financijskom određivanju cijene, mogao biti ili značajno previsok ili značajno niži glede uzajamnog odnosa pribavljanja robe da bi se održala potrebna ravnoteža netto tehnološki usmjeravanog rasta konačnog prinosa po glavi. Slučaj proizvodnje urođeno zastarjelih sastavnih dijelova, kao konjske bičeve za automobile samo je jedan primjer raznih načina na koji se važne grješke u pretpostavkama mogu pojaviti.

Bolje je razmišljati u fizičkim radije nego monetarnim izrazima o *omjeru kapitala* poluproizvoda i konačnog proizvoda, odnoseći se inače prema poluproizvodu kao kapitalnom faktoru troška u sistematskom ciklusu kao cjelini. Važno je u tome da trošak treba odrediti u odnosu na stope tehnološkog napretka i s tim u vezi poboljšanja stope proizvodnje radije nego metodama financijskog računovodstva koje su manje ili više indiferentne u tom smislu. Moramo izbjegavati računovodstvene metode koje nažalost naginju tome da ih se koristi kao zamjenu za ozbiljne napore oblikovanja gospodarske politike.

Između tih dviju krajnjih točaka dolazi do proizvodnje međuvrijednosti. One uključuju *osnovnu gospodarsku infrastrukturu, koja se približno mjeri izrazima po glavi i po četvornom kilometru, i kapitalu za sam proizvodni ciklus*. Te dvije klase poluproizvoda svrstavaju se u razred stvaranja kapitala i mjere se u godinama korisnog fizičkog života. U prvoj aproksimaciji pravilna mjerila stvaranja kapitala su u svojoj biti sljedeća.

Počinjemo rasponom od rođenja do zrelog čovjeka ili jednako vrijedne funkcionalne zrelosti novorođenog člana društva. To je najkorisnija jedinica mjerenja u određivanju *kapitalnih ciklusa*, a i sama je kapitalni ciklus. Zanima nas usporedba korisnog fizičkog života kapitalnog poboljšanja infrastrukture ili proizvodnje sa standardnim razdobljem ulaganja prikazanih

je moderni oblik kulture "kruha i igara" Rimskog carstva. Suprotno tome, ne samo da je stvaranje kapitala dugoročno nego čak i sam proizvodni ciklus velikog broja proizvoda ovisi o međuciklusu, od začetka proizvodne linije do početka prodaje proizvoda. Stoga oni smatraju poluproizvod konkurencijom konačnom proizvodu te naginju prema suludim pojmovima poticanja prodaje poluproizvoda na uštrb opsežnije raspodjele konačnog proizvoda o kojem ovisi združeni prihod svega skupa.

razvojem djeteta od djetinjstva do gospodarski funkcionalne zrelosti odraslog čovjeka. Funkcionalna pretpostavka je da bi stopa netto povećanja proizvodne moći trebala odgovarati kako poboljšanju standarda života unutar kućanstava tako i međusobnom približavanju jednako vrijedne dobi završetka školovanja nekom optimumu, kao valjanom izgledu za budućnost SADA danas, dobi završetka školovanja u 25. godini života za visokokvalificiranog stručnjaka.⁵⁴

Sve u svemu, uzevši ovaj kratki pregled kao pozadinu, postoje dva vida procesa, ugrubo opisana na taj način, koja se tiču onog što ću sad istaknuti o koncepciji noosfere koju je Vernadski razvio.

Jedan je vrsta poboljšanja same biosfere koja povećava proizvodni potencijal određenog područja, a taj potencijal se može mjeriti po (ljudskoj) glavi i četvornom kilometru radije nego nekim drugim mjerilom.

Drugi je kvalitativni i količinski razvoj dijela same noosfere koji je u prvoj aproksimaciji proizvod spoznajnih radije nego bioloških funkcija/sastojaka kumulativnog stvaranja fosila[†] na planetu.

Općenito je pravilo, koje se već podrazumijeva u portretu istog subjekta od strane Vernadskog, da stopa povećanja korisnih fosila noosfere treba biti veća od stope za fosile biosfere, dok razvoj biosfere, po četvornom kilometru treba napredovati.

Pogonska sila ovog potonjeg omjera su spoznajne (noetske) moći svojstvene čovjeku pojedincu. Obje te stope zajedno mogu se izraziti kao jedna, kad uzmemo u obzir činjenicu da je svojevrijem poboljšanje biosfere, po četvornom kilometru, proizvod povećanja produktivnosti ostvarene ljudskom stvaralačkom moći.

Navedeno razmatranje o ekonomiji gledano s fizičkog radije nego monetarno-

⁵⁴ Da ne bi neki čitatelji doživjeli šok ovom idejom gdje predlažem graničnu vrijednost rastu dobi završetka školovanja, umoljavam ih da obrate pažnju na razliku između znati i učiti. Primjer toga dao sam u svojoj ranijoj diskusiji slučaja ideja zakonitosti, kao onih Arhimeda, Gaussa i drugih. Proživljavanje odsudnog eksperimentalnog iskustva otkrića zakonitosti, radije nego učenje izravno povećava moć učenikovog uma, radije nego nadajući se da se takve moći mogu pojaviti, poput osmoze, ako izložimo učenika natapanju litanijama pukog učenja. Potonje je kolosalno neučinkovito i mora, po svojoj naravi proizvesti na koncu više neuspjeha nego uspjeha. Često sam ukazivao na djelo pok. profesora Lawrencea Kubieja **Neurotično izobličjenje stvaralačkog procesa** [*Neurotic Distortion of the Creative Process*] i druga djela kao tumačenje načelne naravi te osobnosti.

[†] Tu se misli na 'fosile' u smislu Vernadskog i njegovih biogeokemijskih noetskih fosila nastalih radom ljudskog uma (spoznaje) i ljudskih ruku.

financijskog stajališta, približuje se koncepciji koju sam razvio pred više od pola stoljeća a nazvao sam je *potencijalna relativna gustoća napućenosti*. Taj izraz mi se čini u praktičkom doseg u industrijskih inženjera ili takvih tehničara u proizvodnom procesu, dok s druge strane ima dublji smisao višeg stajališta važnosti, specifično Riemannovsko gledište procesa kojeg oblik proizvodnje modernog gospodarstva izražava.

Kineski seljak radi na način koji su njegovi pradedovi koristili. "Siromašni možda ne će izgubiti svoju ljudskost pod takvim očajnim prilikama, no oni doista izgube dobar dio svog potencijalnog razvoja kao ljudska bića. Podnošenje takvih uvjeta, u ime tradicionalnih vrednota, najpogubniji je izvor slabosti svake kulture".

U biti, na danom određenom području potencijalna produktivnost čitavog pučanstva vezana uz to područje, izražena demografskim izrazom, pokazuje u jednu ruku razvoj procesa proizvodnje uključujući stanovništvo kao pripadajuću radnu snagu, no postignuta razina uspješnosti rada ovisi o razvoju tog područja uključujući proizvodne kapacitete i dostupne usluge u kojima se ova djelatnost odvija.

U konačnoj raščlambi, tu je uključeno čovječanstvo, odnosno njegovo upravljanje svim onim fizičkim procesima važnim ljudskom životu i poboljšanju potencijalne relativne gustoće napućenosti čovječanstva na ovom planetu. Glede toga, gledište s višeg stajališta na uvjete života ljudi na ovom planetu danas, podiže rad Vernadskog i njegovu koncepciju noosfere s ograničenijeg područja odabranih primjena znanstvenog istraživanja, na, pod sadašnjim nastajućim planetarnim uvjetima, prijeko potreban odlučujući faktor svake gospodarske prakse, kojeg vlade i važne ustanove trebaju ozbiljno uzeti u obzir.

Mjerilo promjena koje unapređuju željeni ishod je *protuentropija* određenih sadašnjih [gospodarsko-političkih] mjera u praksi.

Naznačeni čimbenici se svi vrte oko jednog središnjeg pitanja, naravi čovjeka kao spoznajnog (to jest noetskog) bića, odvojenog od i iznad životinja. Ključna odlika je moć stvaranja hipoteza, kako ju je Platon odredio u svojoj zbirki Sokratovskih dijaloga. U onoj mjeri u kojoj postoji ustroj društva oko uloge te stvaralačke funkcije, jedinstvene ljudskom pojedincu, i u onom stupnju u kojem je čovjek pojedinac, član društva uopće potaknut njegovati i pripomognuti u njegovanju i korištenju tog specifičnog stvaralačkog potencijala u sebi, to će gospodarstvo prosperirati te će to onda poticati poboljšanje fizičkog blagostanja ljudi toga društva.

Stoga potiskivanje spoznajnog razvoja velikog omjera stanovništva, uobičajenim načinom, prouzrokuje smanjenu sposobnost razvoja stanovništva u cjelini, uključujući i relativno "privilegiranije" slojeve. Siromašni možda ne će izgubiti svoju ljudskost pod takvim očajnim prilikama, no oni doista izgube dobar dio svog potencijalnog razvoja kao ljudska bića. Podnošenje takvih uvjeta, u ime tradicionalnih vrednota, najpogubniji je izvor slabosti svake kulture.

Prema tome, cilj promjena u razradi samog procesa proizvodnje mora očit biti učinak potrošnje proizvoda. Prihativši to kao gotovu činjenicu, način na koji se taj učinak postiže mora isto tako i u vezi s tim značiti isticanje razvoja ljudske odlike u ulozi ljudskog bića u procesu proizvodnje. Ljudi koji, na primjer, zaziru od fizičkog rada imaju sklonost podcijeniti važnost isticanja procesa rada na njegovanju spoznajnog faktora, ili sklonost otupiti taj faktor u radu i životu radnika.⁵⁵

Nastavit ćemo potonji smjer rasprave o ulozi ljudskih stvaralačkih moći u gospodarstvu kad to proučavamo sa stajališta koncepcije noosfere Vernadskog, nakon što završimo jednu drugu stvar o ekonomiji, koju moramo sad razmotriti. Radi se o funkcionalnoj razlici između monetarnog sustava srednjovjekovnog tipa, sadašnjeg prevladavajućeg oblika svjetskog monetarno financijskog sustava danas, i modernog monetarnog sustava čija je razrada jedinstvena dvoma izvornim ustavima SADA 18. stoljeća.⁵⁶

⁵⁵ Na primjer: "Nemoj prigovarati, ti glupi tikvane, budi sretan da uopće imaš ikakav posao".

⁵⁶ Prvi je bio Proglas nezavisnosti 1776. godine, u kojem je funkcionalno ustavno načelo bilo protu-

Moderna novčana ekonomija

Rast produktivnosti koji nastaje unutar granica pojednostavljenog portreta fizičke ekonomije kojeg sam gore naveo, osvjetljuje osnovicu stvarnog oblika dobiti—*oblik fizičke radije nego monetarno financijske dobiti*, gdje bi ovu prvu mogli isto tako izraziti kao granicu *društvene zarade* koja se ostvaruje unutar djelatnosti gospodarstva koje sam gore opisao kao grubu skicu osnovnih sastojaka fizičke ekonomije. Ta društvena zarada je različita od fiktivnog oblika koji se računa kao financijska zarada, a ona se standardnim financijsko računovodstvenim postupkom svodi na čisto feudalističku fikciju monetarno financijskog sustava. Savremena financijsko računovodstvena praksa oslanja se i danas na taj sustav.

Nema ništa lošeg u dobrom financijskom računovodstvu, naročito ako je pošteno. Računovodstvo je očito potrebno u modernom gospodarstvu, naročito u gospodarstvu gdje ubojice kao grabežljiva momčad Enrona pobjesne po uzoru na dinastičke spletke porodice Bush. Unutar zakonite prakse tog načina računovodstva problemi obično nastaju pod maskom usvojenih fikcija čije postojanje i učinke lakovjermi ili jednostavno nepažljivi čitatelji previdi. Kvalitativno ozbiljnija vrsta pogreške nastaje kad stanoviti knjigovođe, kao profesor Milton Friedman, pripadnik uistinu pro-sotonskog Mont Pelerin kulta pokojnog Friedricha von Hayeka, paradiraju kao ekonomisti a samo su, u svom najgorem izdanju, financijski knjigovođe koji se uvelike oslanjaju u svojim doktrinama i ponuđenim zaključcima na znanje stvarne ekonomije koje je manje od nule.⁵⁷

Lockeijevska specifikacija "traganja za srećom" uvedena od krugova oko Benjamina Franklina a oni su je usvojili iz Gottfried Leibnizovog rada *Novi eseji o ljudskom razumijevanju*. To je bila suprotnost dogmi Lockeja o "vlasništvu" koju su Antonin Scalia, pomoćni sudac Američkog Vrhovnog suda i drugi izrodi uveli pod zaštitnim znakom "vrijednosti vlasnika (dionica)", protu-ustavni pojam u izravnom prekršaju bjelodane nakane odredbe "opće dobrobiti" u Uvodu Saveznog ustava. Zato da bi pripomogao takvim prijevarama kao svojim vlastitim pojmom "vlasništva", fanatik protu-pravičnosti Scalia uveo je suludu dogmu u mletačkom stilu ugovornog zakona, dogmu "teksta".

⁵⁷ Kulturni uzor von Hayekovog Mont Pelerin društva bio je zloglasni Bernard Mandeville, bjesomučni gnostik s religijskim uvjerenjem u tezu "privatni poroci, javni probitak". Von Hayekov suučesnik Friedman izrazio je svoje štovanje tom istom nizozemskom božanstvu u jednom intervjuu u travnju 1980. s televizijskim voditeljem Philom Donahueom. Tijekom tog intervjuja Friedman je predlagao legalizaciju prometa drogama kao "ekonomsko dobro". Friedman je svoju karijeru

Unatoč tome, ne smijemo dozvoliti računovođama, poštenim ili ne, razrađivati sustav kojeg koriste u svom zanatu. Umjesto toga profesija računovođa mora prilagoditi svoje standarde rada povjerenom zadatku kojeg Ustav i funkcije vlade određuju kao ciljeve i standarde koje treba primjeniti pri razradi i održavanju računovodstvenih sustava. Prema tome, jedan je od današnjih problema, naročito pod suludom vlasti sadašnje Busheve administracije, što imamo vrlo malo ekonomista stručno sposobnih davati računovođama standarde koji podvrgavaju njihove postupke povjerenom zadatku i koje onda moraju poštivati. Čak i oni koji su stručni ne mogu, pod sadašnjom suludom vladavinom Predsjednikove Izvršne zgrade i raznim vrelima utjecajnih mišljenja, djelovati učinkovito. Čak i bez dodatnog tereta šupljoglave administracije, taj problem pokušati definirati razumne standarde današnjoj računovodstvenoj praksi ne može se riješiti bez svrgavanja vladavine sadašnjeg vladajućeg financijsko monetarnog sustava.

Glede početaka današnje popularne novčane teorije sljedeće pojašnjenje veoma je hitno u ovom kriznom vremenu.

Nakon svojih originalnih otkrića u znanosti fizičke ekonomije jedno sam se vrijeme u razdoblju od nekoliko godina nakon 1950. zadubio u važna proučavanja. Pratio sam tragove povijesti novca i financijskog računovodstva od razdoblja postanka lihvarstva u sustavu zakupa zemlje u drevnoj južnoj Mezopotamiji, kroz trgovinu između Mezopotamije i Hetita i poslije toga trgovinu, koja se promišljeno (za naše moderne znanstvenike) vodila putem sustava kamenih pločica pisanih klinastim pismom (radije nego na pergamentu koji se mnogo teže sačuva). Pločice su služile kao fakture i moglo bi ih se smatrati modernim u svojoj nakani i uporabi. Imajući na umu te ispitane uzorke drevnog društva, pratio sam tragove postanka europskog novčanog sustava putem kanala razvoja postupaka kao u [feničanskom] Tiru i velikom lihvarskom središtu delfijskog kulta, pa razvoja u rimskom sustavu koji su bili neprestana osnovica većine europskih novčanih sustava. Zanimao sam se i za moderne oblike koji su se javili nakon dvostrukog knjigovodstva u modernom

sumnjivog tipa ekonomiste započeo kao student računovodstva, gdje je Arthur Burns počeo raditi na njegovoj preobrazbi, kao poljupcem, u takozvanog ekonomistu. Gđa Joan Robinson s Cambridgeškog sveučilišta rezimirala je Friedmana prilično točno kao ekonomistu *post hoc, ergo propter hoc*. Kao opunomoćeni savjetnik ekonomskih niš-koristi poput Predsjednika Richarda Nixona i guvernera Arnolda Schwarzeneggera, Friedmanovo gospodarstvo savjetodavstvo neki bi pronicljivi komentator mogao prevesti u "vratimo se u kameno doba".

društvu od njegovih urođeno anakroničnih početaka u *feudalnoj praksi* mletačke financijske oligarhije, razvoj koji je izgleda nastao u kasno predrenesansno srednjevjekovno feudalno doba u stoljećima ultramontane vladavine.⁵⁸

Potreba snošljive vrste novčanog gospodarstva koje djeluje kao dodatak modernoj fizičkoj ekonomiji nastaje kao nusproizvod posebne naravi čovjeka kao jedinstveno stvaralačkog roda, kod kojeg se stvaralaštvo, kao što Vernadski definira *noetsko* načelo, nalazi u suverenoj odlici čovjeka pojedinca.⁵⁹ Stoga, prijenos stvaranja bogatstva u svom toku kroz društveni proces zahtijeva sredstvo koje će pripomoći određenim funkcijama unutar procesa na poseban način povezan s institucijom novčanog sustava kojeg stvara država. Pravilna funkcija općeg upravljanja novcem u modernom društvu je regulirati tok proizvodnih djelatnosti i potrošnje na način koji će unapređivati optimalnu stopu one vrste rasta koja se može ostvariti samo kroz poticanje uporabe i razvoja suverenih individualnih stvaralačkih moći pojedinaca. No da bi se ispunila ta funkcija, stvaranje i tok novca mora se regulirati, prvenstveno mjerama države, i spriječiti da taj idiot, novac, ne odluta luđačkim pravcima po svom vlastitom urođeno neljudskom nahođenju, kojeg obično prepoznajemo kao lihvarovu pohlepu.

Aksiomska odlika zla urođenog savremenim populariziranim verzijama feudalnih ili čak i drevnijih dogmi glede pojma novca, je pretpostavka da novac ima stanovitu istinsku fizičku, ili barem moralnu, moć, naravno pravo na lihvu, koje bi s pravom trebalo djelovati kao fizičko načelo stvarnog gospodarstva. Taj pojam novca kao "prljave lakome zarade" je nešto na što se treba gledati čak kao na urođeno sotonsko po svojoj naravi. Lošu reputaciju novca glede toga opravdava činjenica da je Mandeville, inače šaroliko gadan tip očito lošeg osobnog

⁵⁸ Sustav dvostrukog knjigovodstva, povezan s Medicijima, znanstvenici obično pripisuju ranijem razvoju sustava Kuće Bardi.

⁵⁹ Ovo ima veliko značenje na odsudnu sistematsku slabost, na koju sam se ranije osvrnuo, u razmišljanjima Sovjetskog sustava. Materijalistička dogma, čiji tipični primjerak odiše relativno najjačom aromom Engelsovog "materijalizma", poriče postojanje spoznajnih procesa koji dijele čovjeka od čovjekolikih majmuna, jer se time [namjerno] potiče nepovjerenje prema 'inteligenciji'. Zbog toga su vojno-tehnološke mogućnosti Sovjetskog sustava, gdje stvaralačke moći pojedinca, kao na primjer Vernadskog, ili mog pokojnog prijatelja Probiska Kuznjecova, nisu mogle biti izvrgnute preziru, bile društveni čimbenik koji je postao glavni izvor strateške snage Sovjetskog sustava i odsudna baština Rusiji današnjeg vremena.

morala, pogodio u cilj tvrdeći da novac, kako ga opisuje anglo-holandski izdanak mletačke tradicije, uistinu ovisi o nečem gadnom van stvarnog svijeta, o nekoj vrsti "Maxwellovog zloduha"[†], za kojeg se može sumnjati da dolazi iz samog pakla, koji prema Mandevilleu, von Hayeku, Friedmanu i drugima nagrađuje nacionalno poticanje poroka javnim probitkom.

Međutim, funkcija novca, kakva bi trebala biti u modernom gospodarstvu države nacije i u odnosima između takvih gospodarstava, mora biti toliko različita od funkcije novca u drevnom i srednjevjekovnom sustavu, ili u izražajima mletačkog novčanog sustava u modernim gospodarstvima, koliko se čovjek razlikuje od majmuna. Ne postoji stvarno zakonito pravo koje propisuje stanovitu kamatnu stopu kao prirodno lihvarsko, zakonito svojstvo novca samog po sebi.

Danas imamo, kao što možemo vidjeti na primjeru sustava MMFa nakon 1971., u biti nastavak srednjevjekovnog sustava monetarno financijskog lihvarstva, sadašnji međunarodni monetarni sustav, koji je čista kopija, i uglavnom je izravni nastavak srednjevjekovne ultramontane tradicije, i to je dominantni, stvarno feudalistički oblik monetarno financijskog sustava našeg planeta danas.⁶⁰ Kao posljedica oživljavanja moći mletačke financijske oligarhije krajem 15. stoljeća, i pomakom glavnih djelatnosti oligarhijskog sustava u obliku anglo-holandskog liberalizma sustava Mletačke stranke 18. stoljeća, imamo sljedeću smrtonosnu ironiju u današnjem svjetskom gospodarstvu kao cjelini.

Kao združeni ishod jakog utjecaja Renesanse 15. stoljeća, Westfalijskog ugovora i rođenja vodećeg protivnika anglo-holandskom liberalnom sustavu a to je Američki sustav političke ekonomije, imamo sljedeći proturiječni oblik suvremenog vladajućeg svjetskog sustava danas. Taj problem ima svoju povijest koja sadrži sljedeće najznačajnije točke.

Nakon proturevolucionarnih promjena u američkom gospodarstvu i MMFu pod ovlaštenim utjecajem takvih osoba kao George Shultz iz Nixonove administracije 1971. i 1972., sadašnji fatalno bolešću nagrižen anglo-holandski liberalni sustav, a ne američki sustav kojeg dopušta izvorna nakana Američkog saveznog ustava,

[†] Maxwellov zloduh je imaginarni stvor, kojeg je matematičar James Clerk Maxwell stvorio da bi opovrgnuo Drugi zakon termodinamike.

⁶⁰ Doista, funkcija međunarodnih zajmova sustava MMFa nakon 1971., sustava Bechtelovog Georgea Shultza i drugih, ima istu vrstu dobrohotnog učinka za zaduženike koju si i majmun može osigurati kod zamke za majmune malezijskog seljaka. Bankar pojede zaduženičku državu za večeru.

predstavlja svjetski sadašnji vladajući monetarno financijski sustav. Međutim, Sjedinjene Države mogu se u svakom trenutku pozvati na načela Američkog sustava političke ekonomije uzidana u Savezni ustav, kao što ja predlažem da učinimo, te bi onda nastalo stanje sukoba između dva svjetska sustava, jedan ponovno oživljeni američki sustav i protivnički anglo-holandski liberalni monetarno financijski sustav. Glavne povijesne ironije tih raznih stvarnih i potencijalnih konfiguracija su sljedeće.

Značenje Klasične Renesanse 15. stoljeća sa središtem u Italiji bio je razvoj modernog oblika suverene države nacije, kroz nagli povratak k ostavšini Platonove Klasične Grčke i odbacivanje većine ukrasa i pompe rimskog carskog nasljeđa i njegovog mletačko-normanskog srednjovjekovnog ultramontanog nasljednika.⁶¹

Oživljenje mletačke moći u zadnjim desetljećima 15. stoljeća i kasnije, stvorilo je stanje u kojem je, s jedne strane oblik društva, moderna suverena država nacija (zajednica opće dobrobiti), zasnovana na načelu općeg dobra, došla na scenu zajedno s valom znanstvenog i tehnološkog napretka kroz neprekinuti utjecaj Renesanse 15. stoljeća, čak i nakon nazadovanja u razdoblju od kraja 15. stoljeća pa do Westfalijskog ugovora 1648. Međutim, oživljenjem moći mletačke financijske oligarhije, srednjovjekovna, monetarno financijska praksa postala je izazov a često je i prevladala nad novim nastajućim svjetskim političkim poretkom suverenih država nacija.

Ishod je bio dvojni svjetski sustav urođeno imperijalističkih (t.j. ultramontanih) monetarno financijskih sustava, koji vuku korijene iz drevnih i srednjovjekovnih političkih i kulturnih oblika društva, te suprotstavljajući se tome institucija moderne suverene države nacije, koja se zasniva na privrženosti znanstvenom i kulturnom napretku u ime opće dobrobiti.

Dakle, nakon 1776. najveća prijetnja elementu Mletačke stranke, tj. financijskom oligarhijskom elementu svjetske moći bila je činjenica da je Američki sustav političke ekonomije bio glavna ustavna paradigma

⁶¹ Trag razvoja zamisli modernog suverenog oblika europske države nacije vodi bezuvjetno do Karla Velikog, a taj se proces borbe za njen razvoj nastavio preko cara Fredericka II (Hohenstaufena). Neposredni prijedlog Dante Alighierija, kako o talijanskom nacionalnom jeziku i njegovoj uporabi, tako i njegova *De monarchia*, bio je najznačajniji izravni prijedlog modernog države nacije sve dok ga nije zamijenila *Concordantia catholica* Nicholasa od Kuze i njegov niz djela koja su utemeljila modernu eksperimentalnu znanstvenu praksu, kao njegova *De docta ignorantia*. Prve moderne države nacije bile su Francuska Louisa XI i Engleska Henryja VII, sljedbenika revolucije Louisa XI.

moderne suverene republike, suverene države nacije. Američki Ustav, kao paradigma moderne suverene države nacije, opetovano je prijetio, naročito za vrijeme Predsjedništva Abrahama Lincolna i Franklina Roosevelta, povesti pobunu država koje bi se okupile i donijele prevagu ujedinjenoj svjetskoj moći i utjecaju nad nagonski ultramontanom oblikom Mletačke stranke čije je središte postao anglo-holandski liberalni sustav.

Ribar moli za milost pred mletačkim duždom. Sadašnji svjetski monetarno financijski sustav je zakržljalo udo "tog izopačenog anakronizma, tog u biti legendarnog krvopije Drakule iz mračnih i odvratnih ruševina naše povijesne prošlosti".

Zapažljive su reforme u stilu Američkog sustava gospodarske politike Njemačke, Rusije, Japana i drugih koje su nastale kao reakcija na stvarnost koju je predstavila Američka stoljetna izložba 1876. u Filadelfiji, kao i primjetljiva opasnost, koju su u Europi kao i financijskoj oligarhijskoj fakciji unutar SADA nazirali, da bi vodstvo Predsjednika Franklina Roosevelta za vrijeme ratnog razdoblja od 1939. – 1945., te Rooseveltova izgradnja Bretton Woods sustava, značilo širenje i učvršćenje Američkog sustava političke ekonomije putem političkih mjera podrške oslobođenju svjetskih kolonija i njihovoj uspostavi kao suverenih država nacija.

Glede toga, iskoristili su smrt Predsjednika Franklina Roosevelta, uz pomoć suučesnika Predsjednika Harryja Trumana, i otpočeli puštanjem zloduha nuklearnog i prokolonijalističkog ratovanja time što su postavili osnovicu budućeg prevrata ostavštine Rooseveltovog gospodarsko političkog poretka. Taj prevrat je doživio primjenu

svojih najodsudnijih i najvažnijih svojstava u vrijeme od 1971. – 1982., to jest u doba kad su na dužnosti Američkog Savjetnika za nacionalnu sigurnost bili Henry A. Kissinger i Zbigniew Brzezinski. Sastavni dio tog truda uništenja ostavštine Franklina Roosevelta bilo je provesti asimilaciju važnih elemenata nacističkog sustava u sustav, koji je kasnije postao poslijeratni NATO savez, kao i na druge važne položaje uz pomoć krugova oko zloglasnog Allena Dullesa. Sadašnji režim Predsjednika Georgea W. Busha predstavlja sadašnje stanje dozrijevanja tog ogavnog, tridesetgodišnjeg nastojanja.

U današnje vrijeme protu-američka politika poslijeratne (poslije 1945.) Mletačke stranke dosegla je točku krize, u kojoj takozvani "poslije-westfaljski" sustav svjetske vlade (na pr. "globalizacija") ima nakanu iskorijeniti zadnje ostatke ne samo samog Američkog sustava nego i postići uspostavu i konsolidaciju sustava de facto Mletačke stranke, imperijalnu svjetsku vladu, koja bi svojim činovima kao ovi sadašnje Europske Komisije, preobratala svaku reformu koja ima svoj trag u velikoj Renesansi 15. stoljeća. Američkom domoljubu, prema tome, postojanje takvog sustava unutar naših državnih granica ima isto značenje kao i izdaja. Takav pothvat, ako uspije u svojoj nakani, osigurao bi izravni pad čitavog planeta u odulji mračni vijek čitavog čovječanstva, iz kojeg bi neizbježno malo koja postojeća nacija ili narod izašli u prepoznatljivom obliku.

Na taj način sadašnji svjetski monetarno financijski sustav predstavlja u načelu poslijefeudalni anakronizam, i nesnošljivu opasnost civilizaciji u cjelini, ako se nastavi. No međutim, u međuvremenu, taj odvratni nesklad, taj izopačeni anakronizam, taj u biti legendarni krvopija Drakula iz mračnih i odvratnih ruševina naše povijesne prošlosti, taj monetarno financijski sustav u stilu Mletačke stranke, utjelovljeni je oblik prevladavajuće ideologije većine postojećih vlada i važnih međunarodnih ustanova. Taj parazit i bolest gospodari našim gospodarstvima i vlada našom nacionalnom kulturom i životom kao parazit iznutra.

Unatoč tome naši ekonomisti i računovođe regularno se klanjaju pred oltarom tog poganskog čudovišta koje vrebata nad državama i narodima danas. Ti bogoslovi tradicije Mletačke stranke žele rastumačiti gospodarstvo i izgraditi gospodarsku politiku naše republike u bogoljubivoj službi tom Moloku savremenog monetarizma.

Druga odlika koju treba ponovno istaknuti je što puko postojanje tog monetarno financijskog sustava danas nije samo po sebi i u sebi povijesni anakronizam koji ljudima siše krv. On je postao sastavni dio naših sustava vlasti i gospodarstva u toliko

mjeri da domadar ne može više nastaviti živjeti ako se ne otarasi svog parazita.

Unatoč tome većina naših sadašnjih bezumnih ekonomista i računovođa nastavlja tumačiti kako SAD i svjetsko gospodarstvo rade ili bi trebali raditi u skladu s posebnim interesima tuđinske relikvije feudalizma koja nema nikakve snošljive funkcije unutar uspješnog oblika modernog gospodarstva.

To znači da moramo odbaciti tu besmisleni doktrinu, takozvanu teoriju koja se podučava u većini naših sveučilišta i drugih važnih mjesta danas. Moramo osloboditi svoje političke vođe tog tuđinskog monetarističkog sukuba koji im sad nagriza mozgove. Što je još važnije, moramo osloboditi sebe da bi zdravi oblik gospodarstva ili oblikovanja gospodarske politike postao dohvatljiv uz pomoć iskorijenjivanja svakog kontrolnog sustava misli koji nastoji tumačiti gospodarstvo u obliku slobodnog optičaja novca putem takozvanih "neovisnih središnjih bankarskih sustava" ili tome slično.

Put ka regulaciji, kreditu i kapitalu

Svraćam vam sad pažnju izravno na razradu gospodarske politike mjera opće gospodarske regulacije, kredita i kapitala, unutar države i između njih. Te stvari nisu ni u kojem slučaju periferne dijalogu kultura. One su pitanje života i smrti za većinu svjetskog pučanstva danas.

Da bi obrazloženje bilo što je moguće jednostavnije: *načelo gospodarske regulacije koje vrši vlada je ustvari sljedeće:*

Započnimo s regulacijom cijena. U pripremnom navodu o tome osvrnut ću se na relativne novčane cijene. Međutim, obrazloženje glede načela zasniva se ne na aktualnoj novčanoj cijeni nego gleda na te probleme sa stajališta fizičke cijene.

U konačnici, nakon što smo razumno uzeli u obzir potrebne privremene kratko- i srednje-ročne prilagodbe, cijena fizičkog kapitala potrebnog za primjenu u proizvodnji stanovite količine i kvalitete proizvoda ne smije pasti iznad razine kod koje je cijena robe, određena u fizičkom smislu, manja od potreba pokrića stalne proizvodnje robe i održavanja [proizvodnje], zamjene i sve naprednijeg razvoja *fizičkog kapitala potrebnog za održanje i poboljšanje te količine i kvalitete prinosa kroz dugoročne kapitalne cikluse.*

Ta razina uključuje i trošak održanja kućanstava aktualnih i budućih radnika sa standardom fizičkog dohotka dosljednog ne samo radu koji se od njih očekuje nego i uvijek rastućoj općoj kulturnoj razini potrebnoj za stanovništvo u cjelini. Cijena same robe mora isto tako uključiti troškove svoje proizvodnje za održanje kućanstava poduzetnika i ključnih službenika, kao i

primjerenu potporu vladi i osnovnoj gospodarskoj infrastrukturi o kojoj ovisi rad tih poduzetništva.

Ta i srodna razmatranja određuju osnovnu crtu procjene što bismo mogli nazvati *poštene (fer) cijene*. Iz toga bi onda izgleda izašlo ako, u načelu, cijena nije *poštena* onda je *kriva*. Dugoročno ovo mora postati namjeravani i ostvareni učinak.

Međutim nije jednostavno doći do kvalitete i količine kratko- i srednje-ročnih traženih svojstava u podudarnosti s isporukom namjeravanog dugoročnog rezultata. U vezi s tim tu su razmatranja koja svijet i njegove nacije moraju pojedinačno uzeti sada u obzir. Možda ih se netko drugi već periferno dotaknuo prije, no ona su sada od odsudne važnosti, i moramo se na njih usmjeriti, kao što činim to sada, na sasvim nov način, a to je u svijetlu praktičkog dubljeg smisla koncepcije noosfere Vernadskog za sadašnje određivanje politike.

Rosa Luxemburg je bila možda jedini kompetentni ekonomist među socijalističkim ličnostima ranih desetljeća prošlog stoljeća. Ona je odbacila djetinjastu popularnu pretpostavku da je nastanak "imperijalizma" bio zakonit proizvod razvoja industrijskog kapitala. Umjesto toga prepoznala je imperijalizam tog doba kao odraz uloge međunarodnih financijskih zajmova.

U dugoročnom smislu svako prisilno sniženje cijena nacionalnog proizvoda ispod razine poštene cijene je koliko bezumno

toliko i nemoralno. Ali—*doista veliki ali*— postoje određene uvjetne vrste dopustivih *kratko- do srednje-ročnih iznimaka*, čak i potrebnih iznimaka ovom pravilu, u relativno kraćem vremenskom razdoblju. Da bih pojasnio ovu misao započeh sada s donekle važnim, kojiput čudnim informacijama koje se mogu činiti nevažnim, kao slikovitim primjerima iz povijesti ovog problema oblikovanja politike. Nakon tog kratkog dijela pedagoški korisnog zadirkivanja mogućih čitateljevih predrasuda o tom predmetu, da bismo razvili diskusiju o tom specijalnom području u opuštenijem tonu svratit ću nam pažnju na srž stvari koje sam upravo opisao u općem smislu. Kao što ću ovdje sažeto prikazati, stvari nisu baš tako jednostavne kao što ih je čak i većina takozvanih stručnjaka naučila shvaćati. Nimalo tako!

Kojiput, države su bile prisiljene odabrati, na način gdje je njihov slobodni odabir igrao ulogu u oblikovanju politike, sniženje cijena koje su dobivale za svoju robu i plaće ispod razina *poštene cijene*, kao što je to Kina radila i radi te tako vodi svoju politiku već približno četvrt stoljeća.

Tu je politiku Kine i nekih drugih zemalja u razvoju Preobraženski, nekad poznati sovjetski ekonomist iz 1920. – 1933., nazvao *socijalistička primitivna akumulacija*. U njegovim djelima to je značilo izgradnju sovjetskog industrijskog razvoja u tim godinama i možda malo poslije, kroz prijenos dijela fizičkog kapitala, koji se mogao ostvariti po tadašnjim svjetskim cijenama unutar sektora poljoprivrede, na industrijski sektor. To se moglo izvršiti putem instrumenata kao relativnih cijena poljoprivrednih proizvoda plaćenih za domaću potrošnju ispod razine izračunate relativne razine *poštene cijene* za netto isplatu poljoprivrednom sektoru u to vrijeme. Danas u Kini tako koriste jeftinu radnu snagu u proizvodnji robe za prodaju na svjetskim tržištima da bi se prikupila napredna tehnologija kao fizičko kapitalno ulaganje za Kinu jedno pokoljenje u budućnosti.

Izraz *primitivna akumulacija* kako ga je rabio Preobraženski koristila je u sličnu svrhu Rosa Luxemburg⁶², najpametnija i

⁶² Gledišta Rose Luxemburg na gospodarsku narav imperijalizma još uvijek imaju aktualnu važnost za povijesna proučavanja ljudi odgovornih za oblikovanje politike danas. Ona je bila jedina vodeća socijalistička osoba koja je shvatila ludost šepertljivih pokušaja Lenjina i socijalističke demokracije objasniti "imperijalizam". Potonji su se latili objašnjenja s krajnje nekompetentnih pretpostavki da je on pojava širenja industrijskog kapitala, dok je ona, a kasnije i Herbert Feis, stručnjak američkog Ministarstva unutrašnjih poslova, pokazala da korijen modernih gospodarskih oblika imperijalizma leži u području međunarodnih financijskih zajmova, kao što se

najdarovitija socijalistička ekonomistica ranog 20. stoljeća. Preobraženski je koristio pojam *socijalističke* primitivne akumulacije da bi razlikovao poriv za takvu sovjetsku politiku od uloge primitivne akumulacije u praksi imperijalne financijske politike o kojoj je Luxemburg pisala. Inače, problem kojeg je opisao na taj način nije bio niti specifično sovjetski niti svojstven gospodarstvima smještenim, prije 1989., među države sa socijalističkim ustavom. To je svakidašnji izazov, a često i prijetnja, s kojom su se suočavala gospodarstva zemalja u razvoju, čak i prije radikalnih promjena 1971. – 1972. u svjetskom monetarnom sustavu.⁶³

Nemoguće je shvatiti bilo što važnog o gospodarskim odlikama odnosa između Europe i bivšeg (i ustvari sadašnjeg) kolonijalnog svijeta bez da upadnemo usred borbe mišljenja i ratova, čija je središnja odlika to isto pitanje primitivne akumulacije.

Pogledajte na temu primitivne akumulacije sa stajališta predstavljenog mojim radovima. Svoja dugogodišnja, razvijena gledišta u vezi toga značajno sam proširio i inače usavršio svojim nedavnim polaganjem sve veće važnosti na definicije noosfere Vernadskog.⁶⁴ To nas prilično

nanovo može vidjeti u divljačkom načinu rada MMFa i Svjetske Banke nakon 1971. – 1972. Ti problemi imperijalizma i međunarodne financijske oligarhije, kao što ona obrađuje navedena odsudna pitanja na koja sam upućivao ovdje, odsudne su točke povijesne rasprave određivanja izazova u definiranju načina pravičnosti euroazijske politike danas. Umjesto određivanja problema prema otrcanim ideološkim kategorijama strateških sukoba 20. stoljeća, dijalog mora skupiti izvorni materijal koji se odnosi na sve i svako najvažnije iskustvo, naročito u 20. stoljeću, kao sastojke dijaloga o unutarnjem kulturnom iskustvu Azije u tom stoljeću. To mora dobiti posebni naglasak u obradi navodnih ideoloških pitanja usađenih u ostavštinu današnjeg iskustva nasljeđenog kroz zadnjih stotinu godina i više.

⁶³ Angloamerički interesi (uglavnom), kao oni povezani s operacijama vođenim iz kuće 120 Broadway na Manhattanu, gdje je George Shultzov otac bio zaposlen, nastojali su iskoristiti svoj utjecaj na svjetsko trgovanje proizvodima, među ostalim, stanovitih ruskih seljaka (*kulaka*) kao probitačni način tjeranja mlade Sovjetske Republike u stečaj. Da bi porazio tu stranu nakanu i njene domaće posljedice, Preobraženski je predlagao programe koji bi usmjerili značajan dio poljoprivrednog dohotka u industrijski razvoj. Prisilno smanjenje vrijednosti indijske rupije u razdoblju od 1967. – 1970. samo je jedan, ali veoma važan, primjer sličnih načina kako su se zemlje u razvoju bile prisiljene braniti, često neuspješno, često protiv volje ali neizbježno, u poslije Franklin Rooseveltovskom anglo-američkom svijetu.

⁶⁴ Moje zanimanje i sklonost prema mom tadašnjem znanju o radu Vernadskog, naročito na području definiranja života (na pr. za razliku od objašnjenja Oparina i drugih) potiče iz razdoblja

izravno vodi, kao što moj osvrt na slučaj Kine daje naslutiti, problemu oblikovanja nacionalnih politika glede financija i regulacije, ključnih odlika svakog kompetentnog vođenja dijaloga kultura. Proučavanje aktualnih područja iznesenih na vidjelo objašnjenjima na pr. Rose Luxembourg i Preobraženskog glede primitivne akumulacije, natjeralo bi nam pažnju na, još uvijek korisni, veći skup općih načela iznimne važnosti prošlom i sadašnjem oblikovanju nacionalnih politika u cjelini, i udovoljenju izazova novih glavnih trendova već u tijeku za zajednicu surađujućih suverenih država nacija.⁶⁵

Nastavimo zato tu temu i obradimo je od vrha do dna.

Svako kompetentno znanstveno proučavanje ekonomije mora staviti težište pažnje na bitnu različitost čovjeka od životinje. To se može slikovito vidjeti rastom ljudskog pučanstva našeg planeta od milijuna mogućih nastanjenika roda čovjekolikih majmuna na planetu pa sve do milijardi danas. Različitost je posljedica faktora koji ne postoji ni u jednom rodu nižem od čovjeka, a to je moć *postavljanja hipoteza* koja je temelj razvoja europske civilizacije od Talesa, Solona Atenjanina i Pitagorejaca. Platonova zbirka dijaloga kodificirala je tu moć u svrhu boljeg razumijevanja.

Svojstvena, odgovarajuća odlika postojanja ljudskog roda je povećanje proizvodne moći ljudskog rada, po glavi i po četvornom kilometru. To povećanje nastaje i samo može nastati kao plod postavljanja hipoteza što u svojoj biti ukazuju Platonovi Sokratski dijalozi.

U svakodnevnim razgovorima o gospodarstvu, korisno znanstveno pojašnjenje može se naći u raspravama o granici dobiti koju pripisujemo poboljšanoj tehnologiji. Objašnjenja te vrste često su u praktičnom smislu približno točna. Samo kad

1941. – 1949. Moje sadašnje isticanje fizičko ekonomskog dubljeg smisla rada Vernadskog za obnovu ruskog gospodarstva kao glavnog temelja euroazijskog razvoja, poprma za mene bjelodanu, vodeću, praktičnu važnost za svijet danas. Još jače uvjerenje o tome došlo je i mojim povezivanjem s Probiskom Kuznjecovim i njegovim radovima krajem prošlog stoljeća.

⁶⁵ U komparativnim ekonomskim proučavanjima upliva Karl Marxove i srodnih doktrina glede stvarnosti država koje obilježujemo kao "države sa socijalističkim ustavom", ključ usporedbe takozvanih kapitalističkih gospodarstava s takozvanim socijalističkim leži u poimanju načina na koji se obrađuje funkcija profita, filozofski i u praksi. Niti uobičajene akademske i druge obrade tih dvaju [gospodarstava] ne pokazuju kompetentnu pronicavost u način aktualnog stjecanja profita, već samo kako se on vadi iz ukupnog prihoda. S mog stajališta znanosti fizičke ekonomije, takva teškoća ne postoji. Vidi daljnju obradu u tekstu.

slijedimo trag važnih određenih tehnoloških poboljšanja sve do konstrukcije određene jedinstvene eksperimentalne naprave za dokazivanje načela, kao što Riemann definira jedinstvene eksperimente tog značenja, možemo pronaći mjesto tehnološkog poboljšanja na način prikladan dokazivanju određene teorije.

Ovaj se razvoj ostvaruje unutar misaone cjeline koja već predstavlja samorazvojni svemir. Sa stajališta radova Vernadskog o noosferi, taj se razvoj čini kao samorazvoj i uzajamni razvoj triju kategoričkih, ali u biti uzajamno djelujućih oblika fizičkog postojanja, svako od njih znano sa stajališta metode odsudnog eksperimenta, a to su *abiotsko*, *biotsko* i *noetičko područje*. Svako od tih triju je razvojno područje (područje u razvoju) kao što na to ukazuje dobro poznati Heraklitov aforizam. Čovjek je svojevoljno samorazvojan, za razliku od rodova sa čvrstim ograničenjima (kao što svaki i svi niži rodovi spadaju u tako određeni rod). On živi od uzajamnog odnosa sa svakim i svim od tih triju područja. Moderno saznanje pokazuje da je, kao što je Heraklit tvrdio a Leibniz definirao "najbolji od svih mogućih svjetova", da ništa ne postoji u svemiru osim svojstva promjene koje ima takvu *protuentropijsku* značajku.⁶⁶

U svrhu slikovitijeg prikaza te koncepcije opće zakonitosti razvoja, razmotrimo sljedeće primjere.

Prema najbolje zabilježenim izvorima znanja dosad, opća slika je da je Sunce počelo svoje postojanje kao jedincati predmet koji se okretao velikom brzinom, i prema Keplerovom objašnjenju počeo odbacivati masu u disk koji ga je okruživao. Taj disk je vjerojatno razvijao polariziranu plazmu u kojoj su se kasnije stvarale više frakcije iz osnovne smjese Sunčevog sustava prema Mendeljejevim periodičnim tablicama. Ti elementi su se stvarali pod uplivom radijacije Sunca na to područje. Materijal u tom području diska prošao je onda kroz "frakcionu destilaciju" i tako zauzimao predodređene putanje gibanja s harmoničkim odlikama

⁶⁶ Entropija kao i negativna entropija je ustvari posljedica a ne uzrok. Protuentropija označuje zakonitost koja stvara svoje svojstvene posljedice. Slično tome, ne-euklidske geometrije su tek modificirani oblici Euklidove geometrije, dok protueuklidska geometrija Gaussovog učitelja Kästnera, kao i [geometrija] Riemanna predstavlja oživiljenje univerzalne fizičke zakonitosti, izvedene izravno iz klasičnog pojma *moći*, povezane s pozadinom fizičke zakonitosti pitagorejske znanosti Platona i Keplerovih izvornih otkrića u astrofizici, i metodi Leibnizovog otkrića stvarno infinitezimalnog, proturedukcionističkog računa koji se podudara s univerzalnom fizičkom zakonitosti najmanjeg djelovanja. Riemannova fizička geometrija je bogatije razvijen izražaj shvaćanja te koncepcije.

kako je Kepler to procijenio. Kao što je Gauss tvrdio, svojstva putanje odredila su kondenzaciju materije koja se gibala tom putanjom u gotovo većinu planeta i pridruženih mjesečeva. Iznad toga, svemir je kao cjelina isto tako samorazvojno područje. Prema tome, tom svemiru znanost nije prvenstveno stvar čvrstih, određenih predmeta nego procesi promjene u skladu sa zakonom koji upravljaju stvaranje ponajprije viših, a možemo čak reći i "revolucionarnih" odlika novih fizičkih stanja unutar svemira u cjelini.

Koja je dob tog svemira? U biti to postaje glupo pitanje. Kako netko može mjeriti dob karakteristično Keplerovsko-Riemannovog procesa van kojeg ništa ne postoji, proces kojeg je Einstein zgodno opisao kao konačan ali neograničen? Prema tome, kakvim zamislivim mjerilom možemo mjeriti apsolutno temeljnu stopu reakcije, ili konstantnu mjeru vremena, pomoću mjerila, kao na primjer *a priori* mjerila, izvan samostojećeg razvojnog procesa unutar tog svemira? Suprotno gnosticima, Stvoritelj živi *unutar* vječne istovremenosti sustava, kojeg sam ovdje opisao kao sustav odnosa izraženih funkcijom živih riječi. Taj potonji jedini je svemir kojeg možemo eksperimentalno znati, kao što se to podrazumijeva u tvrdnjama Filona protiv Aristotela, a isto tako posredno protiv Klaudija Ptolomeja. Prema tome, ograničivši raspravu na stvarnost, promjene stanja unutar kvalitativno samorazvojnog svemira trebale bi nam dati odabrane granice kojima se znanost bavi. Važna misao koju treba istaći je da je čak i tobožnji abiotski svemir, kojeg živeći Stvoritelj aktivno nastanjuje, i sam samorazvojni svemir koji prolazi kroz posredno utvrđeni poredak kvalitativnih promjena ontološkog stanja.

I tako, kako se ta neprekinuta slika sve više pojavljuje pred našim očima, vidimo da je naš planet prošao unutarne promjene faze svog stanja, a sve unutar evoluirajućeg Sunčevog sustava. Taj proces je ostavio iza sebe fosile, kako ih je metoda Vernadskog opisala, stvorene u prijašnjim fazama. Oni sadrže među ostalim ono što smatramo raspoloživim mineralnim resursima čovječanstva o kojima moderno gospodarstvo u velikoj mjeri ovisi.

Metode, koje Riemann povezuje s pojmom *jedinstvenog eksperimenta*, primjenjene na rad kao što su djela Louisa Pasteura i njegovih sljedbenika, uključujući i samog Vernadskog, određuju postojanje fizičko eksperimentalnog područja živućih procesa i fosila koje njihovo djelujuće postojanje proizvodi. To područje je biosfera, bez koje nastanjivost ovog planeta za ljudski život ne bi postala izvediva.

Ista metoda jedinstvenih eksperimenata određuje klasu fosila koji nastaju jedino sintetičkim moćima postavljanja hipoteze, a

to su moći uma suverenog čovjeka pojedinca. Fosili su akumulacija koju možemo u prvom trenutku shvatiti kao tragove stopala napretka noosfere.

Ta tri tako određena područja višestruko su spojena u Riemannovom smislu, ali na način gdje čovječanstvo stoji do živućeg Stvoritelja i unutar tog jedinog svemira koji postoji. Nijedna osoba bistre glave koja postoji unutar ovog, jedino postojećeg svemira kojeg znamo, ne može imati nikakve razumno prihvatljive sumnje o mudrosti završnih rečenica prvog poglavlja Mojsijevog **Postanka** o naravi čovjeka kao i žene. Ovo što sam napisao o čovjeku i ženi temelj je pravog ljudskog znanja. Takva koncepcija čovječanstva, čovječanstva tako smještenog, jedini je razumni pojam značenja izraza eksperimentalno provjerenih univerzalnih fizičkih zakonitosti. To je temelj svega dostojnog imena znanosti i Razuma.

Uz nedavne razvoje događaja na našem planetu dosegli smo točku kod koje se više ne možemo pouzdati na ono što se u prošlosti često zvalo "darežljivost prirode". Ne možemo više pretpostaviti da će planetarni abiotski i biotski procesi, kao što su nekad mogli postojati bez pomoći čovjeka, biti dovoljni održavanju ljudskog pučanstva koje se širi i napreduje. Već smo dosegli točku, kod koje bi jednostavno obuzdavanje širenja broja ljudskog pučanstva bila gora reakcija tom nastupajućem navodnom ograničenju, nego provođenje većine budnih sati, danju i noću, svih pojedinaca u njihovim plodnim godinama pareći se da bi porodili još više pojedinaca. Jedino razvoj uvjeta i kvalitete života ljudskog pojedinca može nas opremiti da udovoljimo izazovu prividnih granica nametnutih sadašnjim nadolazećim prilikama u našem odnosu prema područjima abiotske domene i biosfere. Moramo se sada obvezati razvitku opskrbljivanja abiotskim resursima i resursima biosfere, o kojima rastući i bolji ljudski život ovisi.

Ovaj upravo navedeni uvjet odražuje se na području političke ekonomije kao doadatni faktor fizičkog troška koji se mora posredno zadovoljiti, kao sve veći dio poslovičnih "troškova prodane robe" na svakom dijelu ovog planeta pa prema tome diljem čitavog planeta.

Ovdje spoj neuspjeha da se postigne uravnoteženi razvoj čitavog pučanstva raznih azijskih naroda, na primjer, i razorne posljedice divljanja takozvanog "kulturnog pomaka paradigme" zadnjih četrdeset godina znanog i kao poslijeindustrijska "protukultura", doveo je svijet u ubrzano stanje propasti ne samo od gospodarske krize sadašnjeg svjetskog sustava nego i od neminovnosti prijeteće krize fizičkog sloma ljudskog pučanstva ovog planeta kao fizičkog sustava. Ako ta činjenica ne uvjetuje

vođenje dijaloga kultura onda pokušaj dijaloga ne će donijeti nikakve koristi nego će baš suprotno biti apokaliptična katastrofa čitavog čovječanstva koja će obuhvatiti i nadolazeća pokoljenja.

Ovo je prvo pravilo igre kako nastupiti prema izazovu hitnih potreba glede regulacije novca, kredita, cijena, dohotka i stvaranja kapitala.

3. SUSTAV ČVRSTOG TEČAJA DEVIZA

Uzevši u obzir nalet sadašnje opće krize sloma svjetskog monetarno financijskog sustava, civilizacija ne može više dugo opstati na ovom planetu bez hitnog povratka na sustav relativno čvrstog valutnog tečaja između potpuno suverenih država nacija, povratak u svijet gospodarskog poslovanja uređenog slično izvornom Bretton Woods sustavu pod Predsjednikom Franklinom Rooseveltom. Jedina razumna reakcija na tu krizu bila bi opća stečajna reorganizacija sadašnjeg sustava. Ta bi se reorganizacija trebala oslanjati na načelni pristup kojeg je Predsjednik Franklin Roosevelt zauzeo u ožujku 1933.

Svaki dijalog kultura, koji ne shvati nužnu ulogu tog odgovarajućeg sklopa mehanizama postao bi u biti odobravanje i potvrda skorij globalnoj katastrofi i to za cjelokupno čovječanstvo pod uvjetima krize općeg sloma koja danas zahvaća svijet. U odsustvu načelnih vrsta hitnih mjera koje sam ukratko opisao u prijašnjim odlomcima ovog izvješća, dijalog kultura bi se brzo izrodio u šaroliki složenac eklektizma, a sam dijalog bi stoga ubrzo praktički sišao s dnevnog reda ozbiljnih napora u tijeku.

Odsudna koncepcija o kojoj ovisi izgradnja i učinkovitost sustava čvrstog tečaja valuta kao što je slučaj uspješnosti izvornog Bretton Woods uređenja pokazao, jest ideja potpuno suverene republike [vođene načelima] države nacije.[†] Nažalost ta je koncepcija u najmanju ruku slabo shvaćena izvan vodećih struja Klasične misli u europskoj i američkoj povijesti. Te koncepcije, koje su sve do nedavno značajno aksiomatski strane azijskoj kulturi, moraju svi partneri dijaloga kultura shvatiti i prigrliti da bi dijalog uspješno postigao svoje ciljeve.

Na primjer, sklonost razmišljanju da bi, budući da je u današnje vrijeme uloga europske kulture a pogotovo američke doživjela neuspjeh, azijska misao morala preuzeti vodeću ulogu, barem u veoma velikom razmjeru. Viđenja naginjući u tom pravcu treba gledati u najboljem slučaju kao odraz nažalost raširenog, romantičnog krivog

[†] Engleski: 'nation state republic' – vidi Napomenu H{Država}H .

shvaćanja svjetske povijesti uzete u širem opsegu. Takvo viđenje tek mora shvatiti značaj da procesi određuju povijest a ne jednostavne strasti pojedinca.

Sadašnji problem glede toga je potpuno neshvaćanje povijesne činjenice da se ne radi o nekoj određenoj državi nego o sadašnjem svjetskom monetarno financijskom sustavu, izgrađenom 1971.-1972. po uzoru na sustav Mletačke stranke koji je ustvari stvorio prilike, kojima su se prilagodili svi dijelovi svijeta. To je, dakle, potpuno neshvaćanje, u biti bjelodane činjenice da su svi dijelovi sadašnje kulture svijeta više ili manje krivi zbog svog desetljećima dugog sudjelovanja, neradog ili ne, u urođenom zlu sadašnjeg svjetskog monetarno financijskog sustava i njegovom radu od 1971. do 2004., kao i njegovim suodnosnim elementima. *Problem nije toliko u bolesti neke određene države nego u tekućem prevladavajućem pristanku dijeliti tu bolest.*

Stoga, prije nego se usmjerimo na čvrste odlike potrebne izgradnje takvog sustava čvrstog valutnog tečaja, moramo iznijeti na vidjelo ujedinjujući, pa prema tome i podrazumijevajući monoteistički sastojak kulturne osnove s mogućnosti utemeljenja pravog samo-održavajućeg sustava suverenih republika [vođenih načelima] države nacije o kojemu u konačnici ovisi uspješna izgradnja dijaloga kultura.⁶⁷

To znači, odnosno podrazumijeva da se djelotvorno suverena republika vođena načelima države nacije ne smije, a u sadašnjim svjetskim prilikama i ne može osloniti samo na svoju autonomnu volju, kao što to luđaci američkog Bushevog režima neprekidno pokušavaju raditi. Prava suverenost ovisi o svjesnoj, svojevoljnoj obvezanosti države općem dobru svih država i naroda.

Kao što Westfalijski ugovor iz 1648. lijepo prikazuje načelo naravnog zakona među državama: suveren mora prići stolu rješavanja svjetskih pitanja brineći se o posljedicama odluka za sve države planeta prvo, a o onom što se tiče svojih vlastitih posebnih poslova na drugom mjestu, kao što se to podrazumijevalo kod prihvaćanja Westfalijskog ugovora 1648. To je bila razlika između dostignuća američkog Predsjednika Franklina Roosevelta, koji je

⁶⁷ Mi, koji dobro znamo nutrinu europske civilizacije, trebamo se sjetiti da su Rim i njegov Panteon uvezli uglavnom iz zapadne Azije svoj panteizam i sklonost vjerskim ratovima, najsmrtonosnije kulturne zaraze koje je europska kultura pretrpjela nakon poroda Europe u poslije-homerskoj drevnoj Grčkoj. Vidi, Nikola Kuzanski, *De pace fidei*. Isto tako vidi moje ranije opaske ovdje o gnosticizmu Klaudija Ptolomeja, koji ima slične korijene.

sudbinu svoje države vidio u budućnosti čitavog svijeta, uključujući i oslobođenje podvrgnutih kolonijalizmu i bijedne neuspjehe svojih neo-kolonijalističkih nasljednika. U suprotnome, bez načela Westfalijskog ugovora, svaki će se dogovor vjerojatno brzo izroditi i utopiti u moru heteronomije.[†]

Ponajprije, moramo okončati obmanu da se pitanja takozvane "kulture" mogu na stručan način odijeliti od gospodarstvenih pitanja, ili da se pitanja ekonomije mogu stručno razabrati iz bilo čega što odaberemo za sklop ekumenskih kulturnih vrednota. Kao što svi znaju sadašnja politika anglo-holandskog liberalizma ustvari supostoji s ostatcima najboljeg iz europske Klasične kulture, no te dvije [kulture] supostoje kao smrtni neprijatelji. To je ustroj u kojem izmučena Klasična europska kultura živi, liberalno okovana. To je kultura koja prebiva i kojiput prekrasno pjeva, kao likovi "Zbora zarobljenika" u Beethovenovoj operi *Fidelio*, no pjesma je himna stanovnika tamnice liberalizma. No unatoč tome, što god bi se moglo reći o svjetskim prilikama u prošlosti, bez društva ustrojenog dosljedno načelima koja ističem u ovom izvješću kao i na drugim značajnijim mjestima, a koja Američki sustav političke ekonomije izražava, ne će biti nikakvog načina na koji bi sretni proizvod dijaloga kultura mogao postati danas stvarnost na ovom planetu.

Ono što bi se moglo smatrati kao tajanstvena, skrivena spona između Klasične kulture i gospodarstva određenog u Američkom sustavu, je sadržaj koji leži unutar područja "žive riječi", kao što sam tu temu prikazao u ranijem poglavlju ovog izvješća. Ta tema, "živa riječ", dotiče univerzalnu suštinu ljudske naravi i prema tome određuje što jest a što nije pravilni raspored ljudskih odnosa u svim dijelovima ljudskog postojanja i to u raznim vremenima i mjestima, prošlim, sadašnjim i budućim. Ekonomija-gospodarstvo, koje se podrazumijeva u definiciji Američkog sustava u biti ne pokazuje nikakvu ekskluzivnu pripadnost nekoj odabranoj kulturi nego samo razliku između čovjeka i životinje. To je sustav odnosa čija funkcija ovisi o onom što možemo tipično opisati izrazom da je znanstveni i tehnološki napredak nužno vanjsko omeđenje unutar kojeg možemo odrediti mogući opseg kvalitete života u svakom i svim dijelovima ljudskog stanovništva.

Ova koncepcija je, naravno, sasvim različita od i u suprotnosti s krivom Hobbesovom i Lockeovom koncepcijom čovjeka koju su Liberali, kao i drugi, usvojili. Ustvari to je Prometejska koncepcija čovjeka,

[†] Suprotno autonomiji, pokoravanje tuđim zakonima.

barem u dubljem smislu. To je koncepcija o kojoj ovisi buduće dobro čovječanstva, apsolutno i pod uvjetima pogibeljno prepunim kriza na planetu danas.

Sustav čvrstog valutnog tečaja nije, mora se priznati, zakonitost prirode. On je samo prilagodba primjene načela na konkretno stanje koje je postojalo u vrijeme izvornog Bretton Woods sustava i postoji danas sve do sada kao jedini provediv izraz istog načela pod trenutnim uvjetima pod kojim se svijet nalazi. No ipak to je praktična struja razmišljanja o pravom, osnovnom načelu prirode kojemu prema tome pripada konačna pobjeda, te se ova misao mora točno na taj način shvatiti.

Međutim, budući da će usvajanje ili izbjegavanje uspostave sustava, sličnog onom što ga je vlada Predsjednika Franklina Roosevelta predvidjela, odrediti odnose među državama i narodima ne će biti moguć nikakav učinkovit dijalog kultura bez uvjetovanja shvaćanja takve definicije kulture u općem smislu na način spojiv s hitnim potrebama uspostave sustava čvrstog valutnog tečaja. Nitko nije napravio učinkovit sat čiji unutarnji mehanizam radi na osnovu vanjskog izgleda kojem se dive oduševljeni gledatelji. Takvo shvaćanje postaje sad neizbježna referentna točka s koje treba krenuti putem ka uspješnom ishodu samog dijaloga.

Povratak na sustav čvrstog valutnog tečaja bio bi tek početak. Uz te apsolutno prijeko potrebne hitne reforme svjetskog monetarno financijskog sustava, svijet sada prolazi kroz duboke promjene, čije posljedice idu mnogo dalje od svega što su sadašnje vodeće ustanove bile prije voljne razmotriti. Ponovnu uspostavu novog čvrstog valutnog tečaja treba shvatiti samo kao više manje stalni kamen temeljac na kojem moramo sagraditi uspješne daljnje, često radikalne prilagodbe naknadnih promjena.

Dakle, na početku sadašnjeg poglavlja ovog izvješća čitatelja treba unaprijed upozoriti, no ne zato da ga se time zaplaši, da kad upravimo sad pažnju na predmet unutarnje dinamike novog svjetskog sustava zasebnih ali surađujućih suverenih republika vođenih načelima države nacije, onda obrađujemo predmet koji u svom savršenom izražaju ima određeno elegantno uzvišeno jedinstvo učinka, ali isto tako i očividnu jednostavnost koja se može postići samo naizgled prekrasno kompleksnim kontrapunktom.

Na kraju, nakon dovoljnog razmišljanja o toj paradoksalnoj strani stvari, trebali bismo raspoznati da taj kontrapunkt odražava način funkcioniranja ljudskog uma u svom najboljem izdanju, stanje uma koje se odražava u Leibnizovom "najboljem od svih mogućih svjetova (svemira)". Mehanizmi

pomoću kojih se taj osjećaj pojedinačnog sudjelovanja u tom svemiru ostvaruje, odražava se u Leibnizovom napadu na pokvarenu lažnost John Lockeovog djela **Esej o ljudskom poimanju**. Leibnizov recept je da postojanje društva iziskuje temeljno načelnu obvezu unapređivanja *ljudske sreće u biti besmrtnog bića*, a ja sam gore dao obrise tog slučaja glede ustavnog načela opće dobrobiti. Prema tome zamisao funkcionalnog jedinstva zajednice suverenih republika vođenih načelima države nacije izražava naravno jedinstvo učinka kojeg priroda u dubljem smislu, iz oblikovanja ljudske naravi i njenog izražaja karaktera besmrtnog ljudskog bića, ima nakanu ostvariti.

Od odsudne je stoga važnosti zapaziti da je Američki sustav političke ekonomije bio posljedica odbacivanja protivnog liberalnog sustava, kojemu za uzor još uvijek i danas služi ista Lockeova tvrdnja robovlasnika Konfederacije, doktrina koja zagovara ropstvo takozvane "vrednote vlasništva [koje danas obuhvaća 'prava' vlasnika dionica]". To je isto Lockeovo načelo lihvarstva koju provodi MMF nakon 1972. Protu-Lockeova, (t.j. protu-liberalna) kultura, koju je predstavljala vodeća uloga Benjamina Franklina, kultura pod jakim utjecajem, u najvećoj mjeri, ličnosti Gottfrieda Leibniza, donijela je na svijet izgradnju Američkog sustava kako ga je ministar financija Alexander Hamilton opisao.

To jest, postoji naravni, načelni reciprocitet između humanističkih pojmova kulture i gospodarstva, spona koja vuče korijene iz različitosti čovjeka i životinje koju, kao što sam ranije definirao, izražavamo funkcijom "žive riječi".

Prema tome, da bismo shvatili što bi se sad trebalo dogoditi, bitno je prepoznati da iako je institucija moderne suverene države nacije uspostavljena u Europi pred samo nekoliko stoljeća, zahtjevi koje ta institucija postavlja na moderni svijet, bili su već ugrađeni kao univerzalna fizička zakonitost u pojmu izvorne, posebne naravi ljudskog bića kao besmrtne ličnosti. Činjenica veoma kasnog dolaska institucije suverene države nacije u razvoju našeg roda, uglavnom je odraz produljenog ranijeg boravka čovječanstva u patetično djetinjastim uvjetima kulturnog razvoja. Stoga danas je temeljni izazov dijaloga kultura hitnost izvući vodeće utjecajne slojeve čovječanstva u cjelini iz stiska kulturnih navika na koje se ustvari gledalo kao na "dječje bolesti" ljudske kulture sve do danas.⁶⁸

⁶⁸ Ovaj pojam "dječje bolesti" je zapažljivo specifična kršćanska koncepcija, koncepcija otkupljenja svijeta od pogrešaka svojih "djetinjih bolesti" kao carstva, feudalizma, i slično ili gore. Čovječanstvo, čija je narav prirodno dobra, može

Ljudski sadržaj jezika je njegov spoznajni sadržaj, "koji se nalazi u okružju žive riječi za razliku od govora dresiranih papiga, nekih vrsta drugih ptica [ptica mynah u sredini], pukih gramatičara ili, neki bi mogli reći, sljedbenika profesora Norberta Wienera [lijevo] i Noama Chomskog [desno]".

Znanstvene pretpostavke tog gledišta, koje će neki pogrešno smatrati diskutabilnom tvrdnjom, već smo ranije razvili u velikoj mjeri u ranijem dijelu izvješća, naročito kod obrade pojma "žive riječi". Međutim, sad smo stupili u fazu izvješća gdje je potrebno kristalno jasno obrazložiti odsudnu stranu praktičnog dubljeg smisla tog načela, čak i kad ga sad predstavljamo publici koja uključuje osobe koje bi se željele, čak i žestoko, ne složiti, s tom tvrdnjom.

Načelni ključ zahtjeva koje postavlja suverena republika vođena načelima države nacije leži, kao što sam upravo još jednom istaknuo, u sjecištu univerzalnog fizičkog načela spoznaje pojedinaca, i funkcije koju sam naznačio kao "živa riječ". Ova potonja je sredstvo komunikacije ideja univerzalnih fizičkih i srodnih načela u društvu. To sjecište određuje noosferu povezanu s obrazloženjima Vernadskog.

Radi te različitosti, iako čovjek ima smrtna obilježja životinje (sisavca), život čovjeka pojedinca, ljudskog za razliku od životinjskog, određuju besmrtni aspekti čovjeka i o tome ovisi i njegovo stalno

se tako podići u uvjete otkupljenja dobrote svog roda, uvjete razvoja u skladu s izvornom nakanom Stvoritelja našeg roda. Zlo je odbaciti dobro u nama i podvrći se zvjerskim osobinama tog životinjskog tijela kojeg trenutno nastanujemo. Istinsko načelo političkog i srodnog vodstva, kao što su Jeanne d'Arc ili Martin Luther King, pokazuje kako se moramo služiti svojim tijelom a ne podvrgnuti se njegovim zahtjevima. Ili ćemo svoju životinjsku narav mudro koristiti, kao što to nalaze načelo *agape*, ili će se ono koristiti nama. Unatoč tome, to je isto tako prepoznatljiva univerzalna ideja čežnje za ujedinjenjem s nakanom Stvoritelja, kao što to Klasična znanstvena metoda od Platona pa do najboljih modernih potvrđuje, a to je urođena zajednička osnovica uspješnog dijaloga vjera.

postojanje. Taj aspekt odražavaju njegove spoznajne moći. Unatoč neprijateljskom stavu prema ideji postojanja tih spoznajnih moći, kojoj kao što je opće poznato redukcionistički doktrineri vatreno poriču postojanje⁶⁹, mi moramo definirati postojanje ljudskog roda kao gledište ljudskog roda koje funkcionalno stavljamo apsolutno izvan i iznad kategorije života životinje. Besmrtno obilježje života čovjeka pojedinca, spoznajne moći pojedinca, duša čije postojanje trebamo shvatiti u tom svijetlu, dijeli čovjeka od svih drugih živih bića.⁷⁰

Prema tome, oblik ustroja društva koji odgovara zahtjevima čovjeka pojedinca, i prema tome ljudskom rodu, oblik je organiziran oko koncepcije onog što sam naznačio ranije u ovom izvješću kao *živa riječ*.

To je načelni temelj uspješnog dijaloga kultura.

To znači da društvo *trebamo organizirati* na način koji omogućuje prenošenje smisla ideja (*živih riječi*) između ljudi koje govore istim jezikom, istim jezikom koji povećava pismenost, čije je mjesto među drugim kulturnim specifičnostima kao što su znanstveni i tehnološki napredak u gospodarstvu povezan uz uporabu istog jezika.

⁶⁹ Kao što je to Immanuel Kant učinio.

⁷⁰ To jest, ponašanje ljudskog roda, naročito sposobnost našeg roda svojevóljno povećati svoju potencijalnu relativnu gustoću napućenosti ne nalazi se u smrtnoj (t.j. životinjskoj) naravi našeg roda, nego u spoznajnim moćima jedinstvenim čovjeku pojedincu. Kardinal Nikola Kuzanski je rekao da životinja sudjeluje u čovjeku, kao što čovjek sudjeluje u Bogu. Prema tome, životinja, koja nema besmrtnosti, funkcionalno sudjeluje u postojanju besmrtnog bića, dok čovjek pojedinac, putem načela žive riječi sudjeluje u Bogu kao živuća osoba Stvoritelja.

Uzajamno dostupne aluzije koje dijele svi koji govore istim jezikom domaći su teren ironije za članove određene kulture, one su baština skupljenog blaga ostvarenih i potencijalnih ironija u uporabi jezika, ograničenoj tipično na određeno područje sa određenim običajima. To su ironije uključujući i one o povijesti naroda, koje izražavaju iskustva manje ili više dostupna onima koji govore nacionalnim jezikom određenog doba, što daje zajedničku podlogu bogatog sudioništva određenih odlika ironične komunikacije među njima. Taj točno određeni sklop ironija nakupljenih unutar određene kulture, čini glavni izvor paradoksa koji mogu poslužiti stvaranju ideja koje imaju odliku živih riječi.

Jezici, kako ih mi znamo, u svom su intelektualno nižem vidu predmeti osjetila vida, sluha i tako dalje. Međutim ljudski sadržaj tih jezika je spoznajni sadržaj jezika, koji se nalazi u okruženju žive riječi za razliku od govora dresiranih papiga, nekih vrsta drugih ptica, pukih gramatičara ili, neki bi mogli reći, sljedbenika profesora Norberta Wienera i Noama Chomskog. Tu u tom tijelu žive riječi leži sve što je zajedničko cijelom čovječanstvu.

Doduše, način na koji se te žive riječi javljaju kao izraz stvarnog znanja ovisi o funkcijama, koje bismo mogli opisati kao Platonska Sokratska dijalektika, a svaka od njih ima svoj vlastiti način razvoja takve dijalektike. Znanje je zajednička planina na koju se sve kulture moraju popeti no svaka različitim stazama, s različite polazne točke. Mogućnost ekumenske konvergencije na uzajamno dogovorenom načelu leži na području žive riječi, ne u vidovima koje bismo mogli prozvati čovjekolikim brbljanjem papiga ili računalno sintetiziranim zvukovima, ili gramatičkim algebrama.

Razdioba nacionalnih kultura postaje stoga bitna jer žive riječi nastaju u umu polaganjem pažnje na ona proturječja koja se mogu naći, u stanju čekanja, unutar specifičnog, kao što je to govorna jezična kultura. Kad bismo odsjekli bilo koji dio ljudske porodice od postupka razvoja znanja živih riječi na taj suveren način, odsjekli bismo tom dijelu čovječanstva pristup raspoloživim sredstvima pomoću kojih mogu doći do znanja zajedničkih istina a koje im se pruža kroz sudioništvo u živim riječima.

Pojam carstva, ili što je ustvari isto, globalizacije je sam po sebi i u sebi poricanje čovječnosti svih dijelova ljudske kulture.

Drugačije rečeno pitanje kulture je pitanje istine, a Platonska dijalektička metoda daje formalnu normu istinitosti: ne "apsolutna istina" posebnih ideja trenutka, nego istina oslobođena učinaka nepromišljenog prijezira prema pojmovima istinitosti koje se najbolje može izjednačiti s

konceptijom koju sam uvijek u ovom izvješću naznačio kao "živa riječ". Pod "istinitošću" trebali bismo reći: "Odlika onog što smo u ovom času u stanju raspoznati". Čak ako je i ono o čemu raspravljamo formalno točno, bez norme istinitosti ne može biti istine u onom u što vjerujemo i kao posljedica toga društvo može nesmetano vrludati od jedne katastrofe sofističkog tipa neizvjesnosti do druge. Stoga, ideja istinitosti u određivanju političkih i drugih mjera ovisi o upućivanju pučanstva svake kulture u vrstu procesa koju sam ovdje sažeto naznačio. Spajamo kulture zajedno pozivajući se na zajednički doživljaj živih riječi pomoću doživljaja specifično prikladnih pozadini sudioništva, ili u najmanju ruku, doživljaja u kojima možemo biti sudionici.

Cilj, dakle, mora biti ne kompromis između razlike mišljenja već naći više razine istine koje postoje kao žive riječi pomoću kojih se različite kulture moraju usmjeriti i približiti istoj zajedničkoj svrhi. Istu stvar mogli bismo nanovo izraziti na sljedeći način.

Ove ideje bi mogle biti dostupne onima koji govore različitim jezicima ili onom koji dobro poznaje drugu jezičnu kulturu, ali način na koji se oblikuju u umu onog koji se njima koristi, nalazi svoju neophodnu osnovicu u ironijama koje dolaze iz njegovog (njenog) vlastitog jezika. No valjane ideje bit će nanovo raspoznatljive kao valjane u svakoj jezičnoj kulturi uz uvjet dovoljne razvijenosti te kulture.

Bez pristupa tim nakupljenim ostvarenim i potencijalnim ironijama, razvoj sudioništva u živoj riječi je jalov ili veoma značajno funkcionalno okrnjen. Slično tome i pučanstvo koje nema navika tih funkcija ironije unutar granica uporabe svog vlastitog jezika, osjećat će nedostatak dobro razvijene sposobnosti učinkovito djelovati kao građanin te nacije, ili izaći na kraj s vrstama ideja koje su preduvjet kompetentnom izražavanju građanskih obveza. Ustvari, članove društva koji imaju pomanjkanje takvog stupnja spoznajnog razvoja mogli bismo opisati "zaglupljenim".

Ta vrsta osobnosti unutar i između kultura predstavlja spone koje imaju povijest. Te spone između kultura su povijest. Pogledajte ukratko na određen važan, odsudan dublji smisao te činjenice u skoroj povijesti. Započnite s jednom od važnijih neugodnih činjenica.

Informatika protiv čovječnosti ...

Ova odlika komunikacije, čije svojstvo se ispravno može izraziti kroz komunikaciju koristeći ironično okružje živih riječi, omogućuje narodu izdići se iznad relativne bestijalnosti pukog "sudjelovanja u izmjeni informacija" na koju ga zlobna dogma "informatičke teorije" želi poniziti. Ovdje

govorimo o takvim zlobnim, redukcionističkim dogmama koje su imale tendenciju dati životinjsku odliku čovjeku pojedincu i njegovim ili njenim društvenim odnosima tijekom zadnjih približno triju pokoljenja poslije događaja kojeg znamo kao "Drugi svjetski rat".

renesanse koju je provodio čopor hijena prikupljenih unutar SAd i U.K.-a i pregrupiranih natrag u Europu pod vodstvom tipova kao Visoki predstavnik John J. McCloy u CCFu, prouzrokovalo je pravu propast živuće kulture u Njemačkoj danas.

Dobar primjer daju zadnjih 15 godina

Zbor dječaka Sv. Thomasa iz Leipziga, Njemačka. Sovjetska okupacija nije ometala nego je podupirala unapređenje Klasičnog školovanja i kulture.

Bertrand Russell Ujedinjenog Kraljevstva i njegovi poklonici pripadaju krugu onih koji su namjerno izradili doktrinu "informatike" u svrhu uništenja mogućnosti pristupa uporabi učenog, književnog jezika i povratku u ljudskim odnosima na način života tipično sličan uvjetima pod europskim ultramontanim srednjovjekovnim sustavom. Urođeno kulturno zlo, kojem je Kongres kulturne slobode podvrgnuo civilizacije kao i nedavna pokoljenja Europe i Amerika tipičan je primjer ove nakane obavijene mržnjom još i danas.

Uzmite primjer suvremene Njemačke.

Sva pozitivna dostignuća njemačke kulture, kojima kao uzor služi baština Kuze, Leibniza, i Bacha, bila su u biti utjelovljena u Klasičnoj humanističkoj tradiciji po uzoru na Kästnera, Lessinga, Mendelssohna, Haydna, Mozarta, Schillera, Beethovena i slavnu braću Humboldt. Oživotvorenje Humboldtove reforme Klasičnog humanističkog školovanja u razdoblju nakon 1945., tipičan je primjer uspješnih napora obnove Njemačke pod vođama kao Konrad Adenauer. Međutim, uništenje njemačke poslijeratne moralne

povijesti dijela Njemačke koju su Sovjeti ranije okupirali. Sovjetska okupacija nije ometala nego je podupirala unapređenje Klasičnog školovanja i kulture. Međutim onog časa kad je zloglasni Berlinski zid srušen apostoli CCFa navalili su u istočnu Njemačku poput pljačkaša, kao horde Džingis Kana, uništavajući proizvodni potencijal tog dijela Njemačke do tolike mjere da je to što je istočni dio Njemačke kao Saksonija, prošao na taj način, imalo posljedice koje prijete slomom čitave Njemačke danas, ako se neophodni ispravci ne poduzmu. Podsjećamo one, koji su donekle upoznati s tom relevantnom povijesti, na epidemiju protukulturne, moralne i intelektualne egzistencijalističke dekadencije unutar weimarske Njemačke prije Hitlera, koja je na kulturnom polju utrla put nacističkoj tiraniji.

Danas se ta vrsta moralno-intelektualnog uništenja Klasične kulture kontinentalne Europe podudara s posljedicama Bertrand Russellovih i H.G. Wellsovih utopijskih planova uništenja civilizacije. Ti planovi dozivaju u pamet Zeusa s Olimpa i njegovu osudu i mučenje

Prometeja. Širenje tog sifilisa zvanog "teorija informatike" odsudni je element ovog razaranja uma i morala nekad cvatućeg, iako kao što je poznato ne bez ljage, oblika civilizacije.

Kao što sam naznačio u ranijim dijelovima sadašnjeg izvješća, temelji Russellovog obrazloženja u savršenom su skladu s doktrinom empirizma koju je uveo Paolo Sarpi priznati sljedbenik Williama od Ockhama. Tu doktrinu koju je Russell kasnije opskrbio radikalnijim, čak i dekadentnijim oblikom, širio je diljem moderne Europe Sarpijev osobni slugan Galileo Galileji, kao i 'bogoslavi' Sarpija i Galileja poput sir Francisca Bacona i Thomasa Hobbesa. Russell bi se ponosno složio sa mnom u toj činjenici, makar sam njegov smrtni neprijatelj glede baš tog sukoba između nas.

Onog časa kad je zloglasni Berlinski zid srušen apostoli CCFa navalili su u istočnu Njemačku poput pljačkaša. Donijeli su sa sobom epidemiju protukulturne dekadencije koja podsjeća na stanje koje je postojalo unutar weimarske Njemačke prije Hitlera, koje je na kulturnom polju utrlo put nacističkoj tiraniji.

Kao što sam naznačio, razlika između mletačkog neo-aristotelijanizma Francesca Zorzija, bračnog savjetnika Henryja VIII, mrzitelja Nikole Kuzanskog i člana mletačke "Stare stranke" i Sarpijevog, člana "Nove stranke" je to što je Sarpi shvatio da se postojanje moderne države nacije, koja je nastala u doba Renesanse 15. stoljeća, ne može nadvladati jednostavnim pokušajem povratka na staro, to jest na srednjovjekovni, ultramontani sustav, koji se raspao tijekom Novog mračnog vijeka u 14. stoljeću.

Kao što sam ranije istaknuo, Sarpi je shvatio da se samo iz strateških razloga učinci znanstvenog i tehničkog napretka koje je Renesansa proizvela, ne bi mogli kako bismo rekli jednostavno 'spremiti natrag u bocu', kao što su to njegovi desničarski

aristotelijanski suparnici mletačke "Stare stranke" propisivali.⁷¹ Sarpi i Galileo su se složili da se treba pomiriti s tehničkim napretkom nasuprot onim stvorovima kulturne baruštine koja je ostala vjerna sjećanju na varalicu Klaudija Ptolomeja, no uz dužnu pažnju da se znanje načina na koji se temeljna načela znanosti mogu ostvariti mora staviti van dohvata ruku (i uma) čak i onih koji rade na samim tehničkim unapređenjima. Empirizam, po uzoru na rad i baštinu Descartesa, postao je tako važna religijska dogma francuske i anglo-holandске liberalne Mletačke stranke 18. stoljeća, čija kasnija strančarska struja postaje politički dominantna u europskom liberalizmu, a to je ostala čak i danas.

Odskočna daska onog što je Russell učinio da bi započeo prevaru zvanu "teorija informatike" bila je britanska ideologija, to jest empirizam sljedbenika Paola Sarpija inače poznatog kao anglo-holandski liberalizam povezan s britanskom Mletačkom strankom 18. stoljeća.

Russell sa svojim ortakom H.G. Wellsom otišao je dalje od Sarpija i drugih, i njihova odlučnost da ne samo prešute povijest, kao što to empiristi obično rade, nego i započnu povratak povijesti na staro prema zapravo kamenom dobu i to što je brže moguće. Odlika njihovog gledišta bila je uklanjanje načelne privrženosti suverene države nacije znanstvenom napretku, ali ironično uz pomoć uporabe super-razornog oružja, kao što je biološko ratovanje, atomsko ratovanje, i korištenje prirodnih katastrofa, a to je predlagao prvo Wells, a zatim

još istaknutije njegov prepredeni aristokratski ortak Russell. Svoju politiku glede toga predstavili su kao moć pomoću koje će doći do obrata smjera moderne europske i svjetske povijesti.

Intelektualna jezgra Russellova praktičkog doprinosa zlu, bio je njegov razvoj rada koji je postao poznat u razdoblju nakon Drugog svjetskog rata kao "teorija informatike". Načelo koje je služilo kao podloga toj Russellovoj konstrukciji pojavila se u svojoj prvoj aproksimaciji kao načelo, kao Russellov dio u Russell-Whiteheadovom djelu **Principia Mathematica**. Nastavljeni

⁷¹ Na pr., propis Francesca Zorzija (poznat i kao Giorgi), mrzitelja Nikole Kuzanskog i bračnog savjetnika engleskog Henryja VIII.

razvoj te konstrukcije pojavio se u razdoblju Solvayskih konferencija u 1921. – 1929. kao nastavak surovog napada sljedbenika pozitivističke ideologije Ernesta Macha na fizičara Maxa Plancka. Svađa koja je iskrsnula u ratnodobnoj Njemačkoj i Austrougarskoj, nastavila se kasnije pod rubrikom pitanja "potpunosti" Russellovog nacrtu konstrukcije svemira, problem koji je odijelio krugove pridružene Kurtu Gödelu od Russella i Russellovih poklonika kao John von Neumann, Norbert Wiener i njihovi suučesnici i sljedbenici. Jedan zapažljivi ishod tih prijevarena, pored Russellovog autorstva doktrine "preventivnog atomskog rata"⁷², bila je prijevarena poznata kao "teorija informatike" nastala iz radikalnih pozitivističkih gledišta koja je Russell izražavao u svom dijelu rada **Principia Mathematica**.

Sarpijevi sljedbenici kao Russell i drugi suzbili su postojanje pojma univerzalne fizičke zakonitosti, koja je utvrdila takve zakonitosti kao izraz spoznajnog čina koji ustvari daje načelno rješenje ontološkog paradoksa, kao što je Keplerovo otkriće gravitacije. Russellova metoda u matematici bila je do krajnosti napasti Leibnizovo otkriće univerzalnog infinitezimalnog računa, što su ranije poduzeli naročito Euler, Lagrange, Cauchy i drugi, koji su poricali fizički djelotvorno postojanje područja koje su d'Alembert, Euler, Lagrange i drugi odbacili kao tek "imaginarno". Ustvari, odbacivanje fizičke stvarnosti kompleksnog područja u korist kule bjelokosne numeričkog formalizma izravno je neprijateljsko Russellovim imenovanim metama Leibnizu, Carlu F. Gaussu, Wilhelmu Weberu i Bernhardu Riemannu.

Ozbiljna šteta koju je dogma "teorije informatike" nanijela umnim moćima dijela pučanstva s višim školovanjem, uzela je pravac širenja gubitka sposobnosti razvoja i izražaja stvarnih ideja. Drugim riječima, narušiti, a po mogućnosti i uništiti kod školovanih klasa ljudi sposobnost razvoja i prijenosa znanja u vidu kojeg sam ovdje naznačio *živim riječima*. Ova vrsta

⁷² Russell, vodeća ličnost važnog kruga znanstvenika, bio je glavni autor doktrine uporabe atomskog naoružanja u "preventivnom ratu" protiv Sovjetskog Saveza u razdoblju od 1942. – 1948. Taj prijedlog se mogao vidjeti u članku objavljenom u izdanju iz 1946. časopisa **The Bulletin of the Atomic Scientist** [Izveštaj atomskog znanstvenika]. Nakon sovjetskog otkrića uporabljive termonuklearne bombe, Russell je napustio preventivno ratovanje, no prešao je, uz važnu primjenu predloženu sovjetskom Generalnom tajniku Hruščovu objavljenom na javnoj konferenciji u Londonu, na doktrinu svjetske vlade (to jest Russell-Wellsovu doktrinu zvanu danas "globalizacija"), popraćenu opasnošću uzajamnog i osiguranog termonuklearnog uništenja.

dementnosti[†] školovanih klasa i drugih u razdoblju poslije Drugog svjetskog rata, nastavila se u istoj mjeri čak i unutar obuke fizičke znanosti, zajedno s organiziranom kampanjom hotimičnog prividnog oštećenja mozga poznatog kao CCF.

Sklonost čak i najmanje umno oštećenih žrtava takvog kondicioniranja u tom nasljeđu Russellovog upliva je da takve žrtve znaju, kao što su to Lagrange i Cauchy znali, oznaku mjesta gdje otkrića univerzalne fizičke zakonitosti trebaju nastati, no oni uporno tvrde da nismo u stanju dati jasnu zamisao samog otkrića. Sljedbenici Lagrangea i Cauchyja znaju algebarsku formulu koja može približno odrediti broj povezan s fizičkim funkcionalnim singularitetom do najistančanije mjere, ali ne i stvarnu fizičku zakonitost kao takovu. To predstavlja stanje uma u uporabi jezika i srodnih misli koje se može usporediti s kliničkom šizofrenijom u svom formalnom vidu. To je žešći oblik istog prividnog oštećenja mozga zbog kojeg je Gaussova dizertacija iz 1799. bila napad na Eulera, Lagrangea i druge.

Unutar putanje neumornog propagandnog djelovanja CCFa, takva brutalnost nije pošteđila niti jedan dio Klasične umjetničke kompozicije od silovanja. Na primjer, uzmite način kako se Bostonski simfonijski orkestar⁷³ često koristi na predstavama u Europi u korist CCFa kao dio nastojanja utopiti Klasičnu glazbenu tradiciju u modernističko i post-modernističko stvaranje buke i galame. Posljedica takve masovne indoktrinacije širokog dijapazona dovela je do toga da se stanovništvo samo spuštalo na sve nižu umnu razinu, sve više i jače pretvaralo u imitatore Jahua ['Yahoo'], ili Beatlesa, od vrlo male koristi, truneći kao babuni okljaštrenog mozga u grabi (ili s nekim ili nečim ili na čistom zraku) iz Jonathan Swiftovih **Guliverovih putovanja** a to je slika moderne američke masovne zabavne kulture.

U međuvremenu, sljedbenici Russellovih poklonika Norberta Wienera i Johna von Neumanna, kao profesori Marvin Minsky i Noam Chomsky od Massachusetts Institute of Technology (MIT) RLE-ja [Research Laboratory of Electronics], i slične duše u brojnim mjestima s istim nazorom, rađe kao H.G. Wellsov basnoslovni dr. Moreau na pokušajima sintetiziranja "ljudske inteligencije" u strojevima, ili kod tog jadnog, izmučenog čimpanze "Noam Čimpski"!

Ljudi koji prihvaćaju takvo ponašanje primjereno Wellsu i Russellu i njihovim sljedbenicima bjelodano se ne smiju smatrati prinosnicima bilo kakvog pokušaja u određivanju ciljeva dijaloga kultura. Taj

[†] Čin lišavanja razuma

⁷³ Glavni grad američke države Massachusetts.

dijalog treba ograničiti na one koje bismo mogli zvati "nosteljima članske iskaznice ljudskih bića". Druge se može razgledati, kao što se razgleda majmune u zoološkom vrtu.

... Protiv jezika napretka

Izravnu definiciju načela o kojima je ovisila izgradnja moderne suverene republike vođene načelima države nacije, znamo danas uglavnom kroz Klasičnu, takozvanu grčku tradiciju povezanu u svojim temeljima s djelima osoba kao Tales, Pitagorejci, Solon iz Atene i Platon. Međutim kao što je Indijac Tilak, "Dante Alighieri" moderne Indije, razjasnio to pitanje, dokazano porijeklo načela o kojima je ovisila moderna suverena država nacija proizlazi, veoma uvjerljivo prema njemu i drugima, iz proučavanja Vedantskih himni. Doista, prema našim

Bal Ganghadar Tilak našao je tragove načela na kojima je nastala moderna suverena država nacija u Vedantskim himnama.

najboljim saznanjima u tom pogledu temelji možemo reći nastanka moderne civilizacije danas poživaju u uzajamno povezanom drevnom razvoju temelja zvjezdoznanstva (astronomije) kojeg nam danas naznačuju fragmenti drevnih egipatskih, indijskih i kineskih izvora, pa srodnih saznanja iz prekooceanske i druge navigacije po zvijezdama (astronavigacija), te očevidno drevnih početaka uporabe načela ironije povezane s Klasičnom poezijom kao mnemotehničkim instrumentom kolektivnog pamćenja kulturnih naroda.

Doduše korijeni europskog otkrića koncepcije *suverene države nacije na osnovu načela podređivanja volje vladara načelu opće dobrobiti svih ljudi* imaju drugačiji pogled, europsku ideju.⁷⁴

Izvor te ideje usađen je u način na koji zamisao prevedena s grčkog kao *moći*

⁷⁴ Kao što je jedinstvenost tog otkrivenog načela američki Predsjednik Abraham Lincoln sažeo u svom govoru na Gettysburgu. {HGettysburgH}

određuje ideje na način usporediv s Herbart-Riemannovom uporabom njemačkog izraza *Geistesmasse*, izraz čiji značaj je ugrubo približan Wolfgang Köhlerovoj Gestalt psihologiji. Taj pojam, čije tragove u Grčkoj možemo sljediti iz egipatske astronomije (*sferne geometrije*), bezuvjetno je nerazdvojiv od koncepcije monoteizma. To je, kao što sam opetovano naglašavao u ovom izvješću, koncepcija *žive riječi*. To je koncepcija "Neznanog Boga" Grčke, Boga Prometejevog svemira, koji je bezuvjetni protivnik Olimpa i nominalno sotonskog (na pr. Piton) Apolonovog kulta Delfskog proročišta.

Drevni smjerovi razvoja, koje primjereno predočuje uloga drevne egipatske astronomije u drevnoj grčkoj *sfernoj geometriji*, dali su temelj naprednom nastanku i neprekidnom razvoju moderne europske civilizacije oko takvih pojmova raspoznatljive zamisli *univerzalnosti*, predočivih u svojim počecima kao saznanje dostupno čovjeku kroz egipatsko nasljeđe povezano, u europskoj tradiciji, s radovima Talesa, Pitagorejaca, i Platona. Taj sklop pojmova fizičkih univerzalnosti (*moći*) iz konstruktivne geometrije za razliku od pukih algebarskih formula rabljenih kao surogat zakonitostima, proizvod je procesa kojeg sam naznačio kao ostvarenje živih riječi, pojam koji se podudara s primjenom Riemannove uporabe izraza *Geistesmasse* u znanosti.

U svrhu poduke u važnim osnovnim elementima načela, najjasniji primjeri koje možemo koristiti povezani su s utjecajem egipatske metode astronomije koju su usvojili Pitagorejci, kao na primjer Arhita, jer se tim primjerima Platon koristio u svojim Sokratovskim dijalozima da bi pojasnio pojam koji se prevodi u normalnom engleskom iz grčkih riječi za [engleski] *powers* [koju ovdje prevodimo hrvatskom riječi *moći*]. Pojam *moći* izraz je istog značenja kojim sam opisao ranije kao *žive riječi*, i kao uporaba koncepcije fizičkog radije nego čisto matematičkog kompleksnog područja. Ovu potonju odliku Riemann pojašnjava odlikom svoje uporabe *Geistesmassen*, koja se ustvari pojavljuje u njegovoj docentskoj dizertaciji, i u proširenom obliku u njegovoj razradi dubljeg smisla Abelovih funkcija.

Započevši tim pristupom određivanja univerzalnih fizičkih zakonitosti dobit ćemo sposobnost predstaviti uloge načela kojeg izražava ironija u Klasičnoj umjetničkoj kompoziciji s daleko većom učinkovitosti nego inače danas. Glavna poteškoća kojoj se takav pristup umjetnosti izloži nalazi se u činjenici kad smo jednom na taj način prepoznali funkciju Klasičnog umjetničkog načela oprečni pojmovi umjetničke kompozicije bezuvjetno su protjerani u

bordele jednih ili drugih vrsta uključujući i akademske.

Primjena načela Klasične pjesničke ironije, kao što sam to u ranijim dijelovima ovog izvješća prikazao u glavnim crtama, omogućila je čovječanstvu razviti način promišljenog priopćavanja pojma univerzalnosti čovjeka kao što ga se izražava posredstvom koje sam ovdje naznačio kao žive riječi. Proizvoljno odcjepljenje tih načela pjesničke ironije u Klasičnoj umjetnosti od pojma univerzalnosti u fizičkoj znanosti, kao što je C.P. Snow zamijećivao taj raskol, bila je veliko prokletstvo koje je razvoj europske civilizacije opetovano pretrpio. Dostignuća pravilnijeg razvoja u tom smislu mogu se vidjeti na primjeru Pitagorejaca i Platona u uporabi egipatske tradicije sferne geometrije kod određivanja pojmova univerzalnosti i njihovih vrsta.

Naš predmet razmatranja u ovom trenutku je porijeklo, u Klasičnoj umjetničkoj koncepciji samog jezika, modernog suverenog oblika republike vođene načelima države nacije. Iako se taj cilj posredno vidi u dubljem smislu reformi koje je predvodio Solon iz Atene i u ukoru kojeg je isti Solon kasnije uputio svojim sugrađanima, način postanka moderne republike tijekom europske Renesanse 15. stoljeća mnogo je složeniji nego što bi čitanje prijevoda Solonove nadahnjujuće pjesme obuhvatilo. Ovo gledište je naročito važno ovdje i sada, jer azijske kulture u općem smislu nemaju točnu i djelotvornu zamisao načina kako je došlo do razvoja tog pojma unutar europske civilizacije. Nedostatak te zamisli ima sklonost poticati opasno pojednostavljene dojmove glede europskog porijekla suverene države nacije, pa moramo naše važne suučesnike u dijalogu razuvjeriti u tom pogledu.

U današnjoj modernoj europskoj Klasičnoj kulturi tragovi uspješnih početaka moderne civilizacije vode, u veoma značajnoj mjeri, do Dante Alighierijevog obrazloženja razvoja i uporabe talijanskog jezika, osnovice obrazloženja suverene države nacije u njegovoj *De monarchia*, a tu je koncepciju među najvažnijim nastavio Petrarca. To je izvanredni primjer značaja oblika ironije nadaleko najprikladnijih u svrhu prenošenja komunikacije *živih riječi*, što latinski kao rimska carska lingua franca nije bio u stanju prenijeti i ustvari nije to uspio postići.⁷⁵

Ideja moderne europske države nacije, koja je nastala na taj način i slično tome, što sam opisao u ovom izvješću do sad, predstavlja isto tako *živu riječ*. Ta riječ

je izraz postupaka svojstvenih obliku društva kao što sam to opisao u glavnim crtama ovdje. Ona je izraz kontrapunkta ironija koje su živi nasuprot čisto formalnim vidovima kulture suverenog naroda. Ona je zamisao koncepcije aspekta *žive riječi* kulture u suglasnosti s načelnom idejom monoteizma. To nije pojam vansvjetskog Boga koji lebdi van svemira, nego ličnosti Stvoritelja unutar svemira kojeg On neprekidno stvara. Stoga, prikladnost [hrvatskog] prijevoda Evanđelja po Ivanu, koje kaže: "U početku bijaše Riječ". To je pojam konvergencije razvoja živih riječi i transfinitne cjelovitosti procesa stvaranja valjanih živih riječi. To je odraz, kao i teologija, raspoznavanja tog stvaralaštva onako kako to biva kod uspješnog ljudskog doživljaja ideja odlike živih riječi. Stvaralaštvo koje znamo svojstveno je nepovredivoj suverenosti stvaralačke volje pojedinca. Prema tome mi neizbježno prepoznajemo uvijek nama prisutnog, živog Stvoritelja ovog svemira kao ličnost, kao osobnu, djelotvornu, stvaralačku volju koja nastanjuje područje koje sam naznačio kao *žive riječi*.

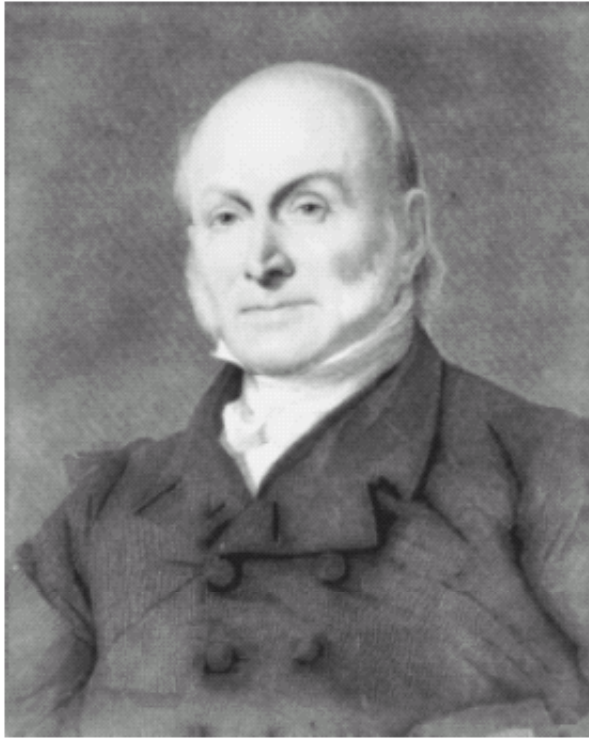
Prema tome autoritet koji možemo s pravom pripisati državi naciji je upravo tog oblika, autoritet uvjetovan suglasjem s dubljim smislom tog oblika. Posljedica toga je pojam univerzalnog naravnog zakona kao spremišta načela na kojem počiva izražaj borbe društva da se izvuče iz djetinjstva čovječanstva u zreli odraz sebe, svog porijekla, svojih obveza i svojih nakana.

Zaledništvo na načelu

Savjet američkog Ministra unutarnjih poslova Johna Quincyja Adamsa Predsjedniku Jamesu Monroeu glede ugovora kojeg je predlagao britanski Ministar Canning, bio je da se predloženi ugovor mora odbaciti jer nije postojalo zajedništvo vezano uz načelo između U.K.-a i SAD-a. Umjesto toga Adams je predložio, kao što se to može nazrijeti u obrazloženju koje je napisao a koje je predstavio Monroeu kao takozvanu "Monroeovu doktrinu", da Sjedinjene Države moraju predočivati nastajuće zajedništvo na načelu između republika Amerika, iz kojeg se mora na silu izbaciti ratujuće tuđinske, grabežljive snage tog vremena (Britansko carstvo i habsburške snage), čim Sjedinjene Države postignu dostatnu moć prisiliti na to isključenje i pomoći u obrani bližnjih republika Amerika. Kao što je Adams naglasio glede politike na osnovi toga, nije postojalo zajedništvo na [ikakvom] načelu između SADA i imperijalnog Ujedinjenog Kraljevstva (ili reakcionarnog sustava povezanog s princem Metternichom i drugima).

Unatoč sadašnjeg obilnog širenja, međunarodno, akademskih i drugih laži o

⁷⁵ O povijesti srednjovjekovnih napora u uspostavi suverene države nacije prije 15. stoljeća vidi djelo Friedricha von der Heydtea *Die Geburtsstunde des souveränen Staates* (Regensburg, Njemačka: Druck und Verlag Josef Habel, 1952.)

Formulacija Monroeove doktrine Johna Quincyja Adamsa, američkog Ministra unutrašnjih poslova, koja daje opći pregled zajedništva na načelu između nastajućih republika Amerika, još uvijek ostaje valjana politika vlastitog interesa SADa primjenljiva na rastuću globalnu zajednicu suverenih republika vođenih načelom države nacije danas.

Adamsovoj doktrini i o ponovnom ožvjljenju te politike od strane Predsjednika Franklina Roosevelta preko ugovora iz Rio de Janeira i drugih sredstava, to je bezuvjetno načelna baština SADa čak i ranije od 1776.⁷⁶ To je još uvijek jedino načelo o vlastitom interesu, jedino načelo pravog vlastitog interesa SADa kao republike danas. To je, što se tiče načela kao takvog, znanstveno određeno načelo kao politika vlastitog interesa SADa primjenljiva na rastuću globalnu zajednicu suverenih republika vođenih načelom države nacije danas.

Adamsova izvorna formulacija načela Monroeove doktrine pripada, u povijesnoj aktualnosti, razdoblju od opsade Bastille-e 14. srpnja 1789. do vremena poslije Bitke kod Gettysburga, i kroz to vrijeme briga o vlastitom interesu najmudrijih krugova SADa je stalno uglavnom bila držati se podalje od neprilika s korupcijom koja je uvelike vladala među vladajućim snagama u Europi, a dobar primjer toga bili su manje više suparnički britanski interesi nasuprot interesa oko Habsburgovaca.

⁷⁶ Unatoč prijevare koja pripisuje Monroeovu doktrinu kao izmišljotinu opstrukcijskog nećaka, Theodora Roosevelta.

Kasnije, nakon pobjede vodstva Predsjednika Abrahama Lincolna nad britanskom marionetom, Konfederacijom, te napose nakon europskih razmišljanja o dostignućima prikazanim na Stogodišnjoj izložbi u Filadelfiji 1876. godine, SAD nisu bile samo sila u svjetskim razmjerima nego su preuzele na se, sve više i više, odgovornost vodeće uloge u načinu razvijanja svjetskih poslovanja, čak i dalje od neposredne blizine zemalja Amerika. Nakon tog doba glavni problem svjetskih odnosa bilo je pitanje da li će američki model ili britanski služiti kao glavni katalizator sustava međunarodnih odnosa, ne samo regionalno nego globalno.

Zbog raznoraznih povijesnih razloga anglo-holandski liberalni, financijsko-oligarhijski interes, za razliku od moći pojedinih europskih država, bio je, nakon smrti Franklina Roosevelta, dati sve dominantniju ulogu globalnom monetarno-financijskom sustavu. Nakon posljedica zbivanja u razdoblju od 1962. – 1964., a posebno nakon 1971. – 1972., čak i SAD su postale zbiljska, puka provincija tog anglo-holandskog liberalnog nadnacionalnog imperija, a to je sadašnji MMF sustav privatne financijsko-oligarhijske sile. Iako su SAD bile najmoćnija država nacija na plentu, bile su u isto vrijeme u sve većoj mjeri zbiljska satrapija anglo-holandskog liberalnog de-facto-carstva, kao što bih ja rekao još jednom, carstvo međunarodnih financijsko-oligarhijskih sila koje upravljaju MMF sustavom nakon 1971. Ako se ta bitna činjenica ne prepozna i ne prizna nema nikakve vjerojatnosti pouzdanog izlaza iz sadašnjeg nahrupljujućeg općeg monetarno-financijskog sloma. Razlika je da su SAD najkvalificiranija nacija i u najboljem položaju povesti svijet u svrhu uništenja moći tog anglo-holandskog liberalnog imperija.

To je kruta činjenica protiv koje su svi prigovori ili samo impotentni ili čak sasvim zloćudni. Ta činjenica je prekretnica na kojoj počiva mogućnost uspješnog dijaloga kultura ili osiguranog neuspjeha.

Pretpostavivši da će dovoljan broj sila otkriti mudrost i djelovati sukladno s tom percepcijom zadnjih stoljeća svjetske povijesti, trebamo postaviti sljedeće pitanje: *Kakav je stvarni oblik ustroja među državama koji određuje neposredni prvi korak općeg ustroja prema stalnom, globalnom zajedništvu na načelu među svijetom sastavljenim od savršeno suverenih država nacija?* Ožvjljavanje primjene modela Bretton Woods sustava započetog pod pokroviteljstvom Predsjednika Franklina Roosevelta predstavlja ugaoni kamen početka prve faze tog novog svjetskog sustava.

Zamisao sustava čvrstog valutnog tečaja, po uzoru na izvorno iskustvo tog Bretton Woods sustava uzor je sadašnjem

neophodnom dogovoru o sadašnjem svijetu kroz barem nekoliko pokoljenja koja dolaze. Kad kažem: "Barem nekoliko pokoljenja", imam pred očima u prvom redu odliku određene vrste dugoročnih ugovora i srodnih dogovora o bitnom stvaranju kapitala, naročito u osnovnoj gospodarskoj infrastrukturi. Budući moramo biti spremni poštivati te dogovore, koji će pokrivati raspon od pedeset ili više godina u budućnosti, sustav kojeg uspostavimo mora sada predvidjeti ispunjenje tih ugovornih obveza.

Kasnije, kad se početna matrica tih obveza približi roku dospijeca, poboljšanje svjetskog sustava će se prirodno morati razmotriti. U međuvremenu razborite vlade usredotočit će se na sljedeća dva pokoljenja kao vodilje u sklapanju važnih dogovora po kojima će se novi svjetski sustav u bliskoj budućnosti razraditi i provesti.

Sukladno tome pitanje sustava čvrstog valutnog tečaja određuje se načelno na sljedeći način. Prvo, osvrnut ću se na ulogu takozvane politike sirovina a nakon toga na problem napućenosti i politike glede pučanstva. Ovo su početna, relativno nova globalna kretanja koja daju zamisli sustava čvrstog valutnog tečaja odsudniju važnost nego ikad ranije.

Združeni učinak razvoja i primjene tehnologije zajedno s porastom pučanstva i povećanjem prihvatljivog životnog standarda tog pučanstva doveo je planet do predvidive točke razvoja kad više ne ćemo biti u stanju postupati na osnovi pretpostavke da se prema takozvanim prirodnim sirovinama o kojima ovisi civilizacija možemo odnositi jednostavno kao da su one dio darežljivosti prirode. Moramo sad preuzeti odgovornost održavanja tih sirovina i povećanja njihovom opskrbom koju pruža abiotska Zemlja i biosfera a o kojima ovise stalno povećanje pučanstva i poboljšanje životnih uvjeta.

Sadašnja luđačka, u filozofskom pogledu fiziokratska, pohlepa za sirovinama kao plijenom, luđačka, doslovno ubilačka požuda čiji je tipični primjer dogma izražena u nacrtu Henry A. Kissingerovog memoranduma NSSM-200[†], postala je danas vodeća odlika fanatizma svjetske monetarno-financijske oligarhije. Taj luđački fanatizam moramo staviti pod kontrolu usklađenom regulativom na tom polju svih suverenih država nacija. Kao što baština Vernadskog razjašnjava potrebni lijek u širokim crtama, razvoj mineralnih sirovina i upravljanje njima mora se uzeti u obzir kao faktor kapitalnih troškova koji idu na račun potraživanja od svakog i svih svjetskih gospodarstava. Moramo osigurati dovoljnu opskrbu, po prihvatljivim

cijenama svih takovih osnovnih sirovina za budućnost čovječanstva. Uz pomoć naprednog znanstvenog razvoja u mogućnosti smo ovladati tim izazovom, čak i na dosta lagan način, no moramo time svakako znati gospodariti.

Ova promjena u gospodarenju sirovinama, promjena koja se sad nameće svijetu u cjelini zbog rasta stanovništva Azije, naročito Kine i Indije, zahtijeva hitnu i neodgodivu uspostavu općeg sustava valutnih tečajeva. Taj zahtjev dodaje bitnim dogovorima, na kojima se novi sustav mora temeljiti, faktor stvaralački aktivnog gospodarenja sirovinama.

Planet je konačan. Dospjeli smo blizu kraja mogućnosti napora nadoknaditi učinke oblika društva koje živi od iscrpljivanja planeta. Moramo uspostaviti sustav koji povećava opskrbu i dostup onom čime postupamo kao prirodnim plodovima i sirovinama, pomoću sredstava koja uključuju stvaranje takvih sirovina odnosno plodova umjesto samo njihovog pobiranja ili iskapanja. Moramo gospodariti mineralnim sirovinama na taj način kao što moramo razviti biosferu putem upravljanja vodosustavima velikih razmjera, preobrazbom pustinjskih područja u plodna i slično.

Da bismo pokrili te doslovno ogromne kategorije kapitalnih troškova moramo ubrzati napredak tehnologije proizvodnje i konstrukcije proizvoda barem u razmjerima dovoljnim da bismo pokrili dodatne troškove globalnog gospodarenja sirovinama i srodnim razvojem okoliša bez smanjivanja životnog standarda bilo kojeg pučanstva. To zahtijeva naveliko povećanu stopu dobiti u fizičkoj produktivnosti per capita širom planeta i podizanjem razine dohotka sadašnjih siromašnih država kroz ovakav poticaj tehnološkog napretka. Te troškove možemo procijeniti prilično razumnom točnošću.

To zahtijeva ubrzano isticanje tehnologija vrlo visoke "gustoće protoka energije" uključujući procese atomske fisije i termionuklearne fuzije. Glavna namijena sredstava niske gustoće protoka energije treba ostati u ulozi sunčevog zračenja u poticanju živućih procesa naročito života bilja kao izvora korisnih materijala u gospodarenju vodosustavima i u ublaživanju klimatskih uvjeta Zemlje.

Dodatna točka globalnog gospodarskog dnevnog reda koju sam upravo ukratko naveo: Prije neko što skrenemo na problem odnosa između država članica sustava čvrstog valutnog tečaja moramo razbiti određene mitove glede takozvane "bombe (pre)napućenosti".

[†] Natinal Security Study Memorandum (200)— Studijski memorandum o nacionalnoj sigurnosti (br. 200)

Dobrobit naroda

Kako raste potrebna razina razvoja kvalitete pučanstva tako stopa rađanja prema očekivanjima mora opadati, ne u tolikoj mjeri koju se moglo vidjeti u katastrofalnom padu stanovništva Njemačke, na primjer, nego mnogo manjom stopom porasta stanovništva jer znanstveni i tehnički napredak smanjuje stopu obične plodnosti stanovništva pod uvjetima primjene znanstvenog i tehničkog napretka u životu.

Škola u Kini. Društvene posljedice znanstvenog i tehničkog napretka imaju u sebi sklonost okrenuti gospodarstvo prema nižim stopama poroda s povećanom važnosti na kvalitetu razvoja pojedinca. "Problemi pučanstva ne bi smjeli biti predmet izravnog političkog upravljanja. Njima bi se trebali baviti posredno a stoga i mnogo učinkovitije putem gospodarskog rukovođenja odnosa između naroda."

Povećanje istovjetno "dobi završetka školovanja" na oko četvrt stoljeća u sveučilišnom školovanju za važne stručne osnovne kvalifikacije, zajedno s promjenama u ulozi žena u gospodarstvu, donosi nižu stopu poroda po kućanstvu, s povećanom važnosti na kvalitetu razvoja pojedinca radije nego na samu brojku poroda. Pomak je, u glavnini, naravna reakcija na takve promjene u gospodarskom procesu i takva će se sklonost zadržati bez obzira na (ne)postojanje službenog pokušaja regulacije u tom pogledu. Ta sklonost koju potiču društvene posljedice znanstvenog i tehničkog napretka vidi se u povećanju fizičko gospodarske vrijednosti pojedinca po glavi i po četvornom kilometru i po sve većoj važnosti gajenja dugovječnosti i sve duljeg vijeka dobrog zdravstvenog stanja.

Prateće pitanje tome jesu problemi koje bi prouzrokovalo dopuštanje nastavka prilika u kojima se veliki omjer pučanstva drži u krajnjem siromaštvu povezanom s niskom razinom fizičke produktivnosti po glavi diljem većeg dijela planeta danas. Od siromaštva velikih razmjera nastaje bestijalnost i žrtava tog stanja zaraženog neznanjem i drugog

dijela pučanstva koje tolerira ovjekovječenje takvih uvjeta.

Problemi pučanstva ne bi smjeli biti predmet izravnog političkog upravljanja. Njima bi se trebali baviti posredno a stoga i mnogo učinkovitije putem gospodarskog rukovođenja odnosa između naroda.

Na primjer, "jeftina radna snaga" je dugoročna prijetnja dobrobiti planeta zbog posljedica i nuspojava na pučanstvo nacija i ponašanje nacija. Unapređenje tehnologije

proizvodnje i kvalitete proizvoda treba poticati kroz kooperativne dogovore koji imaju svrhu bodriti znanstveni i tehnički napredak među državama i njihovim stanovništvom.

Među vodećim izvorima krivog korištenja radne snage tijekom zadnjih šezdeset godina bila je sklonost davanja prednosti predgrađu nad gradom ["sub-urbanizacija"]. Dostignuća europske civilizacije u razvoju pojma grada i drugih urbanih zajednica uništila je pandemija sub-urbanizacije i srodnih djelovanja koja potiču od parazitskih načina špekulacije nekretninama koju financijaši guraju (takozvani "razvoj [zemljišta]"), i premještanjem važnosti proizvodnje od usko [i prostorno] povezanih industrijskih poduzeća od dvjesto zaposlenih ili manje na divovske konglomerate kod kojih prevladavaju motivi financijskih špekulacija radije nego tehničkih i povezanih poboljšanja kvalitete proizvoda i načina proizvodnje.

Ova zla odraz su uglavnom posljedica superpozicije feudalističkog financijskog oligarhijskog interesa i njegove grabežljive, špekulantske odlike zapošljavanja i osobnog života na gospodarstva moderne države nacije.

Svečanost puštanja u pogon šangajske maglev željeznice, 31. prosinca 2002. Ulaganja u takve velike projekte masovnog prijevoza i drugih područja infrastrukture bit će moguće povratkom na monetarno-financijski sustav čvrstog valutnog tečaja popraćen sporazumima među suverenim državama

Globalni sustav na osnovi monetarno financijskog sustava čvrstog valutnog tečaja može djelotvorno poticati željene učinke u odlikama zaposlenja i osobnog života pomoću jednostavnih mjera regulacije tarifa i trgovine one vrste koja je bila u uporabi pod izvornim Bretton Woods sustavom.

Nove glavne dimenzije globalnog i nacionalnog oblikovanja politike potrebnog radi povezanih pritisaka gospodarenja prirodnim sredstvima i neophodnog razvoja uvjeta života stanovništva, upravljaju našu pažnju naviše, na ulogu programa vođenih znanosti, usmjerenih na svemirsku tehnologiju kao naprikladnijeg oblika ustroja nacionalnog tehnološkog razvoja i međunarodne suradnje pod već postojećim uvjetima i uvjetima koji se sve brže pojavljuju danas.

Ušli smo u razdoblje u kojem je gospodarenje našim planetom i njegovim uvjetima jasan imperativ, ali problemi i prilike koje taj imperativ daje naslutiti ne završavaju na gornjoj granici uzleta 'scramjet'[†] letjelice. Svi znanstveni i srodni izazovi pred civilizacijskim čovječanstvom danas nedjeljivi su od rastućeg polja vanzemaljskih istraživanja. Postojanje Sunčevog sustava proizvod je procesa svojstvenog naravi Sunčevog postojanja kao ranije jedinstvene zvijezde.[‡] Prošli, sadašnji i budući uvjeti života na našem planetu Zemlji određeni su tekućim procesima razvoja povezanih sa stalnim razvojem Sunčevog sustava. Taj

[†] Scramjet, kombinacija mlaznog aviona i rakete, budućnost je zračnog prometa. Premda ima problema vezanih za trenutnu cijenu i transportne mogućnosti, brzina osam puta veća od zvuka zaista impresionira. Očekuje se da će do kraja desetljeća prve scramjet letjelice povezivati kontinente.

[‡] Prije nastanka pripadajućih planeta.

sustav i njegova povezanost sa širim dijelovima svemira kojeg nastanjuje uključuje stvari i tvari na koje moramo obraćati pozornost kao probleme ili moguće prednosti za ljudski život na Zemlji.

U određenoj mjeri znanstvena istraživanja, koje takvo gledanje stvari podrazumijeva za sve razumne vlade na Zemlji danas, mora voditi prema istraživanjima koja će vršiti ljudske posade i stanoviti razvoj operativnih sustava postavljenih u obližnje dijelove Sunčevog sustava. Razvoj novih sustava čija će očevitna snaga po glavi i po presjeku funkcioniranja silno nadmašiti sve što danas koristimo, ujedno je i neophodni cilj iz sličnih razloga.

No najveći sadašnji praktični upliv funkcije istraživanja usmjerenog na svemir bit će dobiveno znanje bitno poboljšanju i sigurnosti života na Zemlji. Vrlo je malo stvari koje bi mogle doživjeti svoj razvoj kao posljedica poticanja svemirskih istraživanja a koje ne bi imale veoma veliku primjenu za dobrobit čovječanstvu dole na površini našeg planeta. Stoga glavna javna nastojanja oko podržavanja znanstvenog istraživanja i razvoja sada trebala bi naći mjesto u programima usmjerenim na istraživanja svemira koja bi po svojoj naravi dotaknula svako polje zanimanja za znanost kojom bi se bavili ovdje na Zemlji.

Ovo niti pretpostavlja niti brani manje više globalno pravo privatnog vlasništva u nekim važnim projektima. Ali snažno upućuje na ograničenja davanja prava privatnim patentima van tradicionalnih kategorija zaštite pravih izumitelja. U određenim slučajevima treba doći do nazatka (poništenja) nedavno uvedenih novih vrsta privatnih patentnih zahtjeva na tom polju. Isto tako mora postojati opsežnija razmjena

pristupa promicanju tehnologija i to kroz suradnju među državama ili preko nadnacionalnih agencija. Zamisao patentiranja prirodnih prije postojećih genetičkih vrsta odraz je sirovog financijsko oligarhijskog silovanja koje odlazi pre-predaleko.

Očekivani ishod iz skoro neminovne uloge općenitog znanstvenog istraživanja i razvoja usmjerenog na svemir u okviru novo uspostavljenog oblika sustava čvrstog valutnog tečaja za sada, bio bi nagli psihološki pomak nazora prema razmišljanju o nama samima kao ljudima koji žive u Sunčevom sustavu radije nego gomili zbijenoj u strahu u nekom malom kutku Zemaljske površine. Konceptija čovjeka mora se promijeniti i pomaknuti u tom smjeru samopredodžbe.

Završna opaska

Ponovna uspostava jezgre izvornog Bretton Woods sustava kao takvog ne zahtijeva opsežnu razradu ovdje. Sustav je funkcionirao i nastavio bi raditi da je postojala volja prilagoditi ga u cijeni zlata i drugim reformama neophodnim da se sustav održi u načelu. Svrha vrste i oblika koji to obuhvaća mora biti odrediti vrijednost valuta što je bliže moguće realistički određenim sadašnjim relativnim cijenama, odabrati točnu početnu cijenu zlata u pričuvu i stvoriti međunarodni kreditni mehanizam istovrstan pravu na dobivanje kredita (zajmova) od strane članica(-ova).

Jedna od najvažnijih funkcija ponovno uspostavljenog sustava je njegov primjeren odnos prema sustavu dugoročnih ugovora najpodesnije vrste unutar Euroazije danas, odnos između zapadne i srednje Europe, Rusije, Kine, i tako dalje. Glavni pokretači fizičko gospodarskog oporavka planeta iz sadašnjih prilika bit će dugoročna ulaganja u osnovnu gospodarsku infrastrukturu i paketi dugoročnih kredita za ulaganja određenih kategorija privatnih zajmoprimaca. Fizički životni vijek osnovne gospodarske infrastrukture u prvom kategoriji kreće se

između normalnog raspona od četvrt do pola stoljeća. Električna energija, voda, sredstva masovnog prijevoza i dugoročni razvoj područja za na pr. nove općine, povratak pustinjačkih područja u plodnu zemlju, masovno pošumljavanje i slično, dobar su primjer za to. U drugu opću kategoriju spadaju ulaganja u stvaranje kapitala u svezi s tržištem koje će nastati kroz primjenu javnih projekata velikih razmjera.

Te vrste ulaganja mogu se financirati putem kredita koji se ostvaruju u obliku međudržavnih ugovora, ili kao kapital koji se daje u sklopu tih ugovora.

U sadašnjim uvjetima masovnog de facto stečaja većine privatnih financijskih posredništva ovog planeta danas, samo splet kredita osnovanih pod državnim jamstvom i zaštićenih sustavom čvrstih valutnih tečajeva može omogućiti značajno stvaranje kredita. Bez tog sustava sadašnja neminovna propast postojećeg svjetskog monetarno financijskog sustava značila bi brzo ostvarenje prijetećeg ponora svijeta u cjelini u dugotrajni novi mračni vijek.

Način spašavanja iz sadašnje krize ne može uspjeti ako se uvjeti reguliranog gospodarstva, kao onih američkih prije kretanja u razdoblju od 1969. do 1982., koja su potpuno preokrenula same SADE, te slične bivše metode reguliranog gospodarstva uspostavljene u kontinentalnoj Europi. Međunarodne obveze dugova Afrike, Srednje i Južne Amerike moraju se ili poništiti ili odgoditi čekajući budući razvoj događaja a na sav dug povezan s financijskim derivatima mora se gledati kao na kockarske oklade na ishod utakmice, i prema tome treba ih jednostavno poništiti.

Dame i gospodo, drugog izbora nemamo. S obzirom na sadašnje prilike ili ćemo poduzeti ove navedene i srodne mjere ili možemo smatrati da smo se ovdje okupili u zadnji čas na oproštajni poljubac s civilizacijom s kojom se rastajemo na prilično dugo vrijeme.